



Rapport

Kinderopvang in Beweging!

Bewegen op kinderdagverblijven en
de peuteropvang

Kinderopvang in Beweging!

Bewegen op kinderdagverblijven en de
peuteropvang

Met ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Mulier Instituut

Marthe Westerbroek

Vieve Jaspers

Sanne Veldman

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 26 juni 2026

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

KDV	Kinderdagverblijf
PO	Peuteropvang

Begrippen

Zelfstandige locaties

Locaties die geen onderdeel zijn van een organisatie.

Organisatiegebonden locaties

Locaties die onderdeel zijn van een organisatie met meerdere vestigingen.

Gezonde Kinderopvang

Landelijk programma dat kinderopvangorganisaties.

kennis en praktische handvaten biedt voor een gezonde leefstijl.

Groepsprofessionals

Professionals die werken op de groep met kinderen, zoals pedagogisch medewerkers.

Beleidsprofessionals

Professionals die zich bezighouden met het beleid of de organisatieontwikkeling of

die ondersteunen bij de pedagogische kwaliteit. Bijvoorbeeld directeuren, regiomanagers of pedagogisch beleidsmedewerkers.

Inhoudsopgave

Kinderopvang in Beweging!

Samenvatting	6
1 Inleiding	8
1.1 Achtergrond	8
1.2 Doelstelling	12
1.3 Vraagstelling	12
2 Onderzoeksmethode	13
2.1 Hoofdvraag en deelvragen	13
2.2 Vragenlijst	13
2.3 Dataverzameling	14
2.4 Respons	15
2.5 Analyse	15
3 Resultaten kinderdagverblijf	17
3.1 Achtergrondkenmerken	17
3.2 Bewegen als onderdeel van beleid	19
3.3 Dagelijkse praktijk – locatie brede aandacht	23
3.4 Dagelijkse praktijk – beweegstimulering	26
3.5 Dagelijkse praktijk – sociale en fysieke omgeving	29
3.6 Samenwerkingen met ouders en partners	32
3.7 Kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften	35
3.8 Belemmeringen om (meer) te (kunnen) bewegen	39
3.9 Beschouwing resultaten KDV	42
4 Resultaten peuteropvang	44
4.1 Achtergrondkenmerken	44
4.2 Bewegen als onderdeel van beleid	46
4.3 Dagelijkse praktijk – locatiebrede aandacht	49
4.4 Dagelijkse praktijk – beweegstimulering	51
4.5 Dagelijkse praktijk – sociale en fysieke omgeving	55
4.6 Samenwerkingen met ouders en partners	58
4.7 Kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften	61
4.8 Belemmeringen om (meer) te (kunnen) bewegen	65
4.9 Beschouwing resultaten PO	68
5 Conclusie & aanbevelingen	70
5.1 Conclusie	70
5.2 Interpretatie van de resultaten	70
5.3 Aanbevelingen	73
Bronnen	75
Bijlage 1 – Verschillen op basis van achtergrondkenmerken van KDV-locaties	79
Bijlage 2 – Aanvullende figuren kinderdagverblijf	84
Bijlage 3 – Verschillen tussen achtergrondkenmerken van professionals van PO-locaties	86
Bijlage 4 – Aanvullende figuren peuteropvang	87



Kinderopvang in Beweging!

Inleiding

Voldoende en gevarieerd bewegen is belangrijk voor een gezonde groei en ontwikkeling van kinderen. Onderzoek laat zien dat een groot deel van de jonge kinderen niet voldoet aan het beweegadvies voor 0-4-jaar. Omdat kinderen steeds meer tijd doorbrengen op het kinderdagverblijf (KDV) en de peuteropvang (PO), zijn dit kansrijke omgevingen om bewegen te stimuleren.

Deze monitor heeft als doel om inzicht te krijgen in kerngegevens over het thema bewegen op het KDV en de PO. We brengen daarvoor de aandacht voor bewegen in beleid en dagelijkse praktijk in kaart. Daarnaast onderzoeken we de samenwerking van KDV- en PO-locaties met ouders en externe partners voor het stimuleren van bewegen. Ook brengen we de ervaren kennis, vaardigheden en belemmeringen voor professionals op het KDV en de PO bij het stimuleren van bewegen bij jonge kinderen in kaart.

Resultaten

Uit vragenlijstonderzoek onder beleids- en groepsprofessionals in het KDV (n=382) en de PO (n=144) blijkt dat bewegen op de meeste locaties wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van jonge kinderen. Bewegen is vaak opgenomen in het beleid en krijgt in de dagelijkse praktijk vooral vorm via vrije beweegmomenten. Daarbij ervaren professionals over het algemeen voldoende vertrouwen in hun vaardigheden om bewegen te stimuleren.

Tegelijk blijkt bewegen nog niet overal structureel en samenhangend te zijn verankerd in de organisatie. Beleid is niet altijd goed vindbaar en wordt niet overal breed gedragen of actief besproken binnen teams. Zo krijgt bewegen bijvoorbeeld beperkt structurele aandacht in team overleggen, scholing en reflectie. In de praktijk blijft het vaak bij losse beweegmomenten en is de integratie in dagelijkse routines nog beperkt.

Ook verschilt de samenwerking met externe partners sterk tussen locaties en worden ouders vooral geïnformeerd in plaats van actief betrokken bij beweegstimulering. Professionals geven daarnaast aan behoefte te hebben aan meer ondersteuning, met name aan kennis en vaardigheden.

Conclusies en aanbevelingen

Om bewegen duurzaam te verankeren binnen KDV- en PO-locaties is een aanpak nodig waarin beleid, uitvoering, professionalisering en samenwerkingen met partners en ouders elkaar versterken. Op basis van de bevindingen doen we aanbevelingen voor gemeenten, KDV- en PO-locaties, onderwijs en andere partners rondom het jonge kind.

Aanbevelingen voor gemeenten

- Versterk de samenwerking tussen gemeente, kinderopvang en andere vindplaatsen voor kinderen van 0-4 jaar, zoals de JGZ. Dit kan via JOGG-regisseurs, sport- en beweegaanbieders en gemeentelijke sportbedrijven. Leg daarbij de nadruk op structurele inbedding van bewegen in plaats van losse initiatieven.
- Stimuleer actieve mobiliteit rondom kinderopvanglocaties door in te zetten op een veilige en beweegvriendelijke omgeving. Bijvoorbeeld via veilige loop- en fietsroutes en samenwerking met ouders en lokale partners.
- Blijf inzetten op monitoring en stimulering van bewegen bij kinderen van 0-4 jaar om ontwikkelingen inzichtelijk te maken en beleid gericht te kunnen versterken en bijsturen.

Aanbevelingen voor KDV- en PO-locaties

- Werk vanuit een integrale visie waarin beleid, uitvoering, scholing en samenwerking met elkaar verbonden zijn.
- Betrek professionals actief bij beleidsontwikkeling en zorg dat beleid zichtbaar en toepasbaar is. Bijvoorbeeld via teamoverleggen en trainingen.
- Inversteer in het vergroten van kennis en vaardigheden voor het stimuleren van bewegen. Bied scholing, training en verschillende vormen van interne kennisuitwisseling aan, zoals casusbespreking en reflectie. Besteed hierbij ook aandacht aan thema's, zoals beeldschermgebruik, ouderbetrokkenheid en actieve mobiliteit.
- Veranker bewegen in de dagelijkse pedagogische praktijk, bijvoorbeeld door bewegen te integreren in routines zoals kringmomenten of door materialen vrij toegankelijk te maken voor kinderen.
- Versterk de samenwerking met externe partners rondom professionalisering en ouderbetrokkenheid.

Aanbevelingen voor onderwijs

- Integreer bewegen in de opleiding tot pedagogisch professional, zodat bewegen een vanzelfsprekend onderdeel van de dag vormt. Zet hierbij in op het vergroten van zowel kennis als vaardigheden.

Aanbevelingen voor andere partners, zoals JGZ en sport- en beweegaanbieders

- Versterk de samenwerking bij beweegstimulering tussen professionals die werken met kinderen van 0-4 jaar. Zet hierbij in op structurele inbedding in plaats van losse initiatieven.
- Betrek ouders actief bij beweegstimulering via kennisdeling, praktijkvoorbeelden en lokale initiatieven. Denk hierbij ook aan het stimuleren van actieve mobiliteit.

Inleiding

In dit hoofdstuk bespreken we het belang van bewegen bij jonge kinderen en welke rol de kinderopvang kan spelen bij het stimuleren van voldoende bewegen voor deze jonge doelgroep. Daarnaast beschrijven we de doelstelling en vraagstelling van dit onderzoek.

1.1 Achtergrond

Belang van bewegen

Voor jonge kinderen is voldoende en gevarieerd bewegen belangrijk voor een gezonde groei en ontwikkeling (Zeng et al., 2017; Kuzik et al., 2017). Meer specifiek zorgt voldoende bewegen voor een betere motorische en cognitieve ontwikkeling (Zeng et. al., 2017; Veldman et. al, 2021).

Wanneer kinderen op jonge leeftijd voldoende mogelijkheden krijgen om actief te spelen en te bewegen, draagt dit ook bij aan hun zelfvertrouwen en sociale interactie (Gezondheidsraad, 2022; Robinson et al., 2015). Daarnaast zorgt voldoende bewegen voor een betere motorische en cognitieve ontwikkeling (Zeng et. al., 2017; Veldman et. al, 2021).

Ook versterken beweegervaringen op jonge leeftijd het plezier in bewegen, waardoor kinderen gemotiveerd blijven om actief te zijn (Whitehead. 2013; Whitehead & Almond., 2013). Bewegen op jonge leeftijd legt dus een belangrijke basis voor gezond beweeggedrag op latere leeftijd (Reiner et al., 2013).

Het beweegadvies

Om handvatten te bieden voor de hoeveelheid bewegen heeft de Gezondheidsraad in 2022 een beweegadvies voor kinderen van 0 tot 4 jaar gepubliceerd (Gezondheidsraad, 2022). Dit advies bevat richtlijnen over de hoeveelheid bewegen, (begrenst) zitten en beeldschermtijd. Het advies is gebaseerd op de 24-uursbeweegrichtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Op dit moment is nog niet bekend in welke mate kinderen in Nederland voldoen aan dit beweegadvies. Uit een recente studie met data van zeventuizend 3- en 4-jarige kinderen uit 33 landen bleek minder dan de helft van de kinderen te voldoen aan het beweegadvies van de Wereldgezondheidsorganisatie (Chong et al., 2024).



Beweegadvies kinderen van 0 tot 4 jaar

Voor kinderen van 0 tot 4 jaar heeft de Gezondheidsraad in 2022 een beweegadvies gepubliceerd:

- kinderen <1 jaar: meerdere keren per dag lichamelijke activiteit; wanneer het kind nog niet mobiel is minimaal 30 minuten per dag in buikligging;
- kinderen van 1 en 2 jaar: minimaal 180 minuten lichamelijke activiteit;
- kinderen van 3 jaar: minimaal 180 minuten lichamelijke activiteit, waarvan 60 minuten matig tot intensief bewegen.

Daarnaast geeft de raad adviezen over het beperken van de bewegingsvrijheid door (begrenst) zitten en beeldschermtijd:

- kinderen van 0-4 jaar: maximaal 60 minuten per keer de bewegingsvrijheid beperken;
- kinderen van 0-2 jaar: beeldschermtijd afgeraden;
- kinderen van 2-4 jaar: maximaal 1 uur per dag beeldschermtijd. Hoe minder, hoe beter.

Kinderdagverblijf en peuteropvang

Veel jonge kinderen gaan naar het kinderdagverblijf (KDV) of de peuteropvang (PO). Dit betekent dat het KDV en de PO, naast de thuisomgeving, een steeds grotere rol spelen in het leven van jonge kinderen. Daarmee zijn het belangrijke omgevingen die kunnen bijdragen aan of kinderen voldoen aan het beweegadvies.

Het KDV is een vorm van kinderopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar, waar zij hele dagen worden opgevangen. De afgelopen jaren is het aantal kinderen dat naar het KDV gaat flink gestegen. In 2024 ging 75 procent van de kinderen van 0 tot 4 jaar minimaal één dag in dat jaar naar het KDV (CBS, 2025a, 2025b). In 2015 was dit nog minder dan de helft (49%; CBS, 2023, 2025a).

Ook kunnen kinderen van 2 tot 4 jaar naar de PO, vroeger bekend als de peuterspeelzaal. De PO is vaak een of meerdere dagdelen in de week en richt zich vooral op voorbereiding op de basisschool. Doordat de PO vaak gekoppeld is aan subsidies, is deze opvang financieel toegankelijker dan het KDV.

In sommige gevallen biedt een KDV of PO voorschoolse educatie (VE) aan.



Voorschoolse educatie (VE)

Kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar met een (verhoogd risico op een) ontwikkelingsachterstand komen in aanmerking voor een VE-programma. Dit programma wordt aangeboden op een reguliere kinderopvang, zoals het KDV of de PO, maar biedt kinderen extra ondersteuning. Bijvoorbeeld door extra uren begeleiding op het gebied van taalontwikkeling, communicatie of motorische vaardigheden.

Bij VE gaat het kind gemiddeld 16 uur per week naar een kinderopvang. In 2023 namen bijna 40.000 kinderen deel aan een VE-programma. Hiermee werd naar schatting 75 procent van de doelgroepkinderen bereikt (Inspectie van het Onderwijs, 2024).

Sommige opvanglocaties hebben een aparte VE-groep waarin enkel kinderen met een VE-programma zitten. Op andere locaties zijn deze kinderen onderdeel van een reguliere groep.

Bewegen op het KDV

In internationaal onderzoek zijn verschillende factoren geïdentificeerd die de hoeveelheid bewegen en zitten van jonge kinderen binnen de kinderopvang beïnvloeden (Coe et al., 2018; Tonge et al., 2024; Maddren et al., 2026).

Voorbeelden hiervan zijn:

- het gedrag en de betrokkenheid van pedagogisch professionals;
- de grootte, de inrichting en het gebruik van de fysieke omgeving;
- het aanbieden van beweegmogelijkheden.

Om beweegstimulering structureel in te bedden, is een integrale aanpak nodig waarin ingezet wordt op meerdere samenhangende factoren die het beweeggedrag van jonge kinderen beïnvloeden (Coe et al., 2018; Tonge et al., 2024).

Het Creating Active Schools Framework biedt hiervoor een bruikbaar kader (Daly-Smith et al., 2020). Dit theoretische model laat zien hoe bewegen onderdeel kan worden van de dagelijkse praktijk, waarbij het verweven is in het hele systeem. Hierbij onderscheidt het vier kerncomponenten dat het beweeggedrag van kinderen beïnvloedt:

- beleid;
- betrokken stakeholders;
- de fysieke en sociale omgeving;
- concrete beweegmomenten.

Hoewel dit framework oorspronkelijk is ontwikkeld voor het basisonderwijs, is het ook relevant voor de kinderopvang. In dit rapport gebruiken we het als theoretische onderlegger.

Verkennde studie

Om in kaart te brengen in welke mate bewegen op het KDV gestimuleerd wordt, hebben we in 2022 een eerste verkenning uitgevoerd (Veldman et al., 2023). Dit pilotonderzoek heeft waardevolle inzichten opgeleverd, op basis waarvan we de volgende aanbevelingen deden:

- Formuleer een concrete visie op bewegen en neem deze op in het beleid van de organisatie.
- Vergroot de bekendheid van het beweegadvies voor 0 tot 4 jaar en zet in op de implementatie hiervan.
- Zet in op scholing voor pedagogisch professionals om handelingsverlegenheid weg te nemen en ze te informeren en enthousiasmeren om bewegen bij kinderen te stimuleren.
- Verken samenwerkingen met bijvoorbeeld lokale partners om belemmeringen zoals een tekort aan medewerkers en/of ruimte weg te nemen.

Kinderopvang in Beweging! – structurele monitoring

Om beter inzicht te krijgen in de ontwikkelingen rondom bewegen op de kinderopvang, hebben we *Kinderopvang in Beweging!* ontwikkeld. Hiermee monitoren we via herhaalde metingen kerngegevens rondom het thema bewegen (zie kader). In 2025 brachten we deze kerngegevens voor het kinderdagverblijf (KDV) en de peuteropvang (PO) in kaart.

Deze monitoring sluit aan bij de toenemende aandacht voor het belang van bewegen voor jonge kinderen. Zo benadrukt het Sportakkoord II dat er meer aandacht nodig is voor sport en bewegen bij kinderen van 0 tot 4 jaar. Ook wordt ingezet op het vergroten van het bewustzijn bij ouders en professionals, waaronder de kinderopvang, en het versterken van het aanbod aan beweegactiviteiten voor deze doelgroep (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2022).



Kinderopvang in Beweging!

Kinderopvang in Beweging! brengt verschillende kerngegevens rondom het thema bewegen in de kinderopvang in kaart. Het is een monitor met een vierjaarlijkse cyclus, waarin we jaarlijks een ander opvangtype monitoren:

- kinderdagverblijven en peuteropvang (2025);
- gastouderopvang (2026);
- buitenschoolse opvang (2027);
- geen monitoring (2028).

Aanvullend op de jaarlijkse monitor voeren we verdiepend onderzoek uit naar aanleiding van de resultaten uit de monitor.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in kerngegevens over het thema bewegen op het KDV en in de PO. We brengen daarvoor de volgende onderdelen in kaart:

- de aanwezigheid van beleid op het gebied van bewegen;
- de aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk;
- samenwerkingen met ouders en partners;
- ervaren kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften van professionals op het gebied van beweegstimulering;
- belemmeringen om (meer) te kunnen bewegen.

1.3 Vraagstelling

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Op welke manier is er aandacht voor het thema bewegen binnen kinderdagverblijven en de peuteropvang?



Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de methode van dit onderzoek.

In hoofdstuk 3 bespreken we de resultaten van de vragenlijsten onder professionals op kinderdagverblijven. In hoofdstuk 4 presenteren we de resultaten van de vragenlijsten onder professionals in de peuteropvang. Beide resultatenhoofdstukken sluiten we af met een beschouwing voor de doelgroep.

In hoofdstuk 5 sluiten we het rapport af met de conclusies van het onderzoek, een interpretatie van de bevindingen en aanbevelingen voor beleid, praktijk en vervolgonderzoek.

Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdvraag en de deelvragen van dit onderzoek. Aansluitend beschrijven we de vragenlijst die we gebruikten om de hoofd- en deelvragen te beantwoorden, de werving van professionals en de toegepaste data-analyse.

2.1 Hoofdvraag en deelvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek is: Op welke manier is er aandacht voor het thema bewegen binnen kinderdagverblijven en de peuteropvang?

De deelvragen van het onderzoek zijn:

- Op welke manier is er aandacht voor bewegen in beleid?
- Op welke manier is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk?
- Op welke manier wordt er samengewerkt met ouders en/of partners voor het stimuleren van bewegen?
- Welke kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften hebben professionals voor het stimuleren van bewegen?
- Welke belemmeringen ervaren professionals om (meer) bewegen te kunnen stimuleren?

2.2 Vragenlijst

Achtergrond

Om de hoofd- en deelvragen te beantwoorden hebben we een vragenlijst ontwikkeld. De monitor uit 2022 hebben we gebruikt als basis (Veldman et al., 2023). Ook hebben we samenwerkingspartners (zie kader) betrokken bij de ontwikkeling van de vragenlijst. Daarnaast hebben we het Creating Active Schools Framework gebruikt als theoretische onderlegger (Daly-Smith et al., 2020).

De vragenlijst is gericht aan alle professionals die werken op het KDV of de PO. Zowel professionals op de groep als professionals die werken binnen management-/beleidsfuncties. Professionals die op meer dan één locatie werken, of op zowel het KDV als de PO, hebben we gevraagd de vragenlijst in te vullen voor de locatie of opvangvorm waar ze de meeste uren werken. Dit betekent dat de resultaten alleen gaan over die specifieke locatie, niet over de hele organisatie.

Opbouw

In de vragenlijst vroegen we naar:

- achtergrondgegevens van de professional (functie, werkzaamheden, groep);
- achtergrondgegevens van de locatie (type opvang, organisatie, aantal kindplaatsen en of de locatie werkt met het programma *Gezonde Kinderopvang*);
- de aanwezigheid van beleid op het gebied van bewegen en gerelateerde onderwerpen, zoals beeldschermgedrag;

- de aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk (organisatieniveau, pedagogisch handelen, fysieke omgeving);
- samenwerkingen met ouders en partners;
- ervaren kennis en vaardigheden;
- belemmeringen en behoeften.

In de vragenlijst hebben we twee routes opgenomen, afgestemd op de functie van de respondent binnen de kinderopvangorganisatie:

- **Route 1** was voor professionals die zich vooral bezighouden met het beleid en/of de organisatieontwikkeling, of die ondersteunen bij de pedagogische kwaliteit. Bijvoorbeeld directeurs, regiomanagers of pedagogisch beleidsmedewerkers. Deze route richtte zich op (implementatie van) beleid en organisatieontwikkeling.
- **Route 2** was voor professionals die werken op de groep, zoals pedagogisch medewerkers. Deze route richtte zich op de dagelijkse praktijk en de uitvoering van beleid.

Als de werkzaamheden van een professional betrekking hebben op meerdere locaties, hebben we ze gevraagd één locatie als uitgangspunt te nemen. We kunnen geen uitspraken doen over in hoeverre het beleid organisatie-overstijgend is.



Rapportage

● **Beleidsprofessionals en groepsprofessionals**

In de resultatenhoofdstukken presenteren we de resultaten per onderwerp, ongeacht de route. Voor de leesbaarheid verwijzen we in de tekst naar 'beleidsprofessionals' (route 1) en 'groepsprofessionals' (route 2).

● **Organisatiegebonden en zelfstandige locaties**

In dit rapport maken we onderscheid tussen organisatiegebonden en zelfstandige kinderopvanglocaties. Met organisatiegebonden locaties bedoelen we locaties die deel uitmaken van een organisatie met meerdere vestigingen. Met zelfstandige locaties bedoelen we locaties die geen onderdeel zijn van zo'n organisatie.

2.3 Dataverzameling

Voor dit onderzoek richtten we ons op professionals die werken op KDV's en PO's. De professionals hebben we voornamelijk benaderd via onze samenwerkingspartners in het project (zie kader).

Tussen mei en augustus 2025 hebben we professionals via nieuwsbrieven, social media en interne communicatiekanalen uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. De samenwerkingspartners in het project hebben we voorzien van een communicatiepakket. Hierin stonden verschillende teksten en afbeeldingen die ze konden gebruiken voor een communicatievorm naar keuze (bijvoorbeeld LinkedIn

of een nieuwsbrief). De meeste samenwerkingspartners hebben twee- of driemaal een wervingsbericht gedeeld.



Samenwerkingspartners Kinderopvang in Beweging

- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
- Gezonde Kinderopvang
- Branchevereniging Kinderopvang (BK)
- Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK)
- Beroepsvereniging Pedagogisch Professionals Kinderopvang (PPINK)
- Brancheorganisatie voor gastouders (NYCA)
- Expertisecentrum Kinderopvang
- Beweegalliantie
- Universiteit Utrecht

2.4 Respons

1.024 professionals hebben de vragenlijst (deels) ingevuld. We sloten professionals uit van de data-analyse als ze geen antwoord hadden gegeven op de vraag over de aanwezigheid van beleid op het gebied van bewegen (vraag 13 voor route 1, vraag 11 voor route 2). Dat was 498 keer het geval.

In totaal hebben we daardoor 526 professionals meegenomen in de data-analyse. 73 procent van de professionals vulde de vragenlijst in voor het KDV (n=382). De overige professionals (27%, n=144) vulden deze in voor de PO.

2.5 Analyse

We hebben de data uit de vragenlijst geanalyseerd met beschrijvende statistiek, met IBM SPSS Statistics, versie 28. De resultaten hebben we apart geanalyseerd voor het KDV en de PO. We presenteren daarom twee resultatenhoofdstukken: één met de resultaten van het KDV en een met de resultaten van de PO.

De resultaten hebben we eerst per setting en per type professional (route) geanalyseerd. Vervolgens hebben we binnen deze groepen sub-analyses uitgevoerd. Hiervoor hebben we kruistabellen opgesteld en een Chi-kwadraattoets uitgevoerd. We hebben hierbij gekeken naar de volgende achtergrondkenmerken:

- Stedelijkheid: op basis van postcode hebben we de stedelijkheid bepaald van de woonplaats waar de kinderopvanglocatie gevestigd is.
- Grootte: op basis van het aantal kindplaatsen hebben we de grootte van de kinderopvanglocatie bepaald. Het aantal kindplaatsen is het gemiddelde aantal kinderen dat een locatie per dag kan opvangen. Dit is verdeeld in twee groepen: onder het gemiddelde (minder dan 34) en gemiddeld of hoger (34 of meer) (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024).
- Type locatie: we onderscheiden zelfstandige locaties en organisatiegebonden locaties.

Voor de leesbaarheid van het rapport maken we in de hoofdstukken keuzes voor welke vergelijkingen we presenteren. Hierbij kijken we naar relevantie, significantie en groepsgrootte. De uitsplitsingen die we niet noemden in de hoofdstukken, maar waar wel een significant verschil te zien is tussen de groepen, beschrijven we in bijlage 1 (KDV) en bijlage 3 (PO).



Validiteit vragenlijsten

Bij het lezen van dit rapport is het belangrijk om rekening te houden met de validiteit van de vragenlijsten. Daarmee bedoelen we de mate waarin de vragenlijst meet wat we ermee willen meten.

Dit kun je bijvoorbeeld bepalen door de vragenlijst te laten beoordelen door experts en de uitkomsten te vergelijken met een bestaande, betrouwbare vragenlijst. We hebben dit niet gedaan. Daarom kunnen we geen uitspraken doen over de validiteit van de vragenlijst. Wel hebben we de vragenlijst ontwikkeld in samenwerking met experts.

Representativiteit

De groep professionals die de vragenlijst heeft ingevuld, is geen representatieve weergave van alle professionals die op een KDV en PO werken. Daarnaast is het mogelijk dat de professionals die de vragenlijst hebben ingevuld, bovengemiddeld vaak affiniteit hebben met het thema. In onze werving hebben we wel aandacht gehad voor het bereiken van een zo representatief mogelijke doelgroep.

Resultaten kinderdagverblijf

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de professionals die de vragenlijst voor het KDV hebben ingevuld.

- We starten met de achtergrondkenmerken van de professionals en de locaties waarvoor zij de vragenlijst ingevuld hebben.
- Vervolgens beschrijven we hoe er op het KDV-aandacht is voor bewegen in het beleid en in de dagelijkse praktijk. Daarnaast gaan we in op de samenwerkingen rondom dit thema.
- Daarna bespreken we de ervaren kennis en vaardigheden van professionals en de belemmeringen en behoeften die zij ervaren.
- We sluiten het hoofdstuk af met een beschouwing van de resultaten voor het KDV.

3.1 Achtergrondkenmerken

In totaal hebben 382 professionals van een KDV de vragenlijst ingevuld. [tabel 3.1](#) weergeeft de kenmerken van deze professionals. In [tabel 3.2](#) beschrijven we de achtergrondkenmerken van de KDV-locaties waar zij werken. De vragenlijst is vrijwel even vaak ingevuld door beleidsprofessionals als door groepsprofessionals (47% vs. 53%; tabel 3.1). Van deze professionals werkt:

- de meerderheid bij een organisatiegebonden locatie (81%; tabel 3.2);
- bijna de helft in zeer stedelijk gebied (43%; tabel 3.2) en een kleiner deel in minder stedelijk gebied (24%; tabel 3.2);
- iets minder dan de helft op een locatie die werkt met het programma *Gezonde Kinderopvang* (43%; ruim een derde van de groepsprofessionals (36%) weet dit niet; tabel 3.2);
- bijna de helft op een locatie die 34 kinderen of meer per dag opvangt (43%; tabel 3.2). Iets meer dan een kwart kon de groepsgrootte niet aangeven (27%).

Het merendeel van de groepsprofessionals (55%) werkt op een horizontale groep (een groep kinderen van dezelfde leeftijd). Ruim een derde (33%) werkt op een verticale groep (een groep kinderen met verschillende leeftijden). Een klein deel (8%) werkt op zowel een horizontale als een verticale groep.

Tabel 3.1**Achtergrondkenmerken van de KDV-professionals**

(in procenten, n=382)

	Totaal (n=382)	Beleid (n=178)	Groep (n=204)
Type professional		47	53
Functie			
Directeur/bestuurder	10	22	
Gespecialiseerd pedagogisch professional	21	1	39
Groepshulp	1	1	1
Pedagogisch beleidsmedewerker	15	27	4
Pedagogisch coach	10	20	1
Pedagogisch expert	1	1	
Pedagogisch professional	25	1	46
Regiomanager	1	1	
Senior pedagogisch professional	6	2	9
Vestigings-/locatiemanager	12	25	
Type groep			
Verticale groep (0-4 jaar)	-	-	36
Horizontale groep (0-2 jaar óf 1-2,5 jaar óf 2-4 jaar)	-	-	65
Verticale en horizontale groep	-	-	8

Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Tabel 3.2**Achtergrondkenmerken van de KDV-locaties**

(in procenten, n=382)

	Totaal (n=382)	Beleid (n=178)	Groep (n=204)
Type organisatie			
Organisatiegebonden locatie	81	70	91
Zelfstandige locatie	19	30	9
VE-locatie (n=145) *			
Ja	-	-	46
Nee	-	-	53
Weet ik niet	-	-	1
Aantal kinderen			
Ondergemiddeld (<34)	30	20	39
Gemiddeld of hoger (>=34)	43	54	32
Weet ik niet	27	26	29
Programma Gezonde Kinderopvang			
Ja	44	56	33
Nee	34	37	31
Weet ik niet	23	7	36
Stedelijkheid			
(Zeer) sterk stedelijk	43	49	39
Matig stedelijk	14	15	14
Weinig/niet stedelijk	24	22	26
Niet bekend	18	15	21

Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Alleen gevraagd als de professional werkt op een groep met peuters.

3.2 Bewegen als onderdeel van beleid

We gaan hier in op de onderzoeksvraag 'Op welke manier is er aandacht voor bewegen in beleid?'. Hiervoor vroegen we beleids- en groepsprofessionals welke onderwerpen rondom bewegen, zitten of beeldschermgebruik onderdeel zijn van het beleid van de locatie waar zij werken. Daarnaast vroegen we groepsprofessionals naar hun mening over het beweeg- en beeldschermbeleid, zoals:

- de mate waarin zij het een belangrijke taak van de kinderopvang vinden om voldoende beweging aan te bieden;
- in hoeverre ze het beleid kunnen vinden en toepassen in de praktijk;
- in hoeverre ze ervaren dat ze inspraak in het beleid hebben.

Beleidsonderwerpen naar thema, volgens beleidsprofessionals

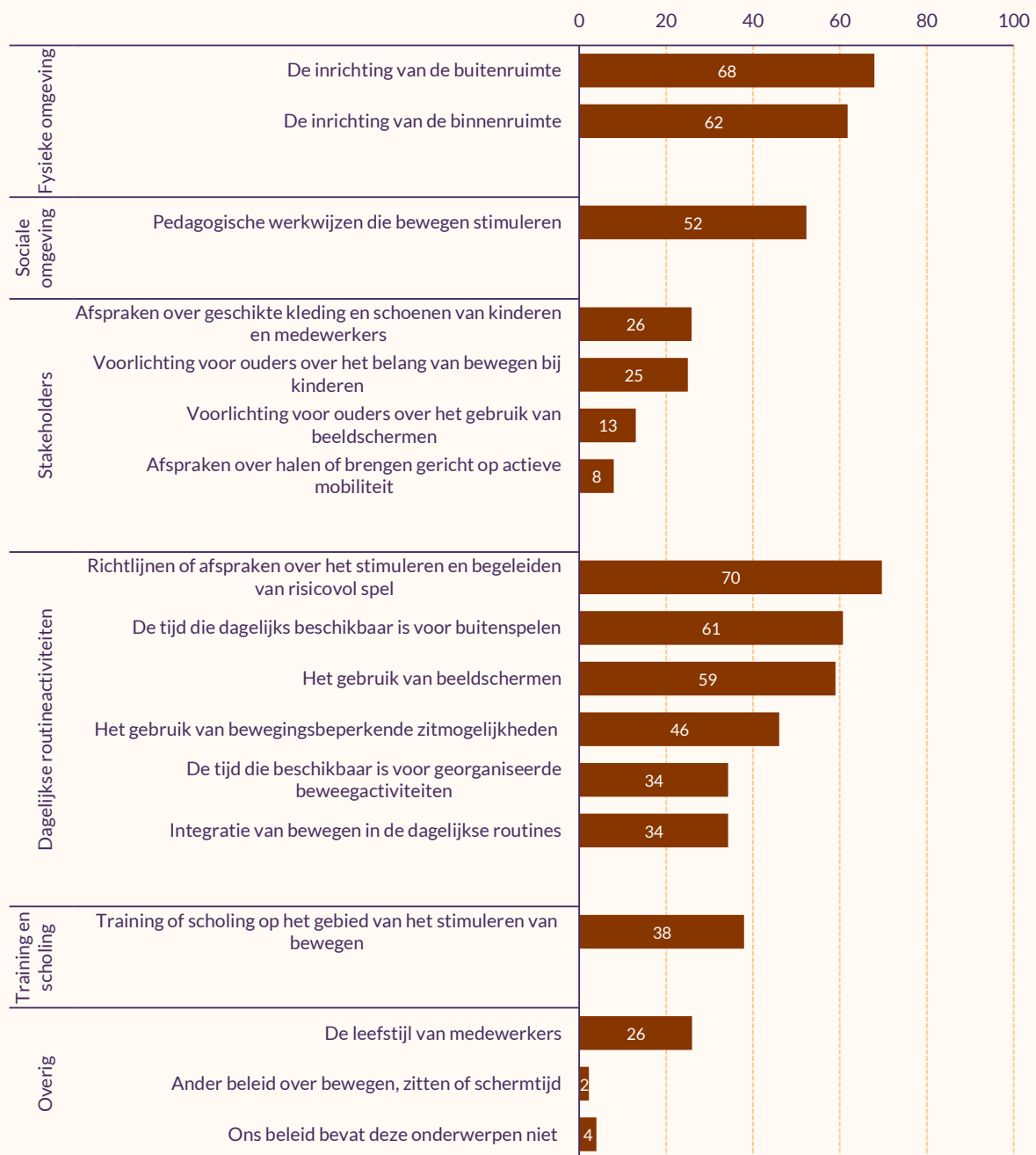
Bijna alle beleidsprofessionals geven aan dat hun locatie minimaal één van de voorgelegde onderwerpen heeft opgenomen in het beleid (figuur 3.1; 96%). De meerderheid noemt vijf of meer onderwerpen (71%). Hierbij valt het volgende op:

- De inrichting van de fysieke buiten en binnenruimte staat vaak in beleid (resp. 68% en 62%).
- De sociale omgeving komt minder vaak voor: de helft (52%) geeft aan dat ze afspraken rondom pedagogische werkwijzen die bewegen stimuleren hebben opgenomen in het beleid.
- Bewegen tijdens de dagelijkse (routine)activiteiten komt wisselend voor in beleid: er zijn vaak richtlijnen of afspraken over risicovol spel (70%), de tijd die dagelijks beschikbaar is voor buitenspelen (61%) en het gebruik van beeldschermen (59%). Minder vaak zijn die er voor bewegingsbeperkende zitmogelijkheden (46%), de tijd die beschikbaar is voor georganiseerde activiteiten en integratie van bewegen in de dagelijkse routines (beide 34%).
- Het beleid richt zich minder vaak op de professionals zelf of de ouders: een kwart (26%) heeft beleid over de leefstijl van medewerkers of geschikte kleding voor professionals of kinderen. Ook een kwart (25%) heeft afspraken over voorlichting over bewegen aan ouders, en nog minder over beeldschermen (13%). Afspraken over actieve mobiliteit (kinderen te voet of met de fiets halen of brengen) komen nog weinig voor (8%).
- Ongeveer twee vijfde (38%) heeft afspraken gemaakt over training of scholing op het gebied van het stimuleren van bewegen.

Figuur 3.1

Onderwerpen die opgenomen zijn in het beleid van de KDV-locatie, naar thema, volgens beleidsprofessionals

(in procenten, n=178, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Beleidsthema's, volgens groepsprofessionals

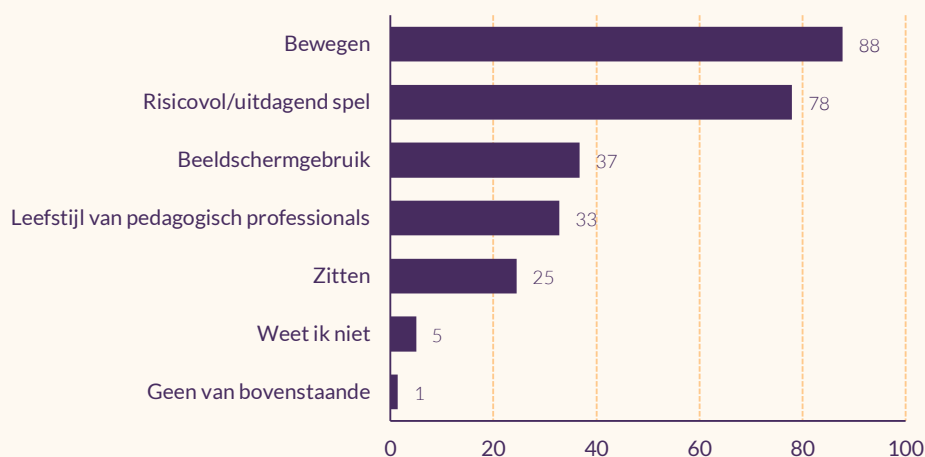
We hebben de beleidsonderwerpen op themaniveau in kaart gebracht (figuur 3.2). Bijna alle professionals geven aan dat één of meer van de voorgelegde thema's onderdeel zijn van het beleid (94%). De helft geeft aan dat ze aandacht hebben voor drie of meer onderwerpen in het beleid van hun locatie (50%).

Bewegen en risicovol spel zijn de meest genoemde onderwerpen (resp. 88% en 78%). Opvallend is dat organisatiegebonden locaties vaker beleid over risicovolspel hebben dan zelfstandige locaties (80% vs. 56%).

Figuur 3.2

Onderwerpen die aandacht krijgen in het beleid van de KDV-locatie, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=204, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Mening groepsprofessionals over beweeg- en beeldschermbeleid

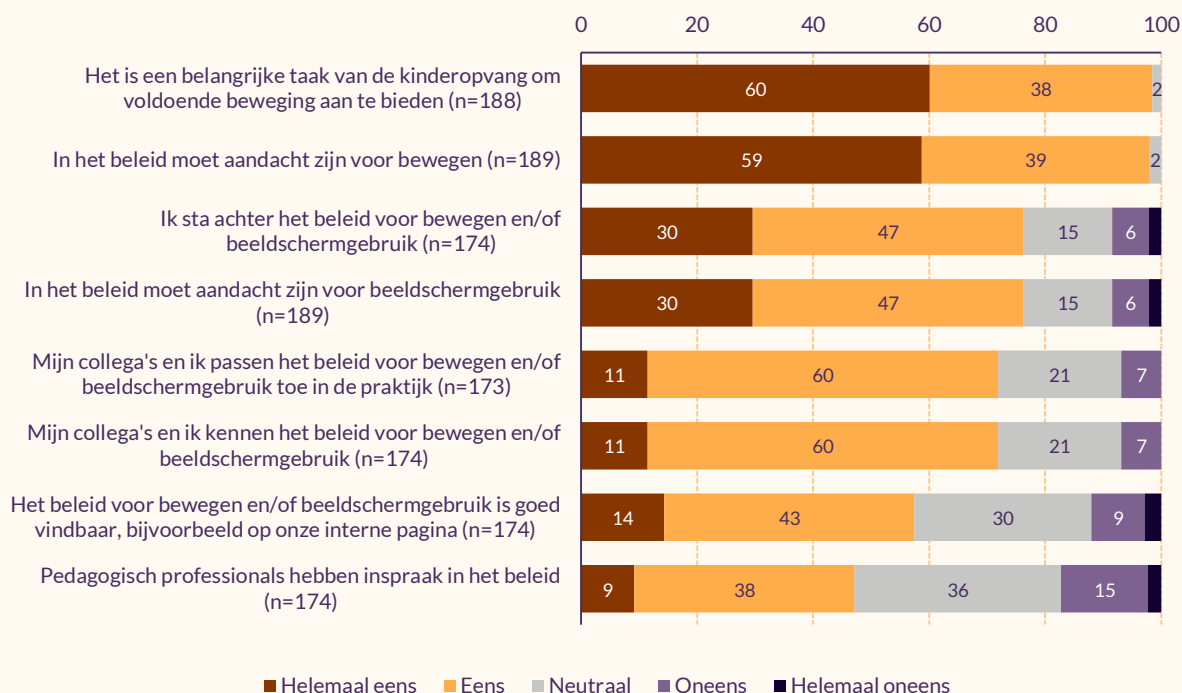
Bijna alle groepsprofessionals vinden het een belangrijke taak om voldoende beweging aan te bieden aan kinderen (figuur 3.3; 98%). Ook vinden bijna alle groepsprofessionals (98%) dat het thema bewegen onderdeel moet zijn van beleid. Drie kwart (76%) vindt dat het thema beeldschermgebruik onderdeel moet zijn van beleid. De meerderheid van de bevraagde professionals staat dan ook achter het beleid voor bewegen/beeldschermgebruik (87%).

Meer dan de helft van de groepsprofessionals (57%) vindt dat het beleid goed vindbaar is (bijvoorbeeld via hun interne pagina). Daarnaast geeft het merendeel aan het beleid van hun organisatie over bewegen en/of beeldschermgebruik te kennen (72%) en toe te passen (77%).

Figuur 3.3

Mening over het beweeg- en beeldschermbeleid van KDV-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n in figuur)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

3.3 Dagelijkse praktijk – locatie brede aandacht

In de volgende drie paragrafen (3.3, 3.4 en 3.5) beantwoorden we de vraag: 'Op welke manier is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk?'. In deze paragraaf brengen we in kaart op welke manier het thema bewegen en beeldschermgebruik aandacht krijgt op organisatorisch niveau (locatiebrede aandacht voor bewegen), bijvoorbeeld in teamoverleggen of als onderwerp van coaching of training.

Aandacht voor bewegen en beeldschermgebruik, volgens beleidsprofessionals

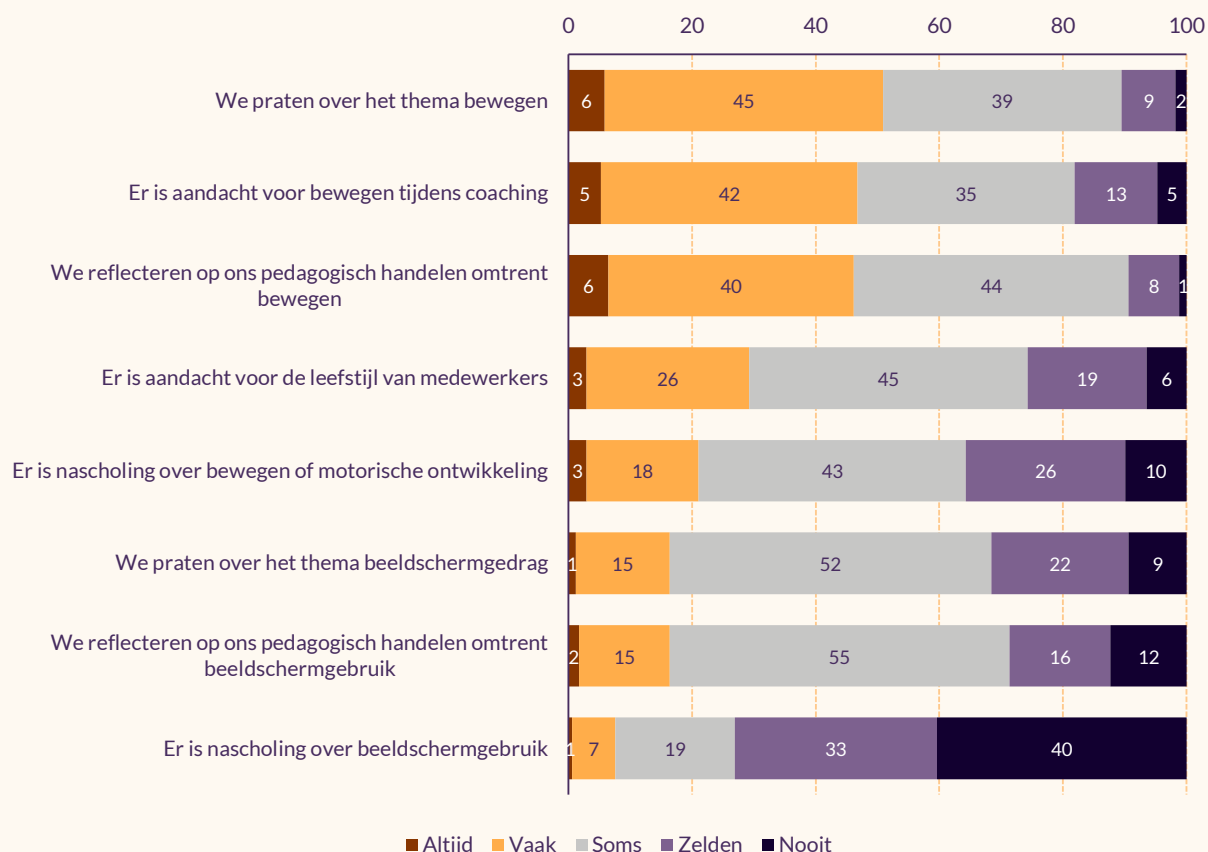
De helft van de professionals geeft aan dat hun locatie vaak of altijd aandacht besteedt aan het thema bewegen in teamoverleggen (figuur 3.4; 51%) of tijdens coaching (47%). Minder locaties hebben vaak of altijd aandacht voor de leefstijl van medewerkers (29%) en nascholing over bewegen (21%).

De aandacht voor het thema beeldschermgedrag is aanzienlijk lager dan die voor bewegen. Het thema wordt op de meeste locaties slechts soms of nooit besproken (84%). Ditzelfde geldt voor nascholing over dit thema (92% soms of nooit).

Figuur 3.4

Locatiebrede aandacht voor de thema's bewegen en beeldschermgebruik op KDV-locaties, volgens beleidsprofessionals

(in procenten, n= 171)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Aandacht voor bewegen en beeldschermgebruik, volgens groepsprofessionals

Activiteiten waarbij professionals samen reflecteren en kennis delen over bewegen, komen nog niet op alle locaties voor. De helft reflecteert op beweegactiviteiten (50%) en geeft elkaar feedback over het stimuleren van bewegen op basis van observaties (49%).

Casusbesprekingen (35%) en pedagogisch-inhoudelijk teamoverleg over bewegen (35%) vinden duidelijk minder vaak plaats. Over beeldschermgebruik wordt nog minder overlegd: slechts iets meer dan een kwart (28%) geeft aan dat dit gebeurt, terwijl 35 procent hier wel behoefte aan heeft.

Structurele ondersteuning in de vorm van scholing en coaching is in mindere mate aanwezig. Ongeveer twee derde van de professionals geeft aan dat er mogelijkheden zijn voor cursussen of trainingen over bewegen (59%) en slechts 3 procent ontvangt coaching op de werkvloer. Een grote groep wil dit wel. Zo wil ongeveer een derde graag cursussen of trainingen volgen (31%) en wil ruim twee vijfde coaching op de werkvloer (42%).

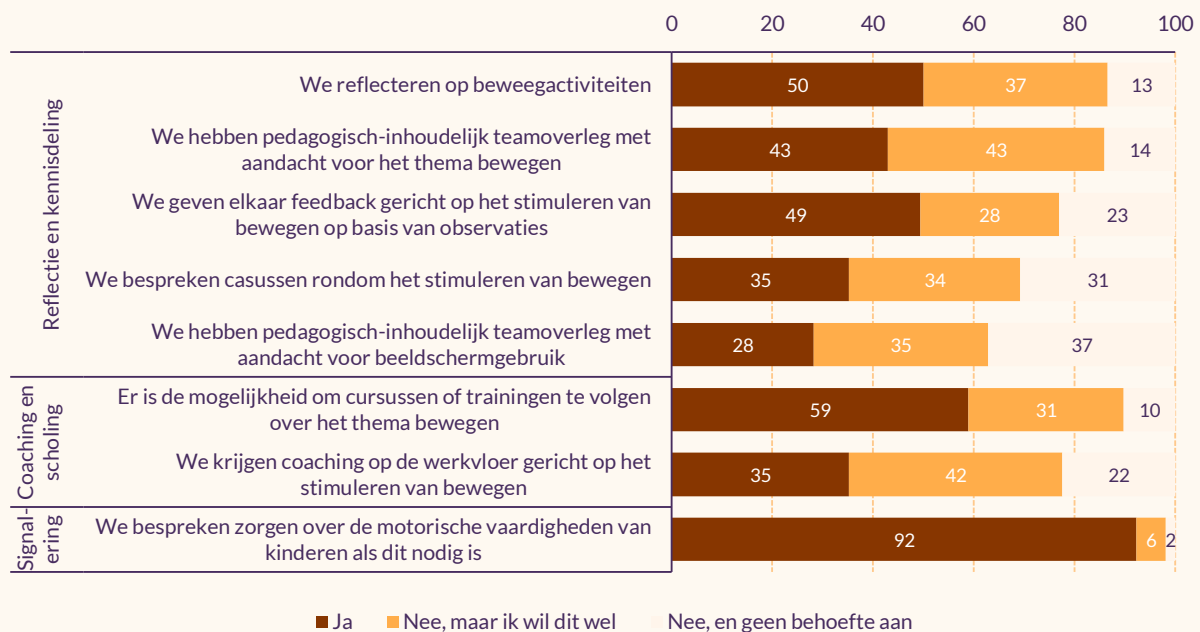
Zelfstandige locaties besteden minder vaak aandacht aan de ontwikkeling van professionals. Professionals hebben daar ook vaker behoefte aan mogelijkheden hiervoor dan op organisatiegebonden locaties (zie bijlage 1, dagelijkse praktijk, verschil in locatie brede aandacht voor bewegen). Bijvoorbeeld het bespreken van casussen rondom het stimuleren van bewegen (67% vs. 30%).

Vrijwel alle professionals (92%; figuur 3.5) bespreken zorgen over motorische vaardigheden van kinderen wanneer dat nodig is. Dit laat zien dat aandacht voor signalering en motorische ontwikkeling sterk aanwezig is in de dagelijkse praktijk.

Figuur 3.5

Locatiebrede aandacht voor bewegen en beeldschermgebruik op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=156)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Inzet van kindvolgsysteem, volgens beleidsprofessionals

De grote meerderheid van de professionals (87%) geeft aan dat hun locatie gebruik maakt van een kindvolgsysteem om de motorische ontwikkelen en/of het bewegen van kinderen te volgen. 11 procent maakt geen gebruik van een kindvolgsysteem en 2 procent weet dit niet.

Het programma *Gezonde Kinderopvang*

44 procent van de locaties werkt met het programma *Gezonde Kinderopvang*. Een derde van de beleids- en groepsprofessionals (34%) geeft aan dat ze hier niet mee werken en een kwart (23%) weet dit niet.

Gezonde Kinderopvang heeft verschillende thema's waar kinderopvanglocaties mee aan de slag kunnen. Van de professionals die aangeven dat hun locatie werkt met het programma, werkt bijna iedereen met het thema voeding (97%) of bewegen (90%).

3.4 Dagelijkse praktijk – beweegstimulering

Om verder antwoord te krijgen op de vraag *'Op welke manier is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk?'* brachten we de inbedding van bewegen en beeldschermtijd in de dagelijkse praktijk in kaart. We vroegen groepsprofessionals naar de inzet van externe beweegprogramma's, wie de beweegactiviteiten verzorgt en hoe vaak, en hoe ze bewegen met baby's.

Inzet beweegprogramma's, volgens groepsprofessionals

41 procent van de professionals geeft aan dat de locatie waar zij werken een programma inzet met aandacht voor bewegen en/of motorische vaardigheden. Bijvoorbeeld *Lekker Fit!* op de kinderopvang (5%) of *Beweegkriebels* (4%). Ruim een derde (38%) geeft aan geen beweegprogramma in te zetten. Iets meer dan een kwart (27%) van de beleidsprofessionals weet niet of hun locatie werkt met een extern beweegprogramma.

Bewegen in de dagelijkse praktijk, volgens groepsprofessionals

Vrij of zelfstandig bewegen is volgens de meeste professionals op hun locatie sterk aanwezig. Bewegen tijdens de dagelijkse routine, het faciliteren van bewegen en het aanbieden van gestructureerde beweegactiviteiten gebeurt minder (figuur 3.6).

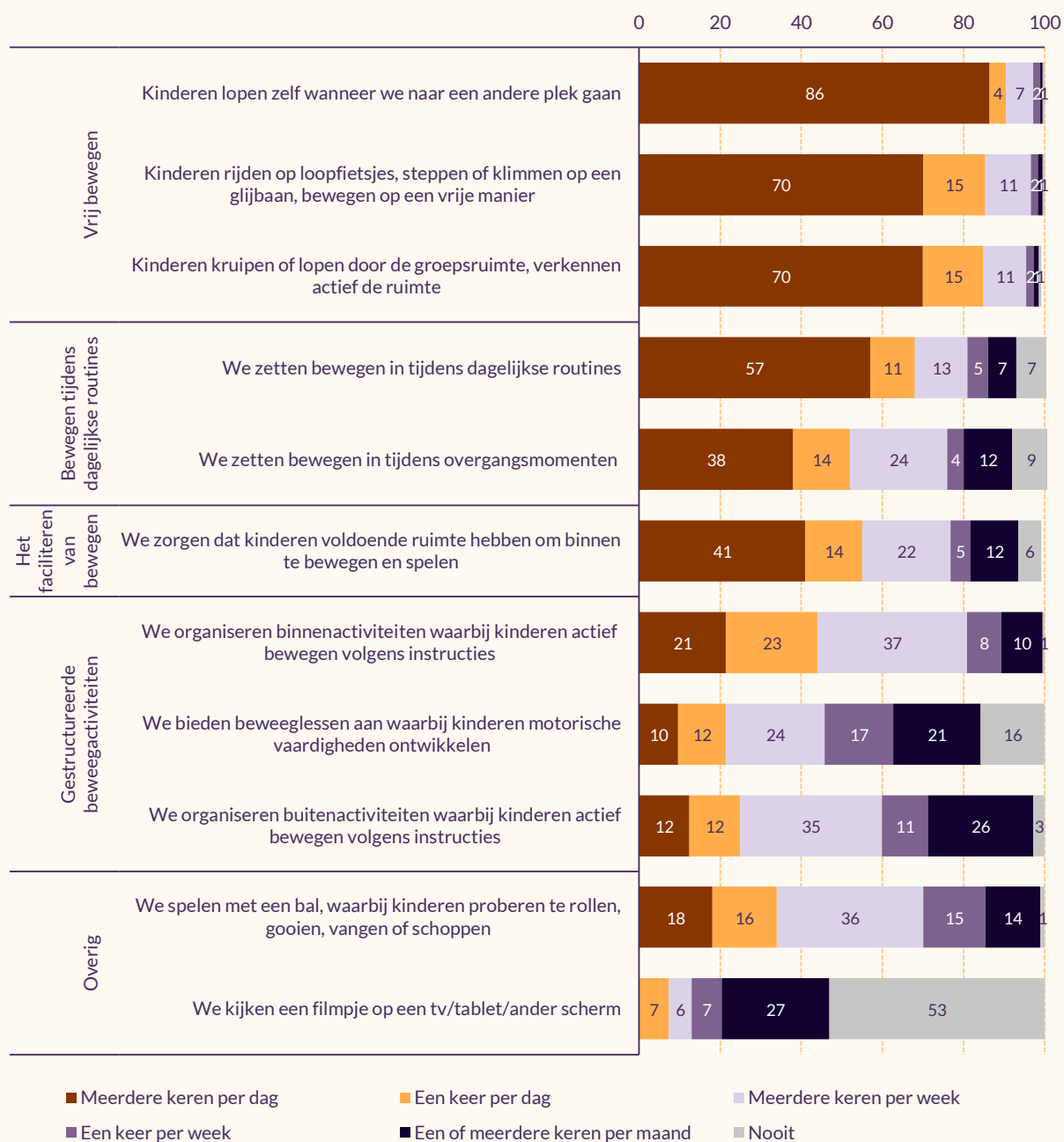
- Vrij/zelfstandig bewegen: volgens de meeste groepsprofessionals komen vrije bewegingsvormen meerdere keren per dag voor op hun locatie. Bijvoorbeeld zelfstandig lopen (86%), rijden op een loopfietsje, stappen of klimmen (70%) of actief de ruimte verkennen (75%).
- Bewegen tijdens de dagelijkse routine: beweegstimulering tijdens routineactiviteiten en overgangsmomenten zetten groepsprofessionals wisselend in. Twee vijfde (38%) geeft kinderen meerdere keren per dag de mogelijkheid om te bewegen tijdens routineactiviteiten, zoals het kringmoment, het eetmoment of het knutselen. Tijdens overgangsmomenten stimuleert 52 procent bewegen dagelijks of vaker.
- Het faciliteren van bewegen: voldoende ruimte creëren om binnen te bewegen gebeurt volgens iets meer dan de helft van de groepsprofessionals (55 procent) een of meerdere keren per dag op hun locatie. Dit wijst erop dat de basisvoorwaarden voor bewegen niet overal structureel aanwezig zijn.

- Gestructureerde beweegactiviteiten: activiteiten waarin groepsprofessionals een actieve of organiserende rol hebben, komen minder vaak voor. Zoals de beweeglessen gericht op motorische ontwikkeling (21% doet dit één keer per dag of vaker) en het organiseren van buitenactiviteiten (25%). Binnen activiteiten komen vaker voor (44% doet dit dagelijks of vaker).

Figuur 3.6

Frequentie beweegactiviteiten in de dagelijkse praktijk op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=177)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Verzorging van de activiteiten, volgens groepsprofessionals

Naast de frequentie van de beweegactiviteiten hebben we ook gevraagd wie deze verzorgt (figuur B2.1, bijlage 2). Het vaakst is dat een pedagogisch professional (variërend van 77% tot 85%), een gespecialiseerd pedagogisch professional (42-46%) of een beroepskracht in opleiding (26-32%). Buurtsportcoaches (2-3%) en groepshulpen (7%) verzorgen een relatief klein deel van de activiteiten.

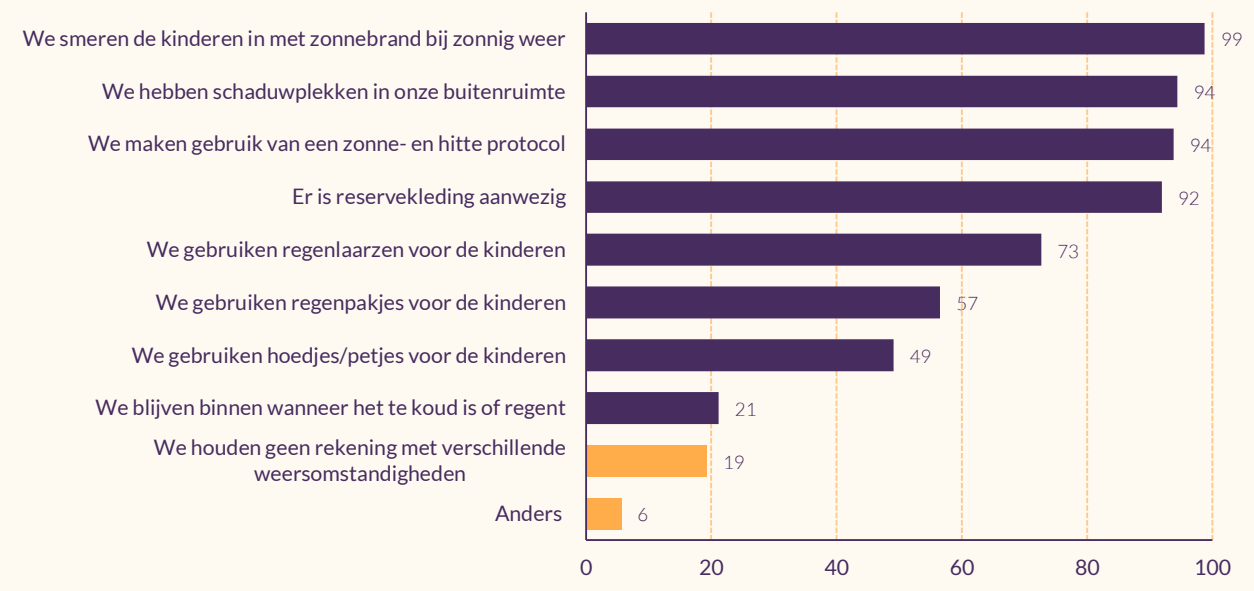
Maatregelen bij weersomstandigheden, volgens groepsprofessionals

Alle professionals (100%) geven aan dat hun locatie één of meer maatregelen neemt om kinderen te beschermen tegen weersomstandigheden, zoals hitte, regen en felle zon (figuur 3.7).

Een vijfde (19%; n=32) kiest de antwoordoptie 'we houden geen rekening met verschillende weersomstandigheden'. Maar deze professionals kiezen ook andere antwoordopties: 'we hebben schaduwplekken in onze buitenruimte', 'we smeren kinderen in met zonnebrand bij zonnig weer', 'er is reservekleding aanwezig' en 'we maken gebruik van een zonne- en hitteprotocol'. Een deel geeft aan hoedjes (n=22), regenpakjes (n=25) en regenlaarzen (n=30) te gebruiken.

Figuur 3.7

Maatregelen van KDV-locaties om met verschillende weersomstandigheden om te gaan
(in procenten, n=169, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Bewegen met baby's, volgens groepsprofessionals

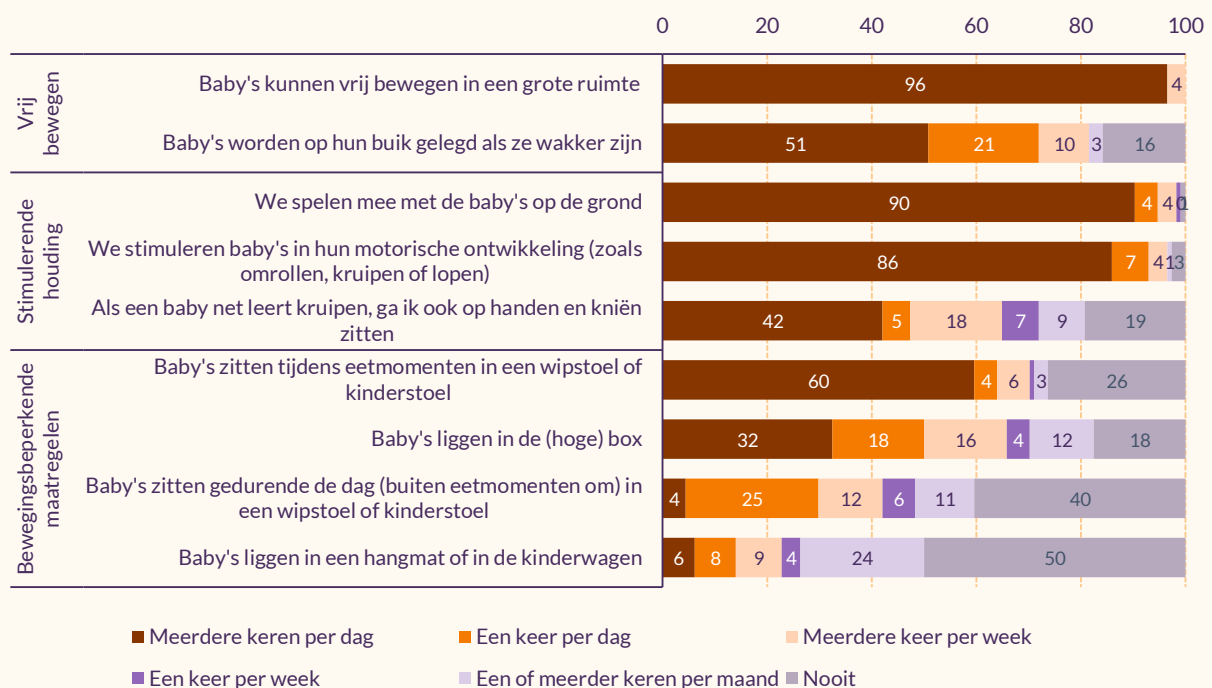
Professionals geven baby's regelmatig de mogelijkheid om zelfstandig te bewegen. Zo krijgen baby's bijna overal (96%) meerdere keren per dag de mogelijkheid om vrij te bewegen in een grote ruimte, zoals op de grond of in een grondbox (figuur 3.8) en worden ze op hun buik gelegd als ze wakker zijn (51%). De meeste professionals spelen met baby's op de grond (90% doet dit meerdere keren per dag) of stimuleren ze in hun motorische ontwikkeling (zoals omrollen, kruipen of lopen; 86%).

Toch komen bewegingsbeperkende maatregelen nog regelmatig voor. Zo zegt 60 procent van de professionals dat baby's tijdens eetmomenten in een wipstoel of kinderstoel zitten en de helft (50%) dat baby's meerdere keren per dag in een hoge box liggen.

Figuur 3.8

Frequentie van beweegstimulering bij baby's op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=114*)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Gevraagd aan professionals die werken op een verticale groep (0-4 jaar) of babygroep (0-2 jaar).

3.5 Dagelijkse praktijk – sociale en fysieke omgeving

Om verder antwoord te geven op de deelvraag 'Op welke manier is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk?', brachten we de sociale en fysieke omgeving in kaart. We vroegen groepsprofessionals naar hun gebruik van voorzieningen, de toegankelijkheid van sport- en spelmaterialen en hun rol tijdens beweegactiviteiten.

Gebruik voorzieningen, volgens groepsprofessionals

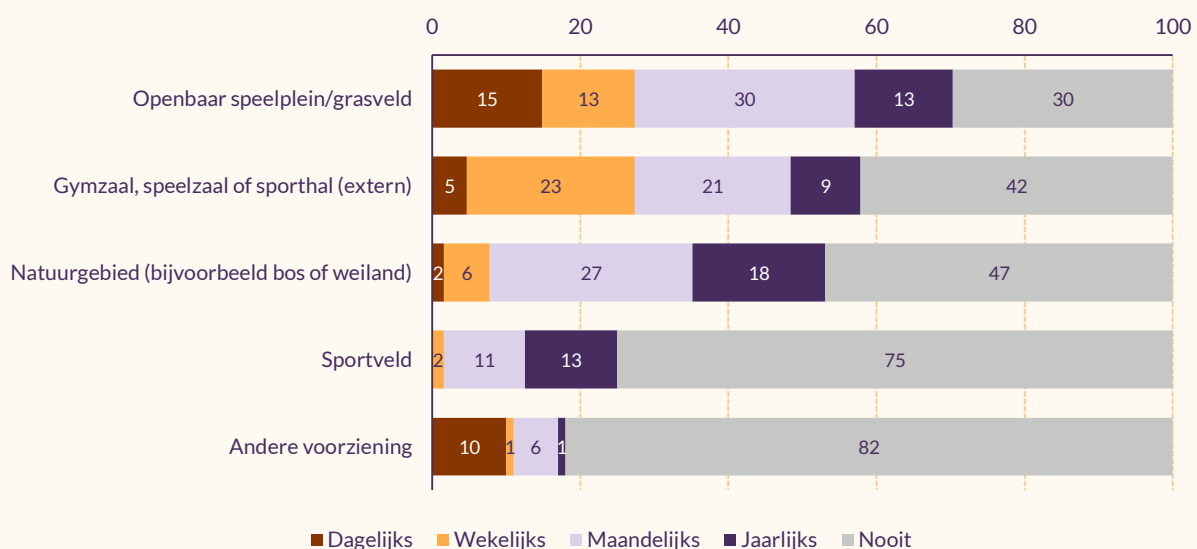
Er zijn verschillende voorzieningen die het KDV kan gebruiken (figuur 3.9). Hierbij is het volgende te zien:

- Het openbare speelplein of grasveld wordt het vaakst (wekelijks of vaker) gebruikt (28%). Bijna een derde (30%) gebruikt dit nooit. De gymzaal, speelzaal of sporthal (extern) wordt volgens 28 procent van de groepsprofessionals wekelijks of vaker gebruikt. 42 procent geeft aan deze nooit te gebruiken.
- Natuurgebieden worden voornamelijk incidenteel (maandelijks tot jaarlijks) gebruikt (45%).
- Een sportveld en andere voorzieningen worden het minst benut: bij beide geeft een grote meerderheid (75% en 82%) aan deze nooit te gebruiken.

Figuur 3.9

Frequentie van het gebruik van verschillende voorzieningen op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=128*)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Niet gevraagd aan professionals die alleen werken op de babygroep (0-2 jaar).

Toegankelijkheid los spel materiaal, volgens groepsprofessionals

Bijna alle professionals geven aan dat hun locatie beschikt over los klein spel materiaal voor buiten (figuur 3.10; 99%), binnen in groepsruimtes (88%) of in de speelzaal of een andere grote ruimte (94%). Dit kunnen bijvoorbeeld ballen of hoepels zijn.

Dit materiaal is alleen niet altijd even toegankelijk voor kinderen om zelfstandig te gebruiken. Zowel buiten als binnen ligt het materiaal bij de meeste locaties opgeborgen (variërend van 43% tot 51%). Bij een kleiner deel van de locaties ligt het in het zicht en kunnen kinderen het altijd pakken (14-18%).

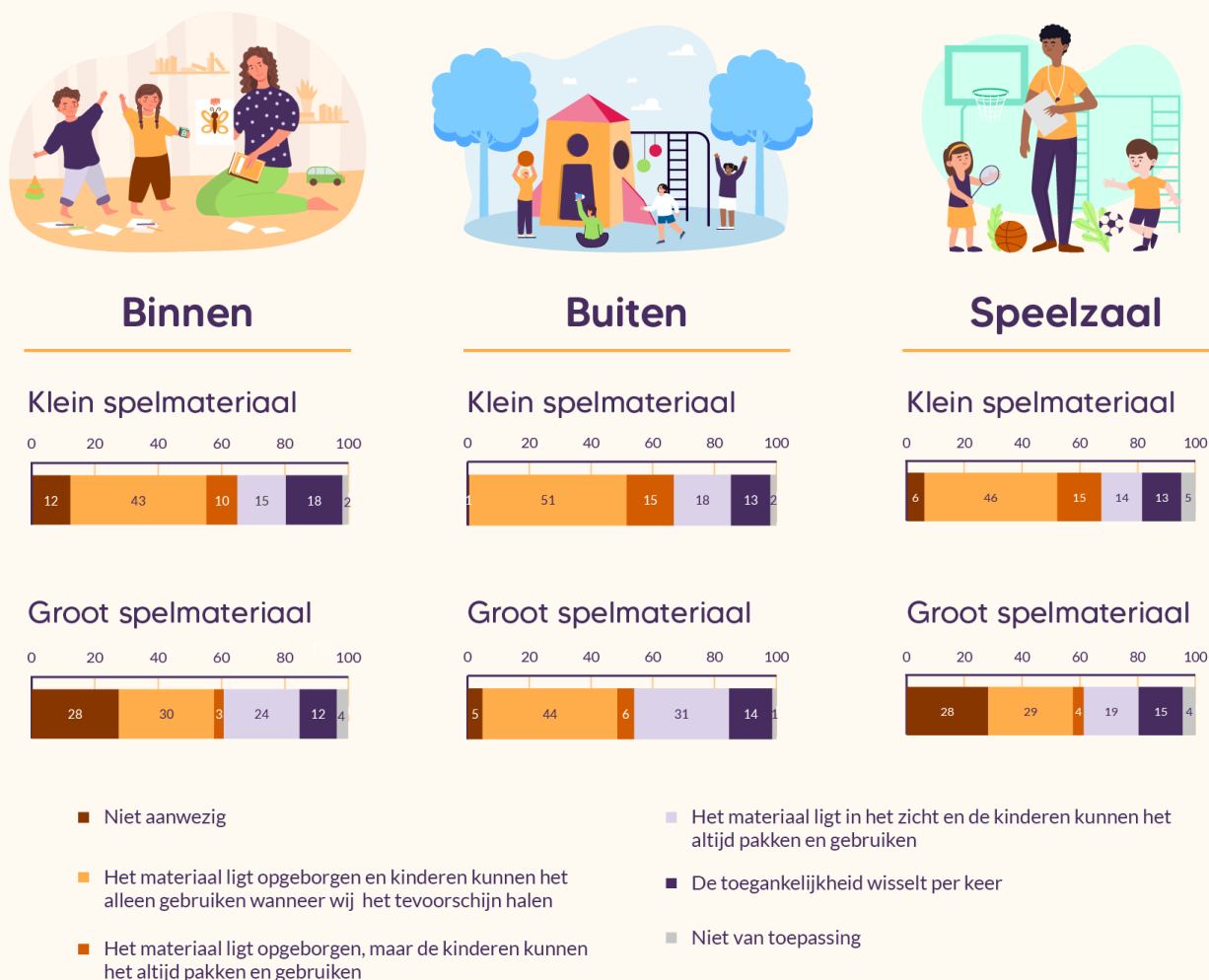
Groter spelmateriaal, zoals glijbanen of loopfietsjes, is volgens bijna alle groepsprofessionals op hun locatie buiten aanwezig (95%). Op drie kwart van de locaties is dit binnen in de groepsruimte, in de speelzaal of in een andere grote ruimte aanwezig (72%).

Toch is de vrije toegankelijkheid van dit materiaal voor kinderen een stuk lager: buiten ligt het op 44 procent van de locaties opgeborgen en kunnen kinderen het alleen gebruiken als professionals het pakken. Binnen is dit op 30 procent van de locaties het geval. Op 31 procent van de locaties is het materiaal buiten in het zicht en altijd beschikbaar. Binnen is dit voor de groepsruimte bij 24 procent het geval, en voor speelzalen of andere grote ruimtes bij 19 procent.

Figuur 3.10

Toegankelijkheid van los spelmateriaal op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=163)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

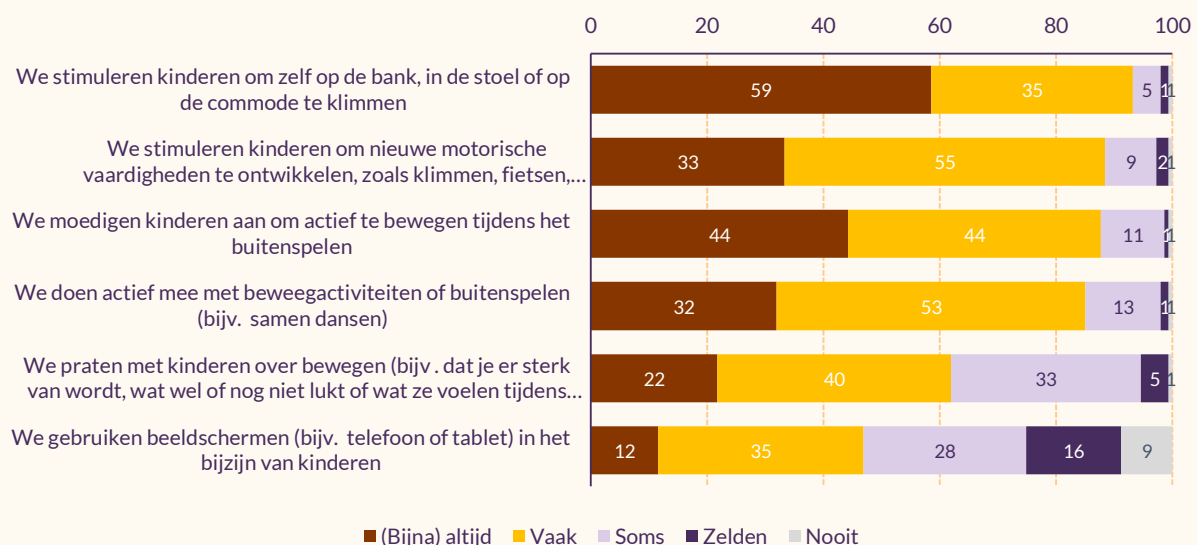
Rol groepsprofessionals bij het stimuleren van bewegen

Een groot deel van de groepsprofessionals geeft aan een actieve of stimulerende houding te hebben bij het stimuleren van bewegen (figuur 3.11). Een voorbeeld van zo'n actieve houding is kinderen stimuleren om zelf op bijvoorbeeld de commode te klimmen (93% doet dit vaak of altijd). Of om nieuwe motorische vaardigheden te ontwikkelen, zoals klimmen, fietsen, balanceren of springen (89%).

Ook moedigen bijna alle professionals kinderen vaak of bijna altijd aan om actief te bewegen tijdens het buitenspelen (88%). Praten met kinderen over bewegen gebeurt nog iets minder vaak (62% doet dit vaak of altijd). Ongeveer de helft van de groepsprofessionals gebruikt vaak tot (bijna) altijd (47%) een beeldscherm, zoals telefoon of tablet, in het bijzijn van kinderen.

Figuur 3.11

Rol groepsprofessionals bij stimuleren van bewegen op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals
(in procenten, n=162)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Rol collega's tijdens vrij spelen, volgens groepsprofessionals

Een groot deel van de professionals (83%) geeft aan dat hun collega's een actieve houding hebben tijdens het vrij spelen met kinderen. Ze spelen bijvoorbeeld actief mee met kinderen (68% van de groepsprofessionals geeft aan dat hun collega's dit doen), moedigen bewegen verbaal aan (67%) of starten een beweegstimulerend spel (55%).

Een klein deel (10%) van de groepsprofessionals heeft volgens hun collega's een passieve houding en houdt enkel toezicht. Van de overige 8 procent is de houding wisselend: soms actief en soms passief.

3.6 Samenwerkingen met ouders en partners

Om antwoord te geven op de vraag 'Op welke manier wordt er samengewerkt met ouders en/of partners voor het stimuleren van bewegen?' vroegen we de beleids- en groepsprofessionals in hoeverre zij ouders betrekken. Daarnaast vroegen we met welke organisaties zij samenwerken, hoe deze samenwerking eruitziet (rol en frequentie) en hoe tevreden zij hiermee zijn.

Betrekken van ouders

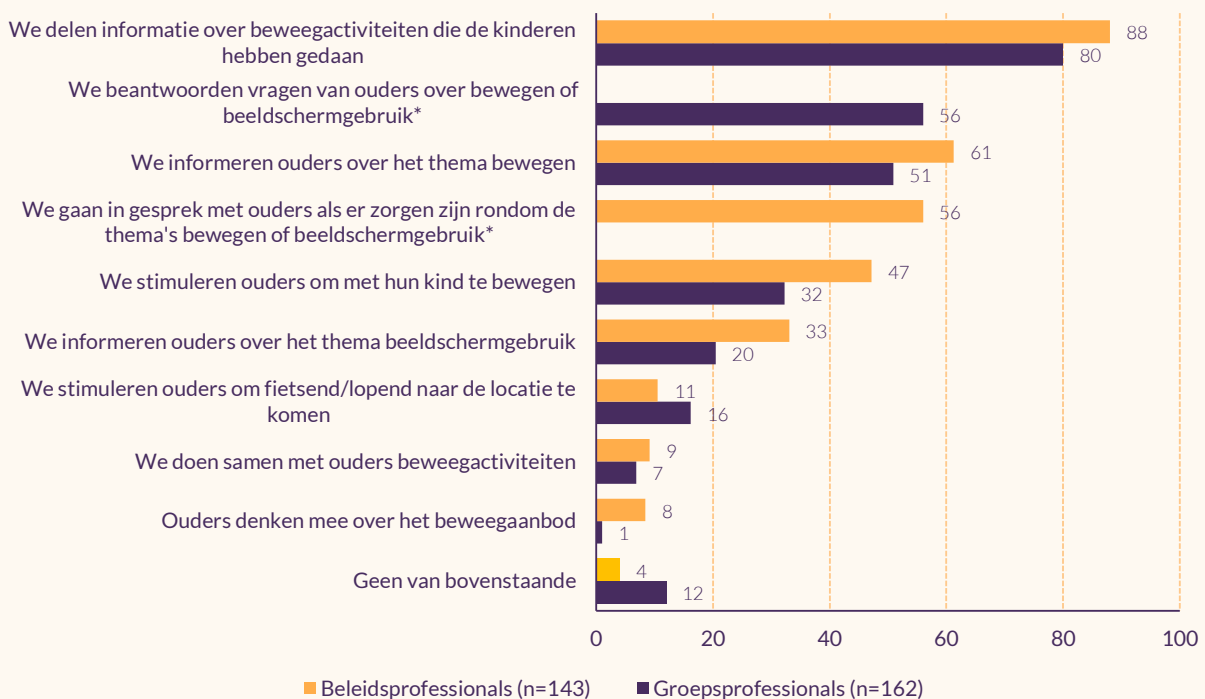
Bijna alle beleids- (96%) en groepsprofessionals (88%) geven aan ouders te betrekken bij één of meer thema's rondom bewegen of beeldschermgebruik (figuur 3.12).

De professionals betrekken ouders voornamelijk door ze te voorzien van informatie over beweegactiviteiten (stelling 1, 3, en 5). Ouders stimuleren om zelf aan de slag te gaan, doen ze minder vaak. De helft van de beleidsprofessionals (47%) en een derde van de groepsprofessionals (32%) moedigt ouders aan om samen met hun kind te bewegen. Een kleiner aandeel moedigt ze aan om fietsend of lopend naar de locatie te komen (11% van de beleids- en 16% van de groepsprofessionals).

Figuur 3.12

Manieren waarop professionals ouders betrekken bij beweegstimulering van KDV-locaties, volgens beleids- en groepsprofessionals

(in procenten, n in figuur, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Stelling 2 hebben we alleen aan de groepsprofessionals voorgelegd en stelling 4 alleen aan de beleidsprofessionals.

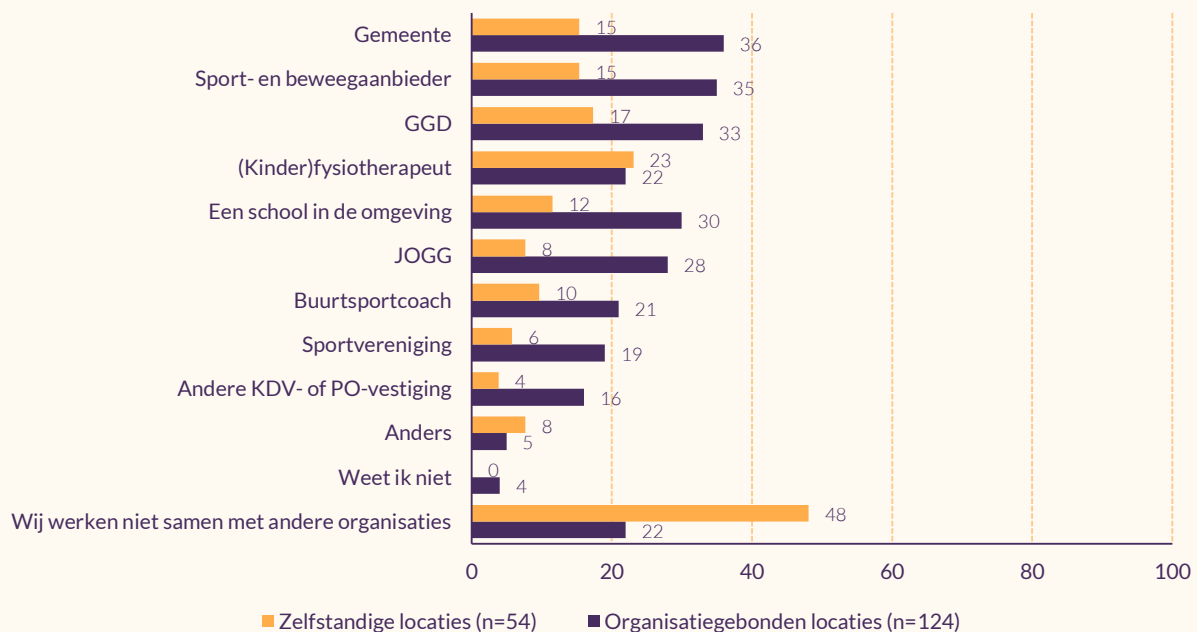
Samenwerkingen met partners, volgens beleidsprofessionals

Twee derde van de professionals (66%) geeft aan dat hun locatie samenwerkt met één of meer organisaties of partners om bewegen te stimuleren (figuur 3.13). De meest genoemde samenwerkingspartners zijn gemeenten (29%), sport- en beweegaanbieders (28%) en de GGD (28%).

Figuur 3.13

Samenwerkingen van locaties voor het stimuleren van bewegen op KDV-locaties, volgens beleidsprofessionals, naar type opvanglocatie

(in procenten, n in figuur, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Wanneer professionals aangaven samen te werken met een partner (n=91), vroegen we naar de rol van de partner, de frequentie van de samenwerking en de tevredenheid hiermee:

● **Rol**

Samenwerkingspartners ondersteunen vooral bij het aanbieden (80%) of verzorgen (44%) van het beweegaanbod. Een uitzondering is de (kinder)fysiotherapeut, die vooral training/scholing gericht op bewegen verzorgt (48%). Coaching doen maar weinig partners (15%). Daarnaast leveren samenwerkingspartners vooral materiaal (42%) of het beweegprogramma aan (39%) en verzorgen ze trainingen en scholing gericht op bewegen (44%).

● Frequentie

Samenwerkingen met scholen (66%), andere kinderopvanglocaties (33%), sportverenigingen (56%) of sportaanbieders (52%) zijn vaak structureel: wekelijks of vaker. Dit wijst op een sterke en doorlopende samenwerking (figuur B2.2, bijlage 2). Daarentegen zijn samenwerkingen met gemeente, GGD en JOGG vaker incidenteel (maandelijks tot eenmalig, resp. 64%, 61% en 67%). De inzet van de buurtsportcoach vindt zowel structureel (58%) als incidenteel (42%) plaats.

● Tevredenheid

Over het algemeen zijn professionals (zeer) tevreden met alle samenwerkingspartners (figuur B2.3, bijlage 2). Over de samenwerking met sport- en beweegaanbieders zijn ze het vaakst zeer tevreden (40%).

3.7 Kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften

Om antwoord te geven op de vraag *'Welke kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften hebben professionals met betrekking tot het stimuleren van bewegen?'* brachten we de huidige kennis en vaardigheden van professionals in kaart. We vroegen naar:

- de ervaren kennis en handelingsmogelijkheden van groepsprofessionals;
- bekendheid met het beweegadvies voor 0-4-jarigen;
- de mate van vertrouwen in het stimuleren van bewegen;
- welke opleidingsmogelijkheden en -behoeften professionals binnen het thema bewegen hebben.

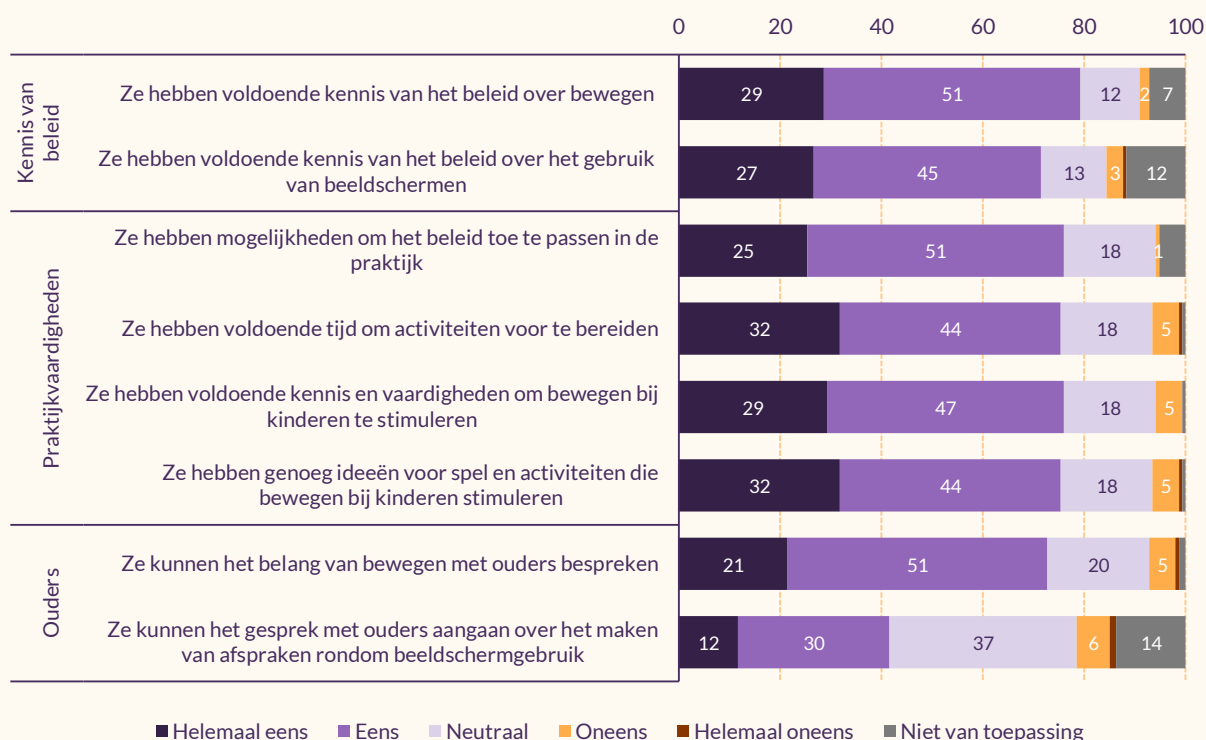
Kennis en handelingsmogelijkheden groepsprofessionals, volgens beleidsprofessionals

Het merendeel van de beleidsprofessionals is positief over de kennis, vaardigheden en handelingsmogelijkheden van groepsprofessionals om bewegen bij kinderen te stimuleren (figuur 3.14). In de stellingen hebben we onderscheid gemaakt tussen drie thema's:

- Kennis over het beleid: het merendeel van de beleidsprofessionals vindt dat groepsprofessionals bekend zijn met het beleid over bewegen (79%) en het gebruik van beeldschermen (71%).
- Handelingsmogelijkheden: groepsprofessionals hebben volgens het merendeel van de beleidsprofessionals voldoende mogelijkheden om het beleid in de praktijk toe te passen (76%) en genoeg tijd (78%) en ideeën (75%) om activiteiten voor te bereiden die bewegen bij kinderen stimuleren.
- Ouders: drie kwart van de beleidsprofessionals (73%) vindt dat groepsprofessionals het belang van bewegen met ouders kunnen bespreken. Twee vijfde vindt dat groepsprofessionals het gesprek aan kunnen gaan met ouders over afspraken rondom beeldschermgebruik.

Figuur 3.14**Kennis en handelingsmogelijkheden van groepsprofessionals op KDV-locaties, volgens beleidsprofessionals**

(in procenten, n=154)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Beweegadvies 0-4 jaar

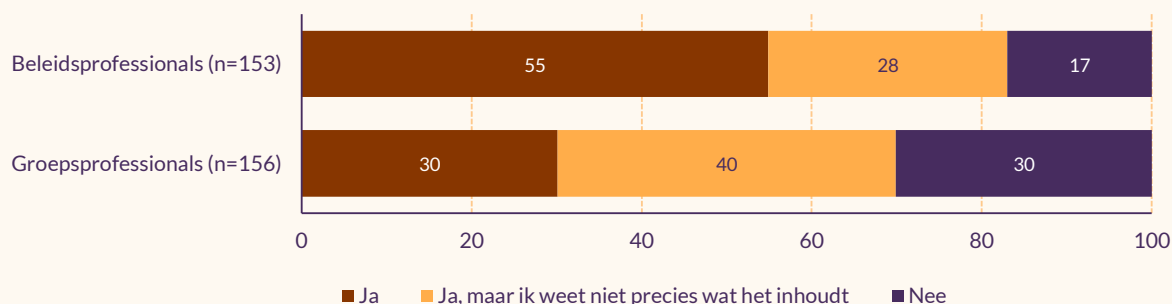
Ongeveer vier op de vijf (83%) beleidsprofessionals zijn bekend met het beweegadvies voor 0-4-jarigen (figuur 3.15). Een deel daarvan is bekend met de inhoud (55%), een ander deel weet alleen dat er een advies is (28%). De overige beleidsprofessionals (17%) zijn niet bekend met het beweegadvies.

Van de groepsprofessionals is iets meer dan twee derde (70%) bekend met het beweegadvies, maar 40 procent is niet bekend met de inhoud. Ongeveer een derde (30%) is helemaal niet bekend met het beweegadvies.

Figuur 3.15

Bekendheid met het beweegadvies voor 0-4-jarigen op KDV-locaties, volgens beleidsprofessionals en groepsprofessionals

(in procenten, n in figuur)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

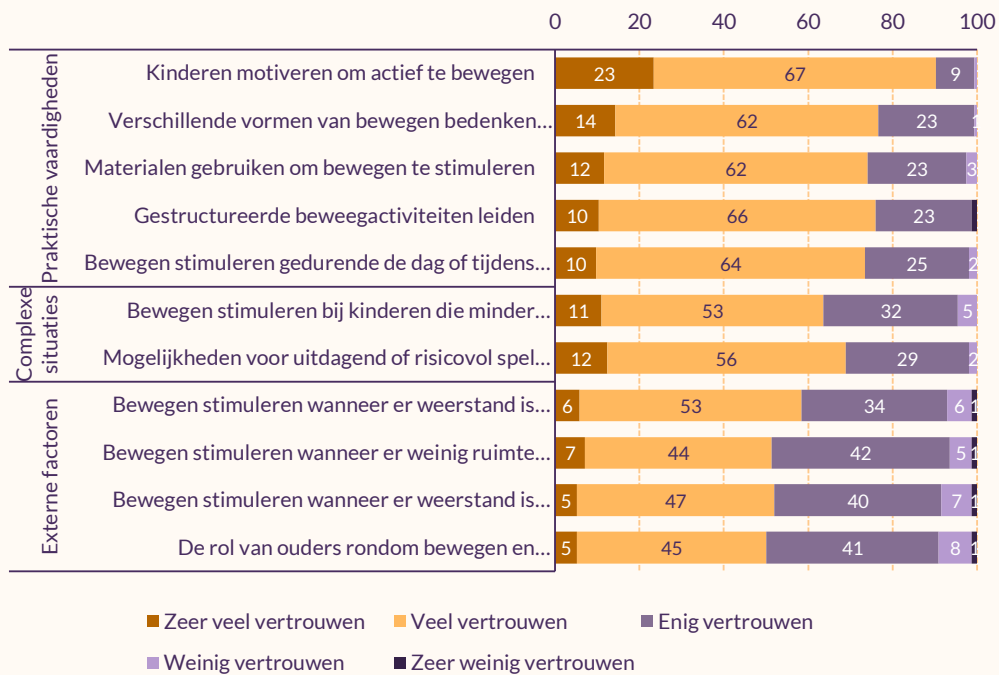
Vertrouwen in eigen vaardigheden, volgens groepsprofessionals

Professionals hebben over het algemeen (zeer) veel vertrouwen in hun eigen vaardigheden als het gaat om het stimuleren van bewegen (figuur 3.16). Dit verschilt wel per type situatie:

- > Het vertrouwen is het grootst bij praktische vaardigheden: bijna alle professionals hebben (zeer) veel vertrouwen in het motiveren van kinderen om actief te bewegen (90%;) en in het stimuleren van bewegen gedurende de dag of tijdens overgangsmomenten (73%). Ook heeft het merendeel (zeer) veel vertrouwen in hun eigen vaardigheden om passende beweegvormen voor de leeftijd te bedenken (77%) en materialen te gebruiken om bewegen te stimuleren (74%).
- > Het vertrouwen is iets lager bij complexere of meer specialistische situaties: bijvoorbeeld voor het stimuleren van bewegen bij kinderen die minder goed kunnen bewegen. Hoewel een meerderheid hier (zeer) veel vertrouwen in heeft (64%), heeft een derde van de professionals hier maar enig vertrouwen in (32%). Ook bij het aanbieden van uitdagend of risicovol spel is het vertrouwen minder sterk: bijna een derde (29%) heeft hier enig vertrouwen in.
- > Het vertrouwen is het minst wanneer externe factoren een rol spelen: bij weerstand van ouders heeft een meerderheid (zeer) veel vertrouwen (59%), maar ervaart ook een grote groep onzekerheid (enig of weinig vertrouwen: 40%). Dit patroon is vergelijkbaar bij weerstand van collega's of leidinggevendenden ((zeer) veel vertrouwen: 52%; enig vertrouwen: 40%) en bij weinig beschikbare ruimte ((zeer) veel vertrouwen: 51%; enig vertrouwen: 42%).

Figuur 3.16**Vertrouwen in eigen vaardigheden rondom beweegstimulering op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals**

(in procenten, n=154)



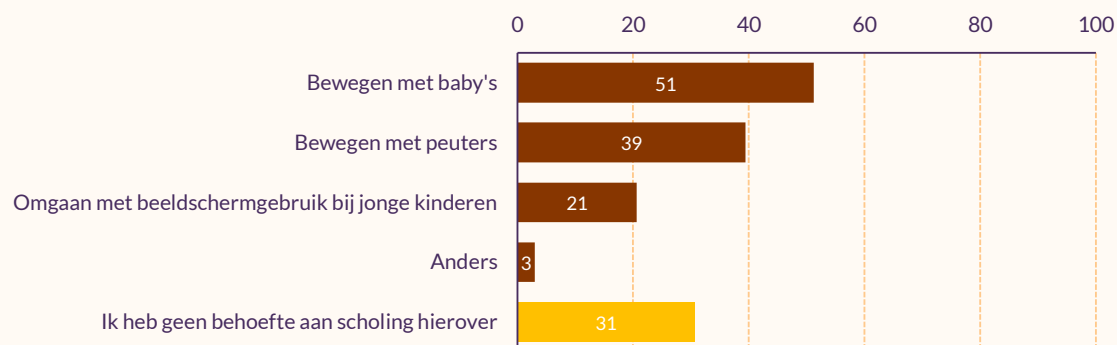
Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Scholingsbehoeften van groepsprofessionals

Een groot deel van de professionals (67%) heeft behoefte aan training in of scholing over één of meer van de door ons genoemde onderwerpen (figuur 3.17). De behoeften liggen voornamelijk bij scholing over bewegen met baby's (51%).

Figuur 3.17**Onderwerpen voor scholing en training op KDV-locaties, volgens groepsprofessionals**

(in procenten, n=160)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

3.8 Belemmeringen om (meer) te (kunnen) bewegen

Om antwoord te krijgen op de vraag *‘Welke belemmeringen ervaren professionals om bewegen te kunnen stimuleren?’* vroegen we de professionals naar de ervaren tevredenheid met de aandacht voor het thema bewegen en met de afspraken over het gebruik van beeldschermen. Daarnaast vroegen we elke belemmeringen ze ervaren voor (meer) bewegen op de kinderopvang.

Tevredenheid over de aandacht voor het thema bewegen

Beleids- (gemiddelde score: 7; laagste: 1; hoogste: 10) en groepsprofessionals (gemiddelde score: 6,9; laagste: 1; hoogste: 10) scoren vergelijkbaar wat betreft de tevredenheid met de aandacht voor het thema bewegen.

Bijna alle beleids- en groepsprofessionals (resp. 85% en 88%) geven een voldoende (6 of hoger). Bijna twee vijfde (38% van de beleidsprofessionals en 39% van de groepsprofessionals) geeft een acht of hoger. Een kleiner deel van de beleids- en groepsprofessionals geeft een onvoldoende (5 of lager; resp. 15% en 12%).

Tevredenheid over aandacht voor gebruik van beeldschermen

Beleids- en groepsprofessionals scoren hetzelfde wat betreft de tevredenheid over de aandacht voor het gebruik van beeldschermen (beide gemiddeld een 7, met als laagste score een 1 en als hoogste een 10).

Een groot deel van de beleids- en groepsprofessionals geeft een voldoende (6 of hoger; resp. 85% en 80%). Drie vijfde van de beleids- (61%) en twee vijfde van de groepsprofessionals (39%) geeft een acht of hoger. Een kleiner deel van de beleids- en groepsprofessionals geeft een onvoldoende (5 of lager; resp. 15% en 19%).

Belemmeringen om (meer) te (kunnen) bewegen

Het merendeel van de beleids- en groepsprofessionals ervaart belemmeringen bij het stimuleren van bewegen (resp. 68% en 82%, figuur 3.18). De belemmeringen die ze ervaren, zijn divers. Bij beleidsprofessionals zijn de meest genoemde:

- te weinig enthousiasme bij pedagogisch professionals en/of andere medewerkers, zoals management of beleid (31%);
- te weinig tijd in het dagelijkse programma (eten, slapen, etc.) om bewegen structureel aan te bieden (28%);
- te weinig kennis en vaardigheden bij pedagogisch professionals (27%).

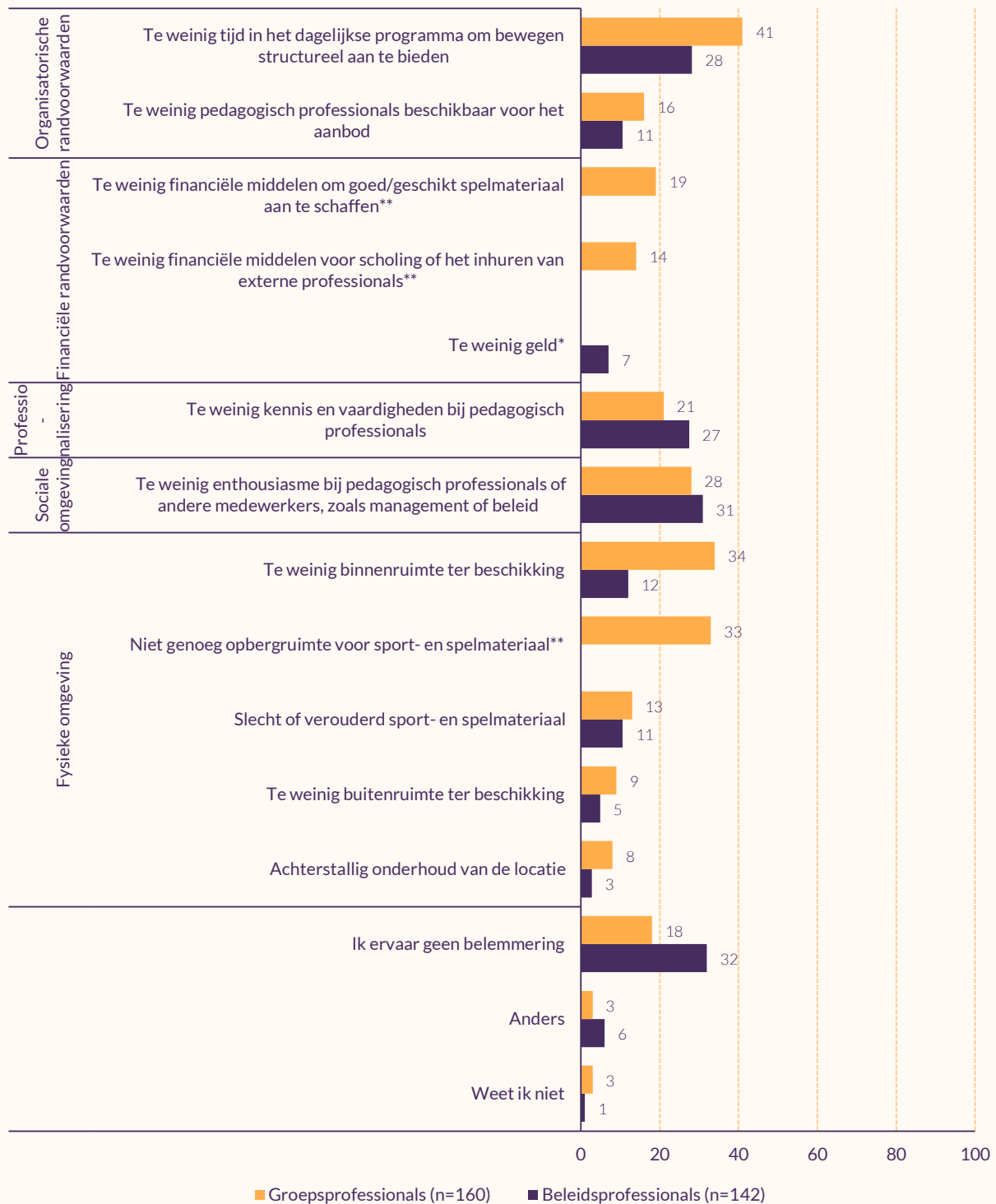
Groepsprofessionals noemen wat vaker belemmeringen rondom praktische voorwaarden, zoals te weinig tijd (41%) of te weinig binnenruimte (34%).

Opvallend is dat beleidsprofessionals die werken op zelfstandige locaties vaker geen belemmeringen ervaren dan professionals op organisatiegebonden locaties (51% vs. 23%; zie bijlage 1). Daarnaast ervaren groepsprofessionals die werken op kleine locaties vaker tijdgebrek (58% vs. 31%), personeelstekort (27% vs. 8%) en gebrek aan opbergruimte voor het sport- en spelmateriaal (45% vs. 21%) dan professionals op grote locaties.

Figuur 3.18

Ervaren belemmeringen op KDV-locaties voor het stimuleren van bewegen*

(in procenten, n in figuur, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Stelling alleen aan beleidsprofessionals voorgelegd.

** Stellingen alleen aan groepsprofessionals voorgelegd.

3.9 Beschouwing resultaten KDV

Veel aandacht voor bewegen in beleid

Bewegen krijgt op veel KDV-locaties aandacht in het beleid. Vrijwel alle professionals (beleidsprofessionals 96%; groepsprofessionals 94%) die de vragenlijst hebben ingevuld, geven aan dat bewegen op hun locatie onderdeel van het beleid is. Dit is meer dan in de pilot uit 2022. Toen had 59 procent van de locaties beleid over bewegen (Veldman et al., 2023).

De antwoorden van de beleids- en groepsprofessionals komen grotendeels overeen als het gaat om de inhoud van het beleid. Het verschil in antwoord voor het thema 'zitten' in beleid komt mogelijk door het verschil in vraagstelling tussen de vragenlijst voor groepsprofessionals en die voor beleidsprofessionals.

Vindbaarheid en inspraak beleid kunnen beter

Ondanks dat er op veel locaties aandacht is voor bewegen in het beleid, geven groepsprofessionals aan dat het beleid niet altijd goed vindbaar is. Daarnaast heeft minder dan de helft (47%) inspraak in het beleid. Door medewerkers te betrekken bij beleidsontwikkelingen ontstaat eigenaarschap. Dit draagt bij aan de gedeelde verantwoordelijkheid voor de uitvoering van beleid (Wenden et al., 2022).

Kansen voor vertaling van beleid naar praktijk

De vertaalslag van beleid naar een locatiebrede aanpak met structurele aandacht voor het thema bewegen in bijvoorbeeld teamoverleggen of scholing is nog niet overal gemaakt.

In de dagelijkse praktijk op de groep heeft bewegen op de meeste locaties een plek, vooral via vrije bewegingsmomenten die meerdere keren per dag plaatsvinden. Ook bij baby's is er veel dagelijkse aandacht voor vrij bewegen en motorische stimulering.

De precieze invulling van de vrije bewegingsmomenten hebben we met deze vragenlijst niet in kaart gebracht. Wel geeft een groot deel van de professionals aan dat collega's een actieve houding hebben tijdens deze momenten. De rol van professionals tijdens het vrij spelen speelt, samen met het gebruik van de ruimte en materialen, een belangrijke rol voor de daadwerkelijk hoeveelheid bewegen tijdens deze momenten (Tonge et al., 2024; Veldman et al., 2020).

Aanwezigheid randvoorwaarden niet vanzelfsprekend

De resultaten laten zien dat de aanwezigheid van randvoorwaarden voor het stimuleren van bewegen niet vanzelfsprekend is. Hoewel veel professionals aangeven vertrouwen te hebben in zichzelf om bewegen te stimuleren, ervaart een deel van de professionals belemmeringen in de dagelijkse praktijk. Met name tijdgebrek, beperkte binnen- en buitenruimte en gebrek en enthousiasme bij collega's worden regelmatig genoemd. Gemiddeld beoordelen professionals de aandacht voor bewegen op hun locatie met een zeven.

Daarnaast ervaren professionals belemmeringen zoals weerstand van ouders en een tekort aan kennis of vaardigheden om bewegen te kunnen stimuleren. De genoemde belemmeringen bevestigen resultaten uit eerder onderzoek (Veldman et al., 2023).

Samenwerking en ouderbetrokkenheid kunnen beter

De resultaten laten zien dat er nog ontwikkelkansen liggen op het gebied van samenwerkingen en ouderbetrokkenheid. De helft van de professionals die werken op zelfstandige locaties geeft aan dat er vanuit hun locatie geen samenwerking plaatsvindt met andere; een kwart van de professionals die werken op organisatiegebonden locaties geeft dit aan.

En hoewel professionals ouders veelal wel informeren over de beweegactiviteiten die ze doen of over het thema bewegen, is er minder aandacht voor het actief betrekken van ouders bij beweegstimulering. Bijvoorbeeld door samen met ouders beweegactiviteiten te doen. Dit is essentieel voor het ontwikkelen van gezond beweeggedrag (Tucker et al., 2011).

Extra ondersteuning nodig

De genoemde belemmeringen en de behoeften aan meer kennis en vaardigheden van professionals laten duidelijk zien dat extra ondersteuning via samenwerkingen en professionalisering gewenst is. Dit kan onder andere door scholing, coaching en casusbespreking.

De behoefte aan scholing is bekend uit eerder onderzoek (Westerbroek et al., 2024). Deze behoefte is sterker in bepaalde situaties, zoals bij bewegen in een beperkte ruimte, bewegen met baby's of bewegen met kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Momenteel lopen er verschillende initiatieven om bewegen te integreren in de opleidingen tot pedagogisch professional. Een van deze initiatieven is de ontwikkeling van de Beweeggids – Kids, een praktische en onderbouwde gids voor opleiders, gericht op onderwijs over bewegen op de kinderopvang.¹

¹ Meer informatie? Zie <https://www.mulierinstituut.nl/programmas-aanbod/promotion/>

Resultaten peuteropvang

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de professionals die de vragenlijst over de peuteropvang (PO) hebben ingevuld.

- We starten met de achtergrondkenmerken van de professionals en de locaties waarvoor zij de vragenlijst hebben ingevuld.
- Vervolgens beschrijven we de aandacht voor bewegen binnen het beleid en de dagelijkse praktijk van de PO.
- Daarna gaan we in op de samenwerkingen rondom dit thema, de ervaren kennis en vaardigheden van professionals en de belemmeringen en behoeften die zij ervaren.
- We sluiten het hoofdstuk af met een beschouwing van de resultaten voor de PO.

4.1 Achtergrondkenmerken

In totaal hebben 144 professionals die werken op een peuteropvang de vragenlijst ingevuld. **Tabel 4.1** weergeeft de kenmerken van deze professionals. In **tabel 4.2** beschrijven we de kenmerken van de PO-locaties waar zij werken. De vragenlijst is vrijwel even vaak ingevuld door groepsprofessionals (54%) als beleidsprofessionals (46%). Van deze professionals werkt:

- > de meerderheid bij een organisatiegebonden locatie (92%);
- > de helft in (zeer) stedelijk gebied (51%);
- > een derde met het programma *Gezonde Kinderopvang* (31%) en weet een kwart (26%) dit niet;
- > twee derde (66%) op een locatie met maximaal zestien kindplaatsen per dag.

Tabel 4.1**Achtergrondkenmerken van de PO-professionals**

(in procenten, n=144)

	Totaal (n=144)	Beleid (n=66)	Groep (n=78)
Type professional		46	54
Functie professional			
Directeur/bestuurder	7	15	
Gespecialiseerd pedagogisch professional	13	2	22
Groepshulp	1		1
Pedagogisch beleidsmedewerker	10	17	5
Pedagogisch coach	16	35	
Pedagogisch expert			
Pedagogisch professional	31		56
Regiomanager	3	6	
Senior pedagogisch professional	10	5	15
Vestigings-/locatiemanager	10	21	

Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025

Tabel 4.2**Achtergrondkenmerken van de PO-locaties**

(in procenten, n=144)

	Totaal (n=144)	Beleid (n=66)	Groep (n=78)
Type organisatie			
Organisatiegebonden locatie	92	91	94
Zelfstandige locatie	8	9	6
Aantal kinderen (mediaan)	16	16	16
Programma Gezonde Kinderopvang			
Ja	31	42	22
Nee	43	47	40
Weet ik niet	26	11	38
Stedelijkheid			
(Zeer) sterk stedelijk	51	50	53
Matig stedelijk	10	14	6
Weinig/niet stedelijk	26	21	29
Niet bekend	13	15	12

Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025

4.2 Bewegen als onderdeel van beleid

Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag 'Op welke manier is er aandacht voor bewegen in beleid?' vroegen we beleids- en groepsprofessionals welke onderwerpen rondom bewegen, zitten of beeldschermgebruik onderdeel zijn van het beleid op de locatie waar zij werken.

Daarnaast vroegen we groepsprofessionals naar hun mening over het beweeg- en beeldschermbeleid. Zoals de mate waarin zij:

- het een belangrijke taak van de kinderopvang vinden om voldoende beweging aan te bieden;
- het beleid kunnen vinden en toepassen in de praktijk;
- ervaren dat ze inspraak in het beleid hebben.

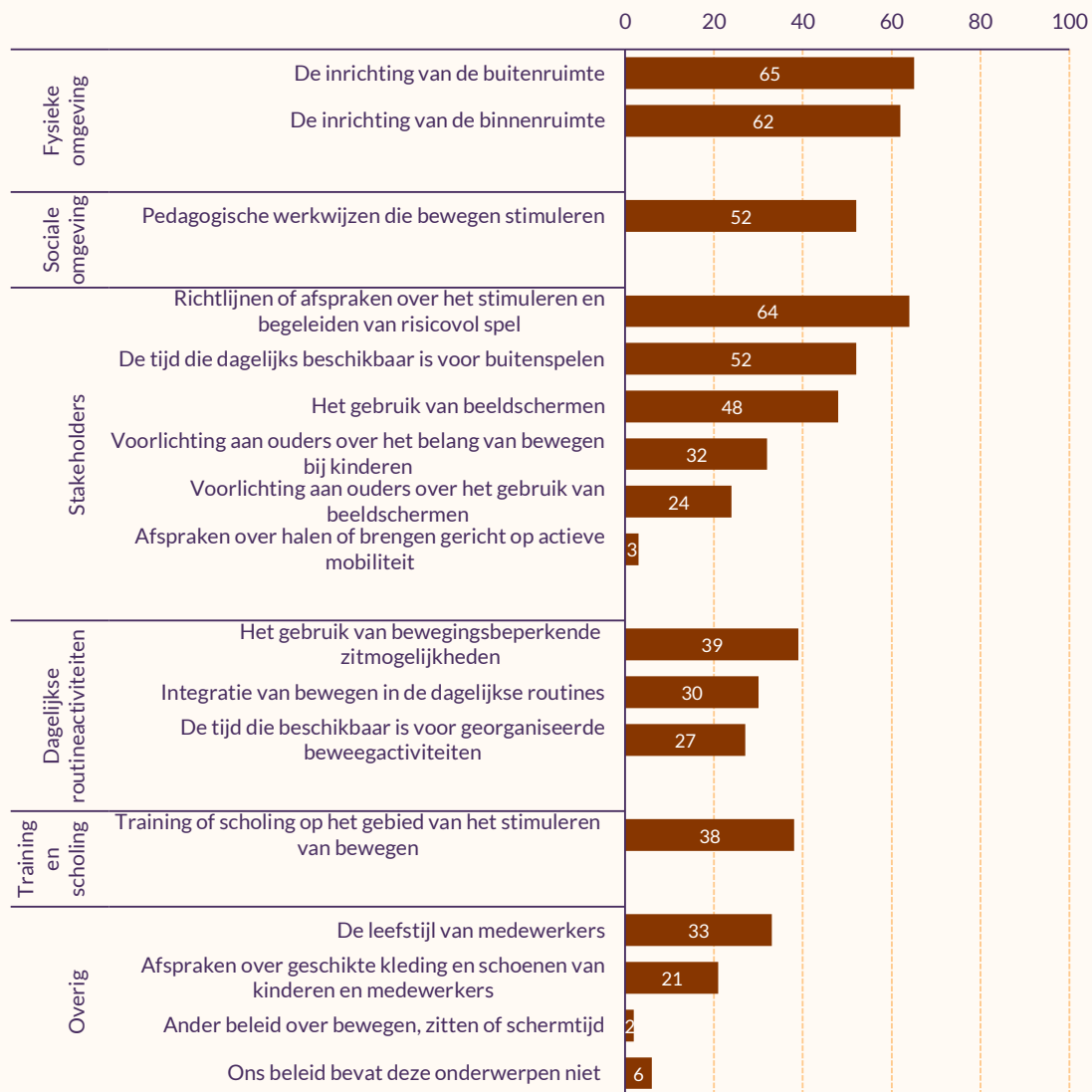
Beleidsonderwerpen naar thema, volgens beleidsprofessionals

Bijna alle professionals geven aan dat hun locatie minimaal één van de voorgelegde onderwerpen heeft opgenomen in hun beleid (figuur 4.1; 94%), waarbij drie kwart van de beleidsprofessionals (75%) vijf of meer onderwerpen noemt. Hierbij valt het volgende op:

- De inrichting van de fysieke buiten- en binnenruimte staat bij het merendeel in beleid (resp. 65% en 62%).
- De sociale omgeving is minder vaak onderdeel van het beleid: de helft (52%) geeft aan dat ze afspraken hebben over pedagogische werkwijzen die bewegen stimuleren.
- Bewegen tijdens de dagelijkse (routine)activiteiten gebeurt wisselend: er zijn vaak afspraken over risicovol spel (64%), de tijd die dagelijks beschikbaar is voor buitenspelen (52%) en het gebruik van beeldschermen (48%). Dit is minder vaak het geval voor bewegingsbeperkende zitmogelijkheden (39%), de integratie van bewegen in de dagelijkse routines (34%) en de tijd die beschikbaar is voor georganiseerde beweegactiviteiten (27%).
- Het beleid richt zich minder vaak op de professionals zelf of de ouders:
 - Een derde (33%) heeft beleid over de leefstijl van medewerkers.
 - Een vijfde (21%) heeft beleid gericht op geschikte kleding voor professionals of kinderen.
 - Een derde (32%) heeft afspraken over voorlichting over bewegen aan ouders.
 - Een vijfde heeft afspraken over voorlichting aan ouders over beeldschermen (24%).
 - Er zijn weinig afspraken gericht op de actieve mobiliteit (kinderen te voet of met de fiets halen of brengen; 8%).
- Ongeveer twee vijfde (38%) heeft afspraken gemaakt over training of scholing op het gebied van het stimuleren van bewegen.

Figuur 4.1

Onderwerpen die opgenomen zijn in het beleid van PO-locaties naar thema, volgens beleidsprofessionals
(in procenten, n=66)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

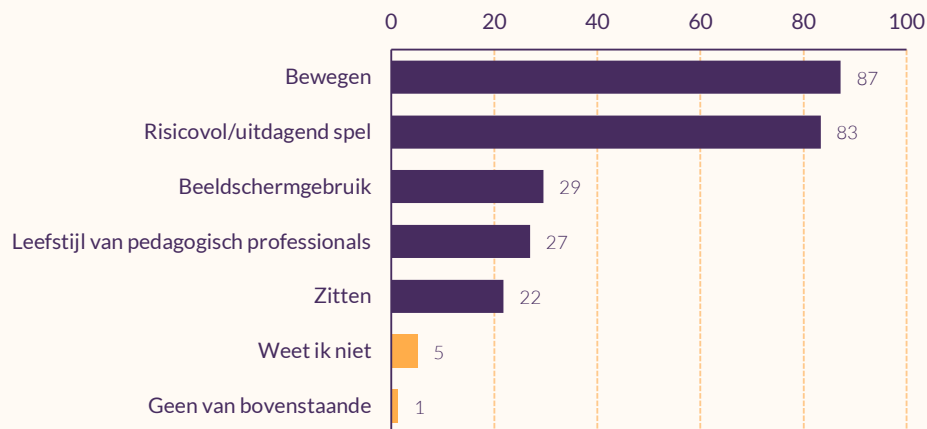
Beleidsthema's, volgens groepsprofessionals

We hebben de beleidsonderwerpen op themaniveau in kaart gebracht. Bijna alle professionals geven aan dat één of meer van de voorgelegde thema's onderdeel zijn van het beleid (94%; **figuur 4.2**). Iets meer dan twee vijfde (44%) geeft aan dat ze aandacht hebben voor drie of meer onderwerpen op hun locatie. Bewegen en risicovol spel zijn de meest genoemde thema's (resp. 87% en 83%). De thema's beeldschermgebruik (29%) en leefstijl van pedagogisch professionals (27%) komen minder vaak voor.

Figuur 4.2

Onderwerpen die aandacht krijgen in het beleid van PO-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=66)



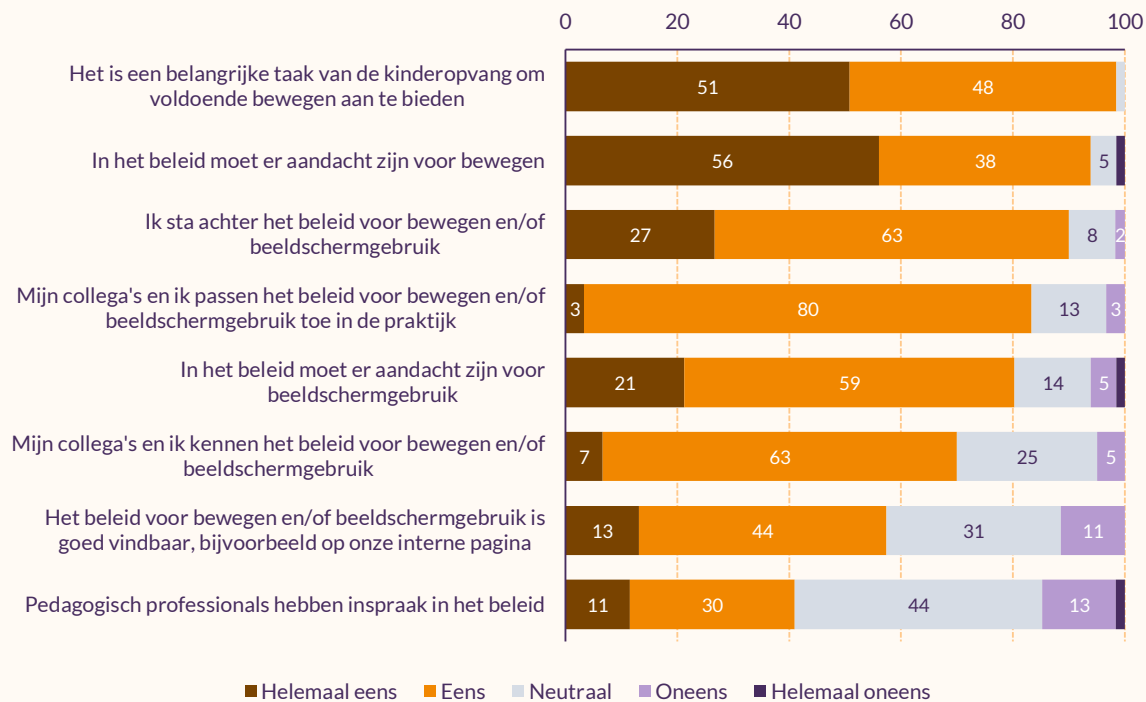
Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Mening groepsprofessionals over beweeg- en beeldschermbeleid

Bijna alle professionals vinden het belangrijk om voldoende bewegen aan te bieden aan kinderen (figuur 4.3; 98%) en bewegen (94%) en beeldschermgebruik (80%) op te nemen in het beleid. De meerderheid staat dan ook achter het beleid over bewegen en beeldschermgebruik (90%). Ruim twee derde (70%) geeft aan dat zijzelf en collega's het beleid kennen, en 57 procent geeft aan dat het beleid vindbaar is. Twee vijfde (41%) geeft aan dat ze inspraak hebben in het beleid.

Figuur 4.3**Mening over het beweeg- en beeldschermbeleid van PO-locaties, volgens groepsprofessionals**

(in procenten, n=66)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

4.3 Dagelijkse praktijk – locatiebrede aandacht

In de volgende drie paragrafen (3.3, 3.4 en 3.5) beantwoorden we de vraag ‘Op welke manier is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk?’. In paragraaf 3.3 brengen we in kaart op welke manier het thema bewegen en beeldschermgebruik aandacht krijgt op organisatorisch niveau (locatiebrede aandacht voor bewegen), bijvoorbeeld in teamoverleggen of als onderwerp van coaching of training.

Aandacht voor bewegen en beeldschermgebruik, volgens beleidsprofessionals

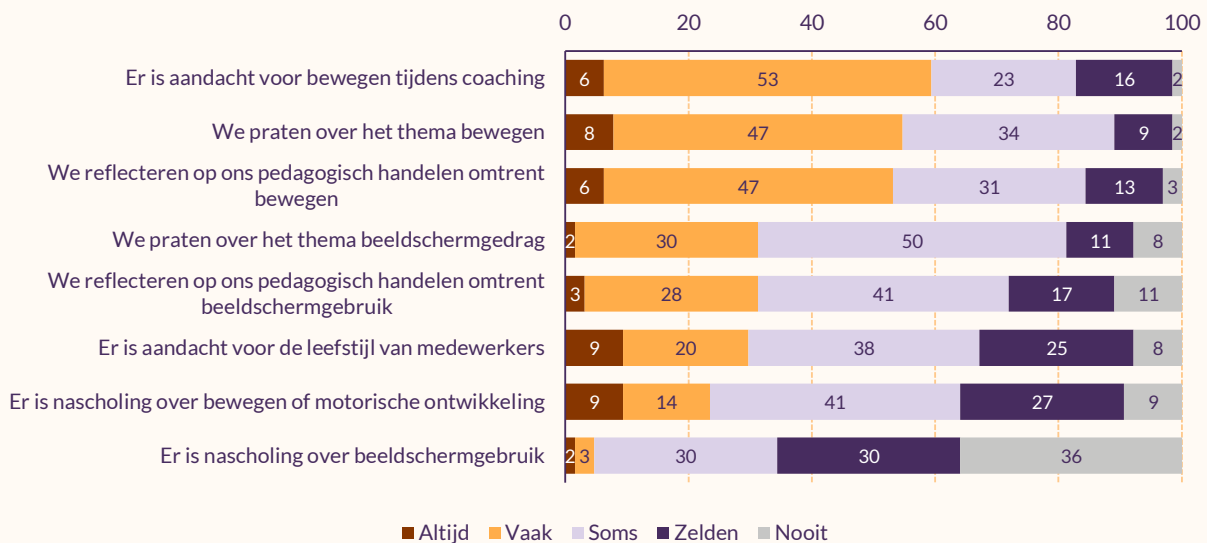
Meer dan de helft van de professionals geeft aan dat hun locatie vaak of altijd aandacht besteedt aan het thema bewegen tijdens coaching (59%; figuur 4.4), in teamoverleggen (55%) of tijdens reflecties op hun pedagogisch handelen (53%). Op circa een derde van de locaties is er zelden tot nooit aandacht voor de leefstijl van medewerkers (33%) en nascholing over bewegen of motorische ontwikkeling (36%).

Aandacht voor beeldschermgebruik is er aanzienlijk minder dan voor bewegen. Bij een derde van de professionals (32%) bespreken ze beeldschermgedrag vaak of altijd, of reflecteren ze op het pedagogisch handelen omtrent beeldschermgebruik (31%). Bij twee derde (66%) is er zelden tot nooit nascholing over dit onderwerp.

Figuur 4.4

Locatiebrede aandacht voor de thema's bewegen en beeldschermgebruik van PO-locaties, volgens beleidsprofessionals

(in procenten, n=64)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Aandacht voor bewegen en beeldschermgebruik, volgens groepsprofessionals

Activiteiten waarbij professionals samen reflecteren en kennis delen over bewegen, komen nog niet op alle locaties voor. Meer dan de helft reflecteert op beweegactiviteiten (58%; figuur 4.5) en ongeveer de helft geeft elkaar feedback op het stimuleren van bewegen op basis van observaties (51%). Casusbesprekingen (36%) en pedagogisch-inhoudelijk teamoverleg over bewegen (34%) vinden duidelijk minder vaak plaats, terwijl een groot deel (casusbesprekingen: 34%; teamoverleg over bewegen: 47%) dit wel zou willen.

Over beeldschermgebruik wordt nog minder overlegd: minder dan een kwart (23%) geeft aan dat dit gebeurt, terwijl 42 procent hier wel behoefte aan heeft.

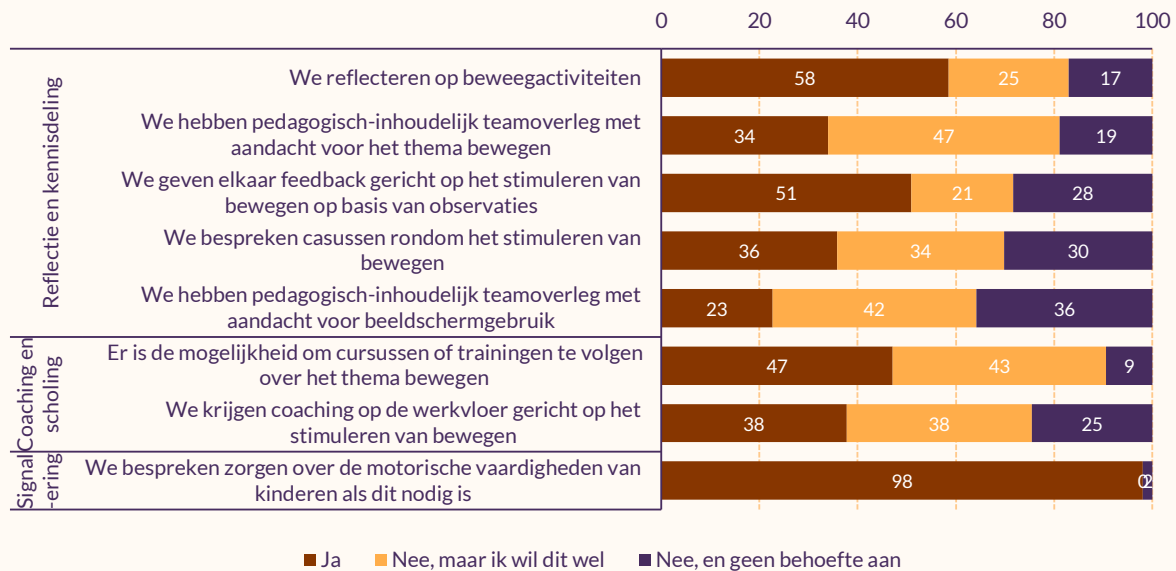
Structurele ondersteuning in de vorm van scholing en coaching is beperkt aanwezig. Minder dan de helft van de professionals geeft aan dat er mogelijkheden zijn voor cursussen of trainingen over bewegen (47%). 38 procent ontvangt coaching op de werkvloer. Tegelijkertijd wil een grote groep dit wel: ongeveer twee vijfde wil cursussen of trainingen volgen (43%) en coaching op de werkvloer (38%).

Vrijwel alle professionals (98%; figuur 4.5) bespreken zorgen over motorische vaardigheden van kinderen wanneer dat nodig is. Dit laat zien dat aandacht voor signalering en motorische ontwikkeling sterk aanwezig is in de dagelijkse praktijk.

Figuur 4.5

Locatiebrede aandacht voor de thema's bewegen en beeldschermgebruik van PO-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=53)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Inzet van een kindvolgsysteem

Bijna alle beleidsprofessionals (95%) geven aan dat hun locatie gebruik maakt van een kindvolgsysteem om de motorische ontwikkelingen en/of het bewegen van kinderen te registreren. 5 procent doet dit niet.

Het programma Gezonde Kinderopvang

31 procent van alle professionals (beleids- en groepsprofessionals) geeft aan dat hun locatie werkt met het programma *Gezonde Kinderopvang*. Ruim twee vijfde (43%) geeft aan dat ze hier niet mee werken en een kwart (26%) weet dit niet.

Gezonde Kinderopvang heeft verschillende thema's waar kinderopvanglocaties mee aan de slag kunnen gaan. Van de professionals die aangeven dat hun locatie werkt met het programma, werkt bijna iedereen met het thema voeding (98%) of bewegen (84%).

4.4 Dagelijkse praktijk - beweegstimulering

Om verder antwoord te krijgen op de vraag 'Op welke manier is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk?' brachten we de inbedding van bewegen en beeldschermtijd in de dagelijkse praktijk in kaart. We vroegen groepsprofessionals naar de inzet van externe beweegprogramma's, wie de beweegactiviteiten verzorgt en hoe vaak, en welke maatregelen ze nemen bij weersomstandigheden.

Inzet VE-programma's, volgens groepsprofessionals

Bijna een derde van de professionals (31%) geeft aan dat de locatie waar zij werken, een programma inzet met aandacht voor bewegen en/of motorische vaardigheden. Bijvoorbeeld Beweegkriebels (13%) of Beweegboeken (3%). 29 procent zet geen beweegprogramma in. 10 procent van de groepsprofessionals weet niet of hun locatie dat doet.

Bewegen in de dagelijkse praktijk, volgens groepsprofessionals

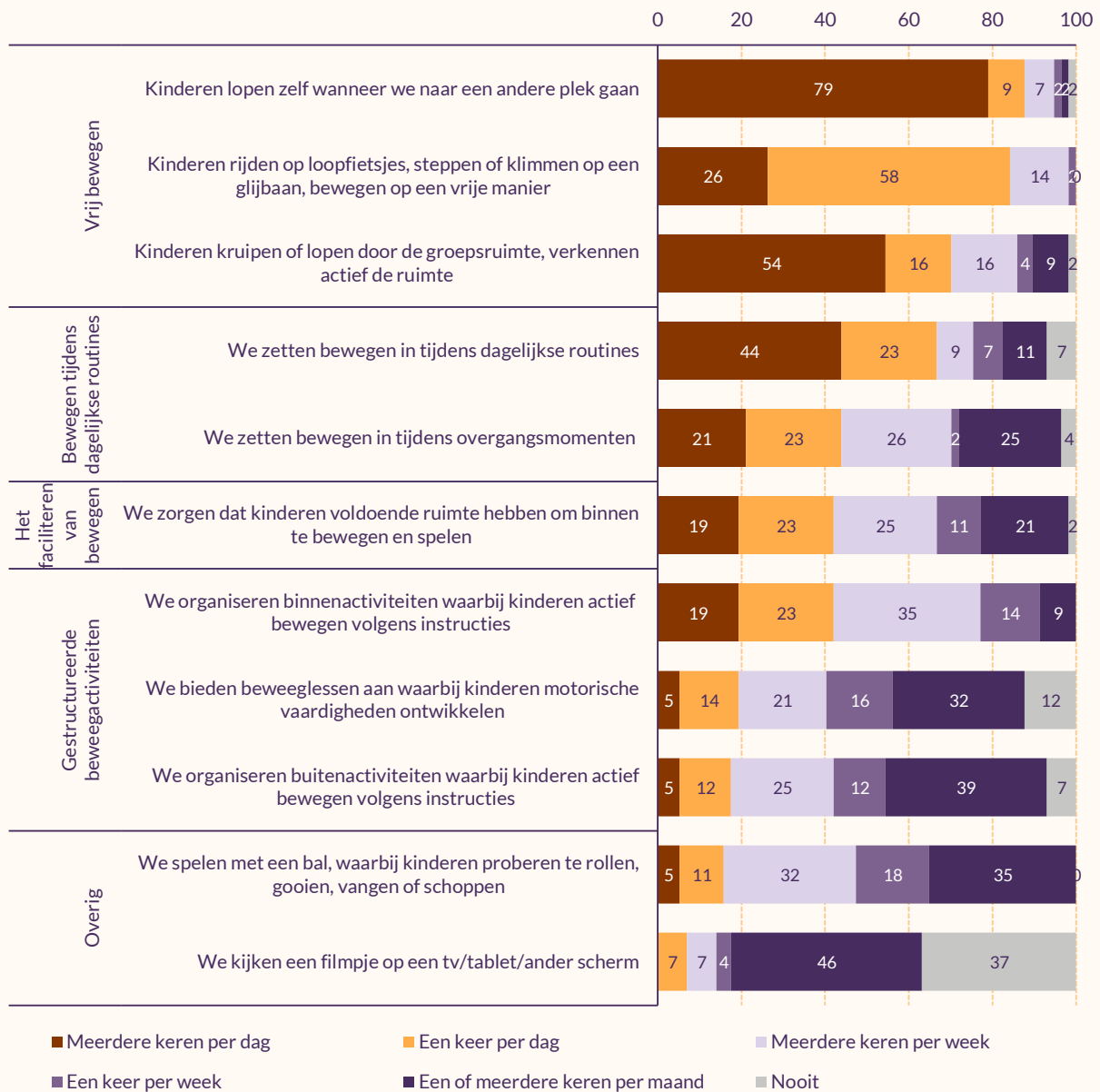
Vrij of zelfstandig bewegen is volgens de meeste professionals op hun locatie sterk aanwezig, maar bewegen tijdens de dagelijkse routine, het faciliteren van bewegen en het aanbieden van gestructureerde beweegactiviteiten gebeurt minder (figuur 4.6). Het volgende valt op:

- Vrij/zelfstandig bewegen komt veelal één of meerdere keren per dag voor, zoals zelfstandig lopen (88%), rijden op een loopfietsje, steppen of klimmen (84%) of actief de ruimte verkennen (70%).
- Beweegstimulering tijdens routineactiviteiten en overgangsmomenten zetten professionals wisselend in. 67 procent geeft kinderen één tot meerdere keren per dag de mogelijkheid om te bewegen tijdens routineactiviteiten, zoals het kringmoment, het eetmoment of het knutselen, terwijl iets minder dan een vijfde (18%) dit maandelijks tot nooit doet. Bij overgangsmomenten zet iets minder dan de helft (44%) van de professionals bewegen één tot meerdere keren per dag in. Drie op de tien (28%) doen dit maandelijks tot nooit.
- Bewegen faciliteren door voldoende ruimte te creëren om binnen te bewegen gebeurt volgens ongeveer twee vijfde van de groepsprofessionals (42%) één of meerdere keren per dag op hun locatie. Bij ruim een vijfde (23%) gebeurt dit maandelijks tot nooit. Dit wijst erop dat de basisvoorwaarden voor bewegen niet overal even structureel aanwezig zijn.
- Gestructureerde beweegactiviteiten waarin groepsprofessionals een actieve of organiserende rol hebben, zoals de beweeglessen gericht op motorische ontwikkeling (19% doet dit een of meerdere keren per dag) en het organiseren van buitenactiviteiten (18% doet dit één keer per dag of vaker) komen minder vaak voor. Binnen activiteiten worden wel vaker georganiseerd (42% doet dit dagelijks of vaker).

Figuur 4.6

Frequentie van beweegactiviteiten in de dagelijkse praktijk van PO-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=57)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Verzorging van de activiteiten, volgens groepsprofessionals

Naast de frequentie van beweegactiviteiten hebben we ook gevraagd wie deze verzorgt (figuur B4.1, bijlage 4). Een pedagogisch professional verzorgt de activiteiten het vaakst (variërend van 79% tot 87%), gevolgd door de gespecialiseerd pedagogisch professional (22-27%) en een beroepskracht in opleiding (17-22%).

De sport- en beweegmedewerker (9-19%), buurtsportcoach (4-6%), externe instructeur (2-5%) en groepshulp (0-2%) hebben een relatief klein aandeel in het verzorgen van de beweegactiviteiten.

Maatregelen bij weersomstandigheden, volgens groepsprofessionals

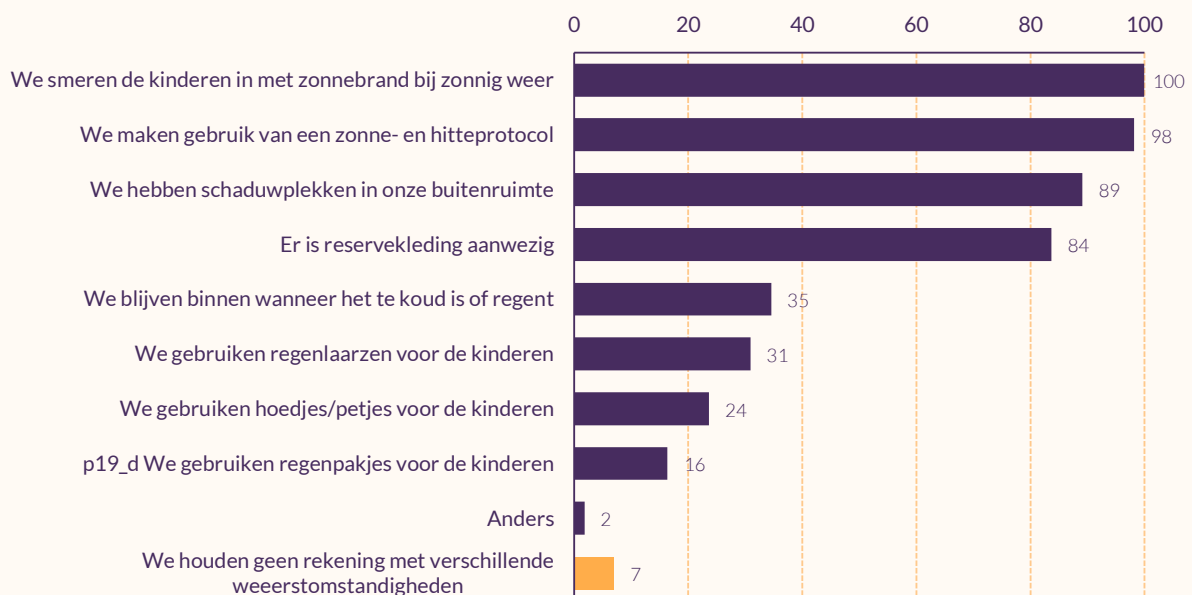
Alle professionals (100%) geven aan dat hun locatie één of meer maatregelen neemt om kinderen te beschermen tegen weersomstandigheden, zoals hitte, regen en felle zon (figuur 4.7).

Een klein deel (7%; n=4) kiest de antwoordoptie 'we houden geen rekening met verschillende weersomstandigheden'. Maar deze vier professionals hebben wel andere antwoordopties aangevinkt, zoals kinderen insmeren met zonnebrand.

Figuur 4.7

Maatregelen van PO-locaties om met verschillende weersomstandigheden om te gaan

(in procenten, n=55, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

4.5 Dagelijkse praktijk – sociale en fysieke omgeving

Om verder antwoord te geven op de deelvraag ‘Op welke manier is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk?’, brachten we de sociale en fysieke omgeving in kaart. We vroegen groepsprofessionals naar hun gebruik van voorzieningen, de toegankelijkheid van sport- en spelmaterialen en hun rol tijdens beweegactiviteiten.

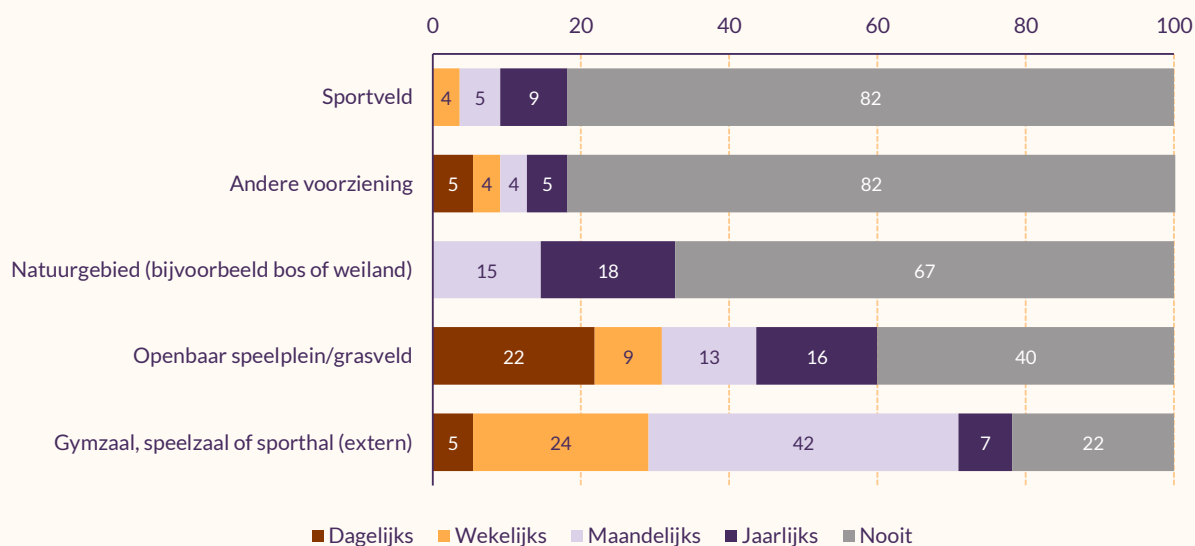
Gebruik voorzieningen, volgens groepsprofessionals

Professionals maken weinig gebruik van beschikbare voorzieningen in de omgeving (figuur 4.8). Het volgende valt op:

- Het openbaar speelplein/grasveld wordt het meest gebruikt: 22 procent van de groepsprofessionals geeft aan dit dagelijks te gebruiken en 9 procent wekelijks. Twee vijfde (40%) gebruikt dit nooit.
- De gymzaal, speelzaal of sporthal (extern) wordt volgens 29 procent van de groepsprofessionals wekelijks of vaker gebruikt. 22 procent geeft aan deze nooit te gebruiken.
- Natuurgebieden worden nauwelijks gebruikt (67% gebruikt dit nooit, 18% één keer per jaar en 15% maandelijks).
- Een sportveld en andere voorzieningen worden het minst benut: bij beide geeft een grote meerderheid (beide 82%) aan deze nooit te gebruiken.

Figuur 4.8

Frequentie van het gebruik van verschillende voorzieningen van PO-locaties, volgens groepsprofessionals
(in procenten, n=55*)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Niet gevraagd aan professionals die alleen werken op de babygroep (0-2 jaar).

Toegankelijkheid van los spelmateriaal, volgens groepsprofessionals

Een groot deel van de professionals geeft aan dat hun locatie beschikt over los klein spelmateriaal voor buiten (figuur 4.9; 98%), in de speelzaal of andere grote ruimte (85%) of binnen in groepsruimte (74%). Dit kunnen bijvoorbeeld ballen of hoepels zijn.

Het spelmateriaal is niet altijd even toegankelijk om zelfstandig te gebruiken. Zowel buiten als binnen ligt het materiaal op de meeste locaties opgeborgen (variërend van 50% tot 69%). Op een paar locaties ligt het materiaal in het zicht en kunnen kinderen het altijd pakken (6-11%).

Groter spelmateriaal zoals glijbanen of loopfietsjes is volgens alle groepsprofessionals op hun locatie buiten aanwezig (100%). Bij 69 procent is groter spelmateriaal in de speelzaal of een andere grote ruimte binnen aanwezig, en bij ongeveer een derde (31%) in de groepsruimte binnen.

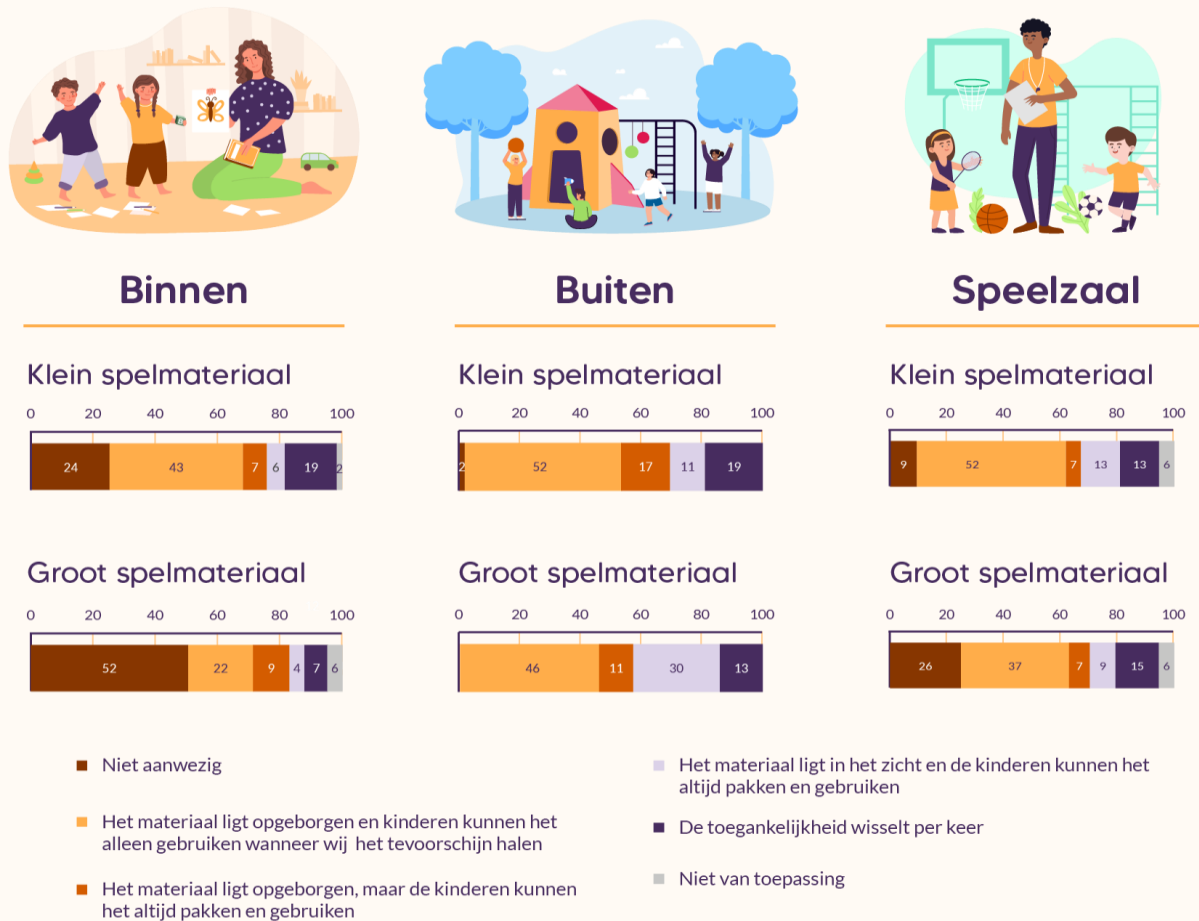
Buiten ligt dit materiaal op 64 procent van de locaties opgeborgen, waarbij kinderen het alleen kunnen gebruiken als professionals het pakken. Binnen is dit bij 37 procent het geval in de speelzaal en bij 22 procent in de groepsruimte. Bij een kleiner deel van de locaties ligt het materiaal in het zicht en is het vrij toegankelijk om te pakken voor kinderen (buiten 30%; speelzaal 9% en groepsruimte binnen 4%).

Dus ook voor het grotere spelmateriaal geldt dat dit aanwezig is op de locaties, maar nog niet altijd vrij toegankelijk voor kinderen om zelfstandig te gebruiken.

Figuur 4.9

Toegankelijkheid van los spelmateriaal van PO-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=54)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Rol groepsprofessionals bij stimuleren bewegen, volgens groepsprofessionals

Een groot deel van de professionals geeft aan een actieve houding te hebben tijdens het stimuleren van bewegen (figuur 4.10). Een voorbeeld van zo'n actieve houding is zelf actief meedoen met beweegactiviteiten of buitenspelen (beide doet 87% vaak of altijd) of kinderen aanmoedigen om actief te bewegen tijdens het buitenspelen (92%).

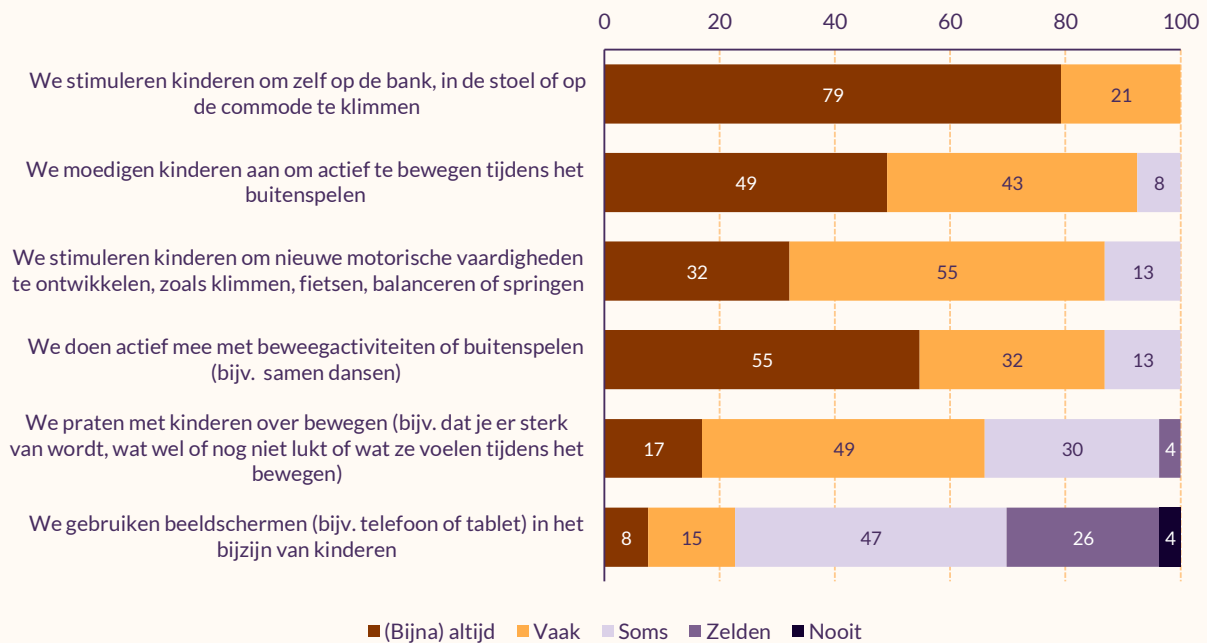
Ook stimuleert een groot deel van de professionals kinderen om motorische vaardigheden te ontwikkelen, zoals klimmen, fietsen balanceren of springen 87% vaak of altijd). En stimuleren ze kinderen om zelf op bijvoorbeeld de commode te klimmen (100%). Praten met kinderen over bewegen gebeurt nog iets minder vaak (66% vaak of altijd).

Beeldschermen, zoals een telefoon of tablet, worden wisselend gebruikt: bijna de helft van de groepsprofessionals (47%) gebruikt deze soms, ongeveer een derde (30%) zelden tot nooit en 23 procent doet dit vaak tot altijd.

Figuur 4.10

De rol van groepsprofessionals bij het stimuleren van bewegen van PO-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=53)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025,

Rol collega's tijdens vrij spelen, volgens groepsprofessionals

Een groot deel van de professionals (92%) geeft aan dat hun collega's een actieve houding hebben tijdens het vrij spelen met kinderen. Bijvoorbeeld actief meespelen met kinderen (83%), bewegen verbaal aanmoedigen (85%) of een beweegstimulerend spel starten (74%).

4.6 Samenwerkingen met ouders en partners

Om antwoord te geven op de vraag 'Op welke manier wordt er samengewerkt met ouders en/of partners voor het stimuleren van bewegen?' vroegen we de beleids- en groepsprofessionals in hoeverre zij ouders betrekken. Daarnaast vroegen we met welke organisaties zij samenwerken, hoe deze samenwerking eruitziet (rol en frequentie) en hoe tevreden zij hiermee zijn.

Betrekken van ouders

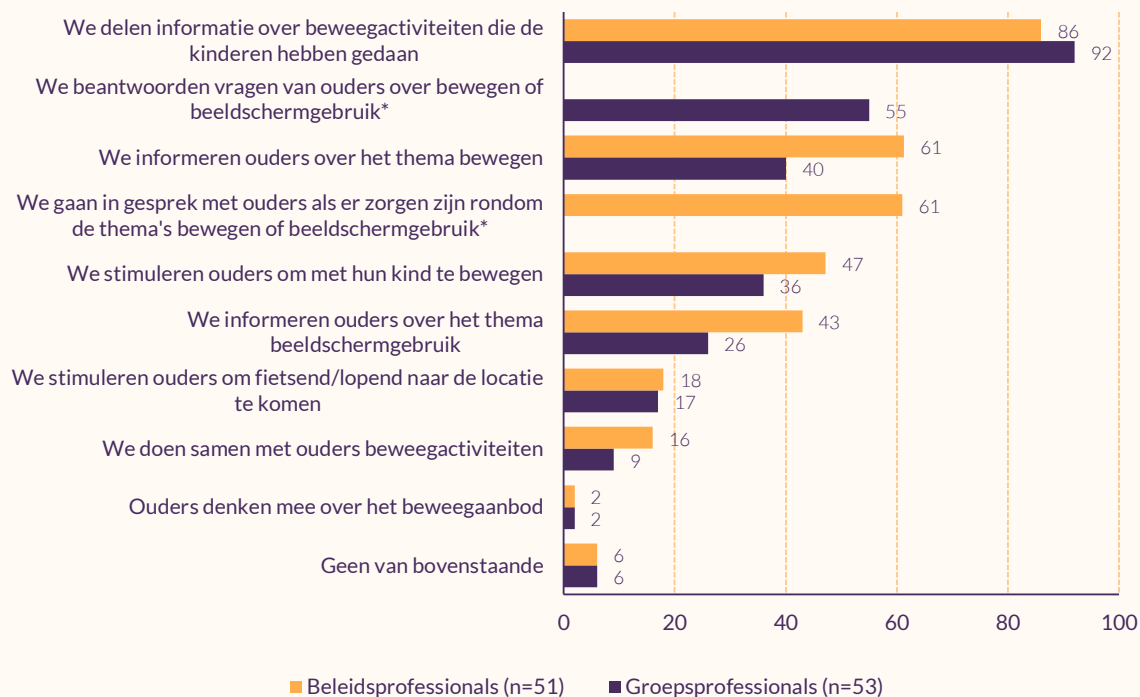
Bijna alle beleids- en groepsprofessionals geven aan ouders te betrekken bij één of meer thema's rondom bewegen of beeldschermgebruik (96% van de beleids- en groepsprofessionals, figuur 4.11).

De professionals betrekken ouders voornamelijk door ze te voorzien van informatie over beweegactiviteiten (stelling 1, 3, en 5). Ouders stimuleren om zelf aan de slag te gaan gebeurt minder vaak: iets minder dan de helft van de beleidsprofessionals (47%) en iets minder dan twee vijfde van de groepsprofessionals (36%) stimuleert ouders om met hun kind te bewegen. Minder dan één vijfde van de beleids- (18%) en groepsprofessionals (17%) moedigt ouders aan om fietsend of lopend naar de locatie te komen.

Figuur 4.11

Manieren waarop ouders worden betrokken bij bewegestimulering van PO-locaties, volgens beleids- en groepsprofessionals

(in procenten, n in figuur, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Stelling 2 hebben we alleen aan de groepsprofessionals voorgelegd en stelling 4 alleen aan de beleidsprofessionals.

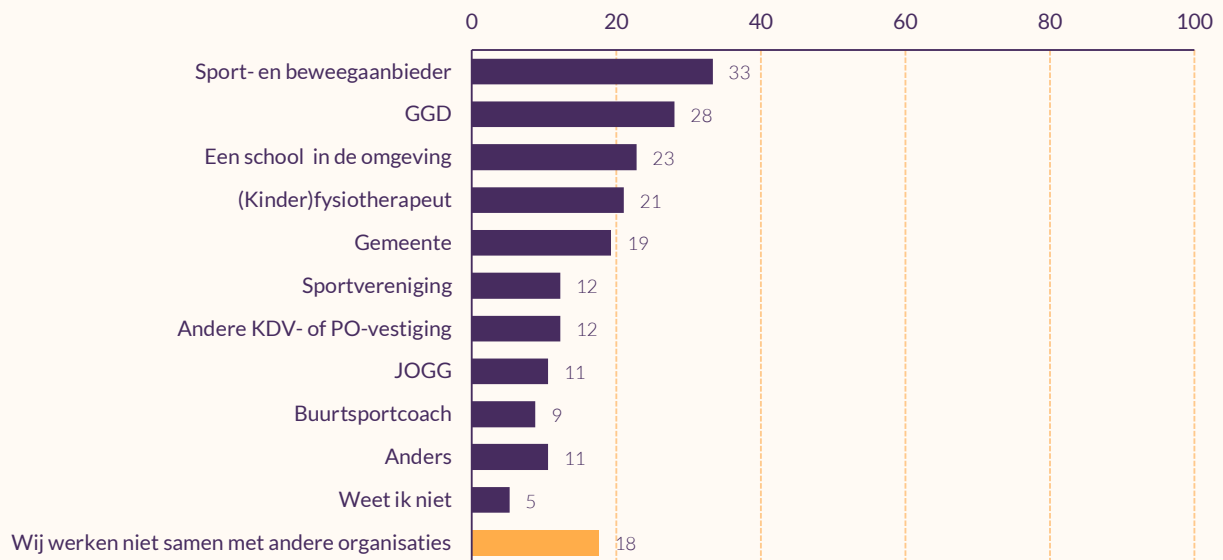
Samenwerkingen met partners, volgens beleidsprofessionals

Ongeveer twee derde van de professionals (67%) geeft aan dat hun locatie samenwerkt met één of meer organisaties of partners om bewegen te stimuleren (figuur 4.12). De meest genoemde samenwerkingspartners zijn sport- en beweegaanbieders (33%), de GGD (28%) of een school in de omgeving (23%).

Figuur 4.12

Samenwerkingen van po-locaties voor het stimuleren van bewegen van PO-locaties, volgens beleidsprofessionals

(in procenten, n=57)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Wanneer professionals aangaven samen te werken met een of meerdere partners (n=44), vroegen we naar hun rol en naar de frequentie van en tevredenheid met de samenwerkingen.

● **Rol**

Sport- en beweegaanbieders vervullen relatief vaak een uitvoerende rol bij het verzorgen van beweegaanbod (69%), terwijl buurtsportcoaches zowel aanbod (50%) als coaching (50%) en programma's (50%) leveren. Kinderfysiotherapeuten en JOGG bieden juist vaker training of scholing aan (beide 60%). Gemeenten (50%) en de GGD (42%) hebben vaker een ondersteunende rol. Maar rollen overlappen regelmatig en is er geen duidelijke, vaste taakverdeling tussen partners zichtbaar.

● **Frequentie**

Samenwerkingen met scholen en andere kinderopvanglocaties zijn overwegend structureel (beide 83%): wekelijks of vaker. Dit wijst op een sterke en doorlopende samenwerking (figuur B4.2, bijlage 4). De inzet van buurtsportcoaches is zowel structureel (50%) als incidenteel (50%: eenmalig tot jaarlijks). Ook samenwerkingen met sport- en beweegaanbieders (31% structureel; 38% maandelijks en 31% incidenteel) en kinderfysiotherapeuten (20% structureel; 50% maandelijks en 30% incidenteel) laten een gemengd beeld zien. Daarentegen zijn samenwerkingen met de GGD (50%), JOGG (60%) en gemeenten (50%) vaker incidenteel van aard.

● Tevredenheid

Over het algemeen zijn professionals (zeer) tevreden over de samenwerkingspartners (figuur B4.3, bijlage 4). De tevredenheid is het hoogst voor kinderopvanglocaties (100%), gevolgd door sport- en beweegaanbieders (88%). Over de samenwerking met gemeenten zijn professionals duidelijk minder vaak (zeer) tevreden (50%) en relatief vaak neutraal (50%).

4.7 Kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften

Om antwoord te geven op de vraag *‘Welke (behoefte aan) kennis en vaardigheden hebben pedagogisch professionals voor het stimuleren van bewegen?’* brachten we de huidige kennis en vaardigheden van professionals in kaart. We vroegen:

- in hoeverre professionals bekend zijn met het beweegadvies voor 0-4-jarigen;
- in welke mate zij vertrouwen hebben in hun eigen vaardigheden;
- hoe beleidsprofessionals de kennis van groepsprofessionals ervaren;
- welke opleidingsmogelijkheden en behoeften professionals op het thema bewegen hebben.

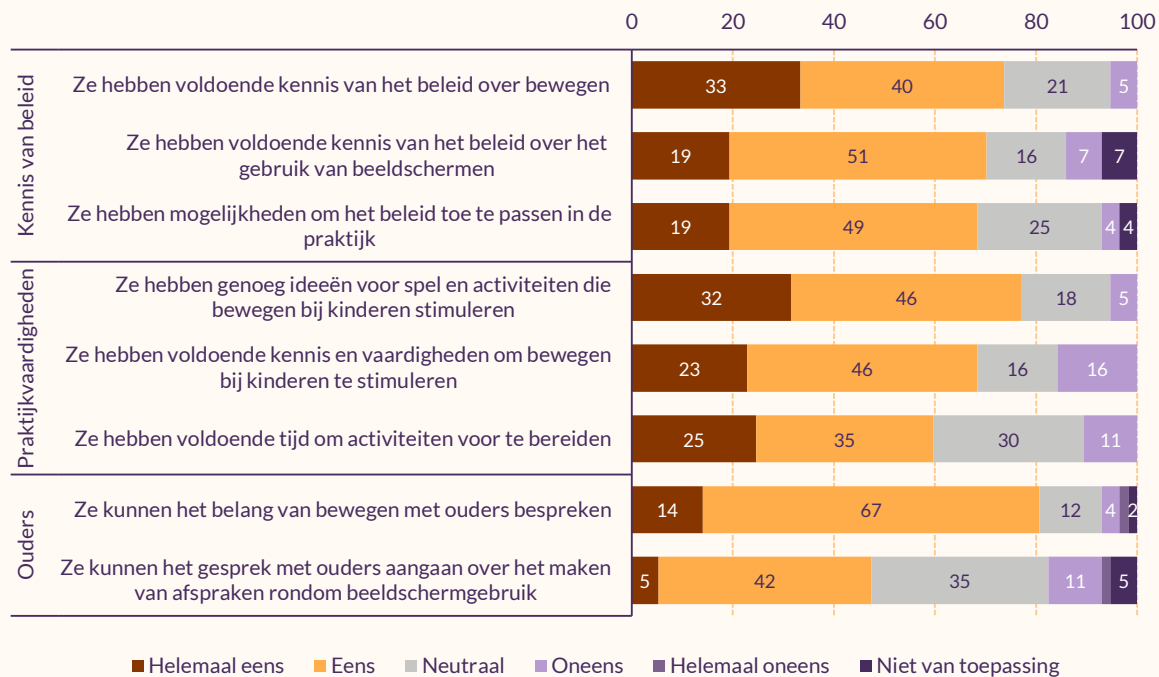
Kennis en handelingsmogelijkheden groepsprofessionals, volgens beleidsprofessionals

Het merendeel van de beleidsprofessionals is positief over de kennis en vaardigheden van groepsprofessionals (figuur 4.13). Over de handelingsmogelijkheden verschillen ze van mening. In de stellingen maken we onderscheid tussen drie thema's:

- Kennis over het beleid: het merendeel van de beleidsprofessionals vindt dat groepsprofessionals bekend zijn met het beleid over bewegen (74%) en het gebruik van beeldschermen (68%).
- Handelingsmogelijkheden: twee derde (69%) van de beleidsprofessionals vindt dat de groepsprofessionals voldoende mogelijkheden hebben om het beleid toe te passen in de praktijk. Ruim de helft (60%) vindt dat groepsprofessionals voldoende tijd hebben om activiteiten voor te bereiden.
- Ouders: een groot deel van de beleidsprofessionals (81%) vindt dat groepsprofessionals het belang van bewegen met ouders kunnen bespreken. De helft van de beleidsprofessionals (47%) vindt dat groepsprofessionals het gesprek met ouders aan kunnen gaan over afspraken rondom beeldschermgebruik.

Figuur 4.13**Beleidsprofessionals over de kennis en handelingsmogelijkheden van groepsprofessionals op PO-locaties**

(in procenten, n=57)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

Beweegadvies 0-4 jaar

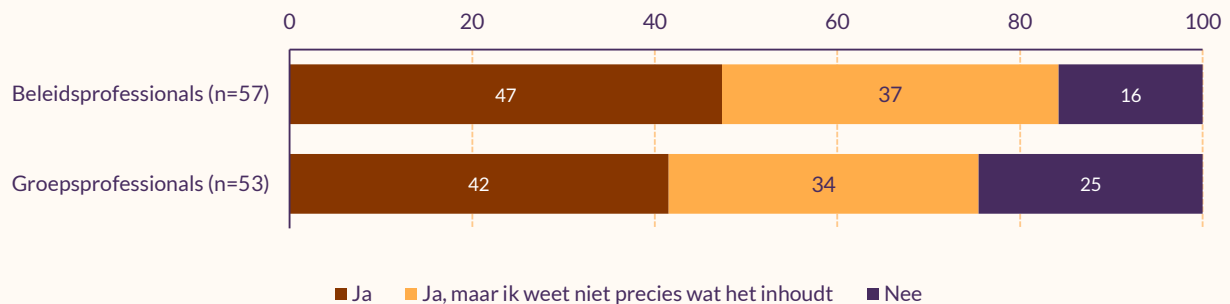
Ongeveer vier op de vijf (84%) beleidsprofessionals zijn bekend met het beweegadvies voor 0-4-jarigen (figuur 4.14). Dit percentage kunnen we onderverdelen in beleidsprofessionals die bekend zijn met de inhoud (47%) en professionals die alleen weten dat er een advies is (37%). De overige beleidsprofessionals (16%) zijn niet bekend met het beweegadvies.

Van de groepsprofessionals is drie vierde (75%) bekend met het beweegadvies. Ook hiervan is een deel niet bekend met de inhoud (34%). Een kwart van de groepsprofessionals (25%) is niet bekend met het beweegadvies voor 0-4-jarigen.

Figuur 4.14

Bekendheid met het beweegadvies voor 0-4-jarigen op PO-locaties, volgens beleidsprofessionals en groepsprofessionals

(in procenten, n in figuur)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

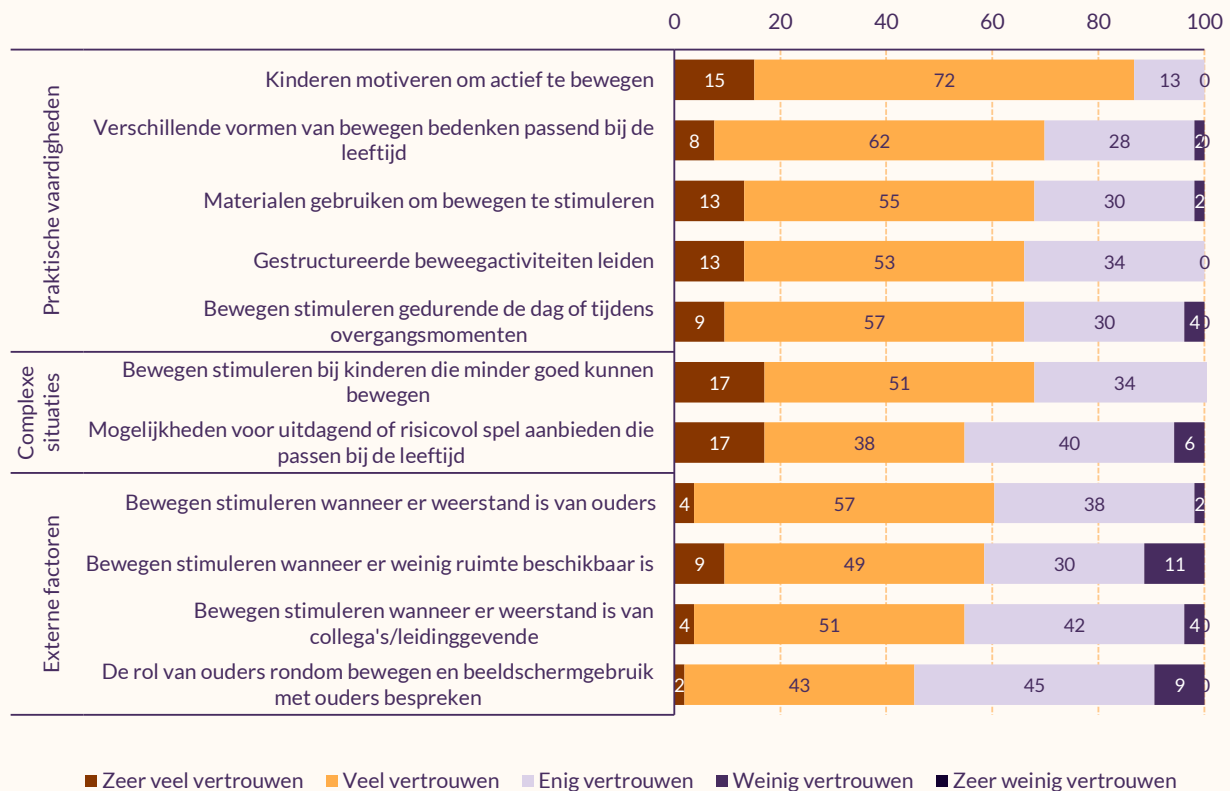
Vertrouwen in eigen vaardigheden, volgens groepsprofessionals

Professionals hebben over het algemeen (zeer) veel vertrouwen in hun eigen vaardigheden als het gaat om het stimuleren van bewegen (figuur 4.15). Dit verschilt wel per type situatie:

- Het vertrouwen is het grootst bij praktische vaardigheden: bijna alle professionals hebben (zeer) veel vertrouwen in het motiveren van kinderen om actief te bewegen (87%) en het bedenken van verschillende vormen van bewegen passend bij de leeftijd (70%). Ook heeft het merendeel (zeer) veel vertrouwen in het gebruik van materialen om bewegen te stimuleren (68%) en het leiden van gestructureerde beweegactiviteiten (66%).
- Het vertrouwen is iets lager bij complexere of meer specialistische situaties, zoals het stimuleren van bewegen bij kinderen die minder goed kunnen bewegen. Hoewel een meerderheid hier (zeer) veel vertrouwen in heeft (63%), heeft bijna twee vijfde van de professionals hier maar enig tot weinig vertrouwen in (38%). Ook bij het aanbieden van uitdagend of risicovol spel is het vertrouwen minder sterk: iets meer dan de helft (55%) heeft hier (zeer) veel vertrouwen in.
- Het vertrouwen is het minst wanneer externe factoren een rol spelen: bij weerstand van ouders heeft een meerderheid (zeer) veel vertrouwen (60%), maar ervaart ook een grote groep onzekerheid (enig of weinig vertrouwen: 40%). Dit patroon is vergelijkbaar bij:
 - weerstand van collega's of leidinggevenden ((zeer) veel vertrouwen: 55%; weinig tot enig vertrouwen: 45%);
 - weinig beschikbare ruimte ((zeer) veel vertrouwen: 58%; enig tot weinig vertrouwen: 58%);
 - het bespreken van de rol van ouders rondom bewegen en beeldschermgebruik ((zeer veel vertrouwen: 45%; enig tot weinig vertrouwen: 45%).

Figuur 4.15**Vertrouwen in eigen vaardigheden rondom beweegstimulering op PO-locaties, volgens groepsprofessionals**

(in procenten, n=53)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

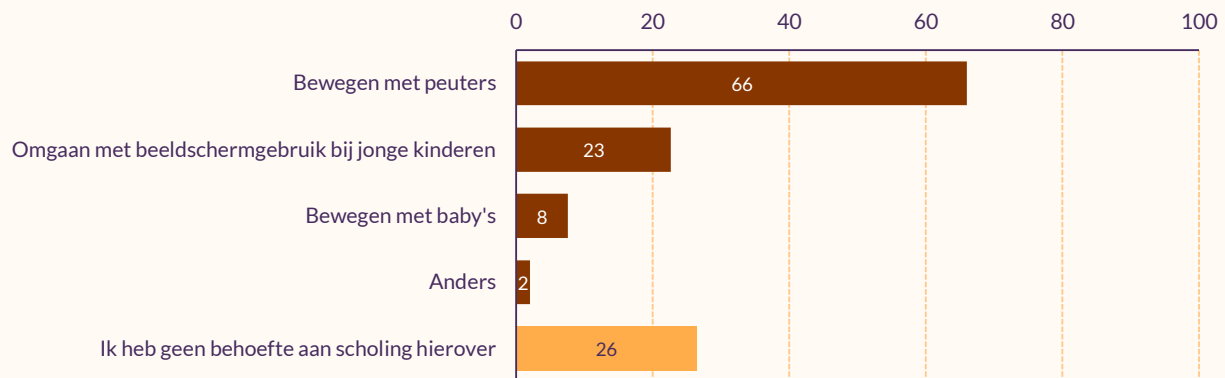
Scholingsbehoeften van groepsprofessionals

Drie vierde van de professionals (74%) heeft behoefte aan training of scholing over één of meer van de door ons genoemde onderwerpen (figuur 4.16). De behoeften ligt voornamelijk bij scholing over bewegen met peuters (66%).

Figuur 4.16

Onderwerpen voor scholing en training van PO-locaties, volgens groepsprofessionals

(in procenten, n=53, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

4.8 Belemmeringen om (meer) te (kunnen) bewegen

Om antwoord te krijgen op de vraag 'Welke belemmeringen ervaren professionals om bewegen te kunnen stimuleren?' vroegen we naar de ervaren tevredenheid met de aandacht voor het thema bewegen en met de afspraken over het gebruik van beeldschermen. Daarnaast vroegen we de professionals naar hun ervaren belemmeringen rondom (meer) bewegen op de kinderopvang.

Tevredenheid over de aandacht voor het thema bewegen

Groepsprofessionals geven de aandacht voor het thema bewegen gemiddeld een 6,9 (laagste: 4; hoogste: 10). Beleidsprofessionals geven deze een 6,2 (laagste: 2; hoogste: 10).

Een groot deel van de groeps- en beleidsprofessionals (resp. 85% en 73%) geeft een voldoende (6 of hoger). Een kwart van de groepsprofessionals (25%) geeft een acht of hoger. Dit aandeel is kleiner bij de beleidsprofessionals (18%). Meer dan een kwart van de beleidsprofessionals geeft de aandacht voor het thema bewegen een onvoldoende (5 of lager). Bij groepsprofessionals is dit 15 procent.

Tevredenheid over de aandacht voor het gebruik van beeldschermen

Groepsprofessionals geven de aandacht voor het thema beeldschermgebruik gemiddeld een 7,3 (laagste: 1; hoogste: 10). Beleidsprofessionals geven deze een 6,9 (laagste: 2; hoogste: 10).

Een groot deel van zowel de groeps- als beleidsprofessionals geeft een voldoende (6 of hoger; resp. 85% en 80%). Ruim de helft van de groepsprofessionals (55%) geeft zelfs een 8 of hoger. Dit aandeel is kleiner onder de beleidsprofessionals (39%). Een

klein deel van de groeps- en beleidsprofessionals geeft een onvoldoende (5 of lager; resp. 15% en 20%).

Belemmeringen om (meer) te (kunnen) bewegen

Het merendeel van de beleids- en groepsprofessionals ervaart één of meer belemmeringen bij het stimuleren van (meer) bewegen (resp. 84% en 83; figuur 4.17). De meest genoemde belemmeringen door beleidsprofessionals gaan over kennis, vaardigheden en de organisatie van het beweegaanbod:

- Twee vijfde (39%) geeft aan dat te weinig kennis en vaardigheden bij van groepsprofessionals een belemmering vormt.
- Een kwart (25%) benoemt te weinig enthousiasme bij medewerkers of management.
- Een kwart (25%) benoemt tijdgebrek in het dagelijkse programma.

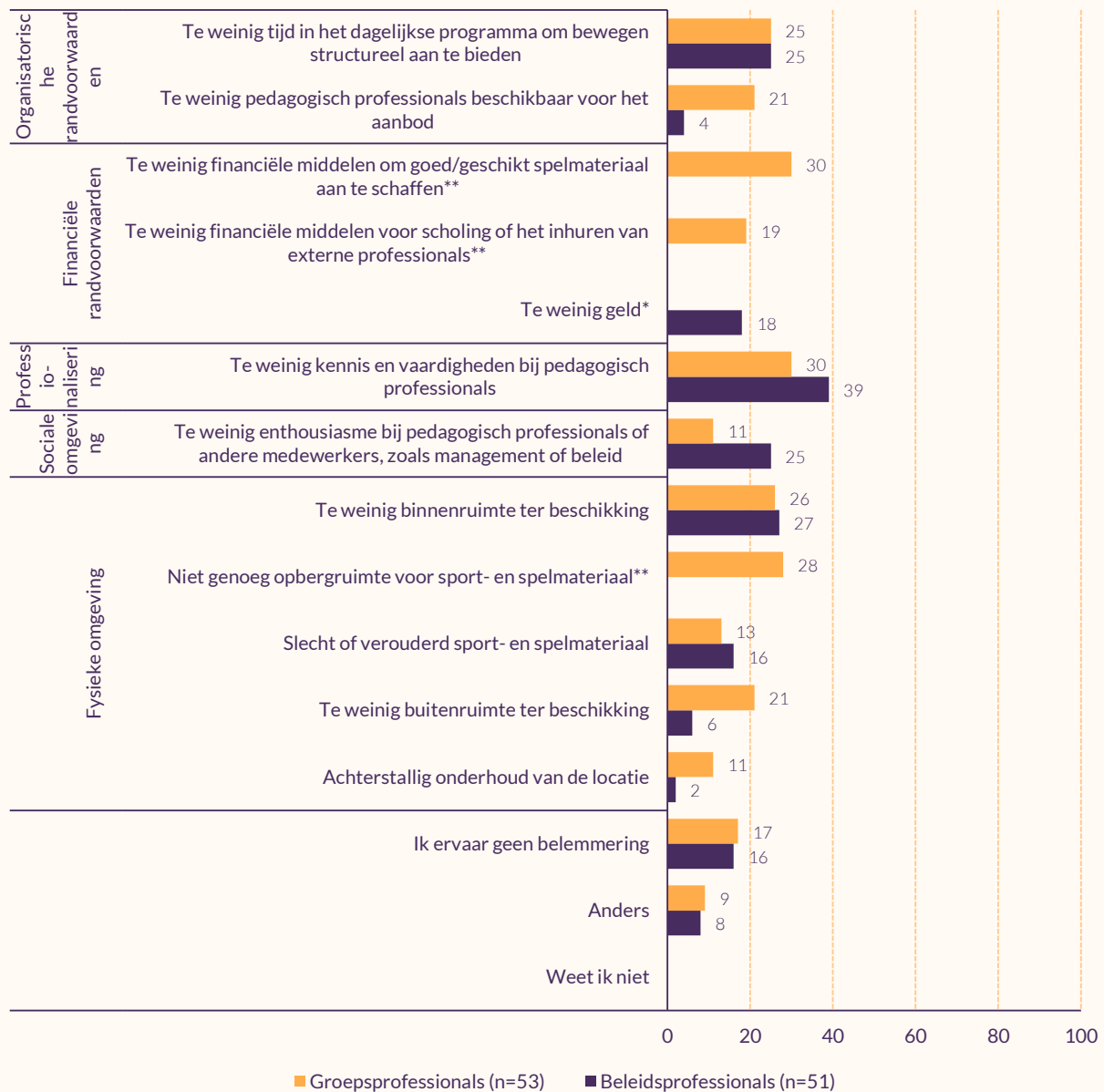
Een derde van de groepsprofessionals (30%) beaamt dat te weinig kennis en vaardigheden van pedagogisch professionals een belemmering vormt. Daarnaast benoemen zij vooral praktische belemmeringen, zoals:

- te weinig financiële middelen om goed/geschikt spelmateriaal aan te schaffen (30%);
- te weinig opbergruimte voor het spelmateriaal (28%);
- te weinig tijd in het dagelijkse programma om bewegen structureel aan te bieden (26%);
- te weinig binnen- en buitenruimte (resp. 26% en 21%).

Figuur 4.17

Ervaren belemmeringen voor het stimuleren van bewegen op PO-locaties*

(in procenten, n in figuur, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, mei 2025.

* Stelling alleen aan beleidsprofessionals voorgelegd.

** Stellingen alleen aan groepsprofessionals voorgelegd.

4.9 Beschouwing resultaten PO

Bewegen krijgt vaak aandacht in beleid

Vrijwel alle professionals die deelnamen aan het onderzoek, geven aan dat bewegen aandacht krijgt in het beleid van de PO-locatie waar zij werken. Thema's zoals beeldschermgebruik, actieve mobiliteit en de leefstijl van medewerkers zelf krijgen nog minder aandacht binnen het beleid.

In vergelijking met groepsprofessionals geven beleidsprofessionals vaker aan dat de thema's beeldschermgebruik en zitten onderdeel zijn van het beleid. Daarentegen geven groepsprofessionals vaker aan dat risicovol/uitdagend spel onderdeel is van het beleid. Een mogelijke verklaring is het verschil in formulering van de vraag voor beide groepen.

Vindbaarheid en inspraak zijn aandachtspunten

Hoewel de meeste groepsprofessionals achter het beleid over bewegen van hun locatie staan, geeft slechts iets meer dan de helft aan dat dit beleid goed vindbaar is. Daarnaast ervaart minder dan de helft inspraak in het beleid over bewegen.

Om beleid optimaal te implementeren, is het belangrijk dat het goed aansluit bij de praktijk. Door professionals te betrekken bij het opstellen en evalueren van het beleid, creëer je gedragen verantwoordelijkheid en stimuleer je de uitvoering ervan (Wenden et al., 2022).

Kansen voor vertaling van beleid naar praktijk

Op veel locaties liggen nog kansen om de vertaalslag van beleid naar een locatiebrede aanpak te maken en bewegen daarmee meer te verankeren in de dagelijkse praktijk. Bijvoorbeeld door meer aandacht voor bewegen in coaching, teamoverleggen en scholing.

In de dagelijkse praktijk wordt bewegen vooral gestimuleerd via vrije en zelfstandige speel- of beweegmomenten. Gestructureerde beweegactiviteiten en het integreren van bewegen in dagelijkse routines gebeuren minder; bijvoorbeeld het inzetten van bewegen tijdens overgangsmomenten.

Uit eerder onderzoek blijkt dat professionals het stimuleren van bewegen vaak ervaren als iets groots en ingewikkeld (Westerbroek et al., 2024). Door de handelingen concreet te maken en bewegen te verweven in dagelijkse routines, wordt het een vanzelfsprekend onderdeel van de dag.

Randvoorwaarden grotendeels aanwezig

De randvoorwaarden voor beweegstimulering zijn volgens veel professionals aanwezig op hun PO-locatie. Ze hebben vertrouwen in hun eigen vaardigheden om bewegen te stimuleren. Ook geven ze aan dat er voldoende spel- en beweegmateriaal is en dat hun collega's een actieve houding hebben tegenover bewegen.

Toch is materiaal vaak opgeborgen, waardoor kinderen het niet zelf kunnen pakken. Hierdoor zijn ze afhankelijk van professionals als het gaat om het gebruik van spel- en beweegmateriaal, wat invloed heeft op de hoeveelheid bewegen (Krogager Albertsen et al., 2023).

Behoefte aan professionalisering

Ondanks dat randvoorwaarden aanwezig lijken te zijn, geven de groepsprofessionals het beweegaanbod op hun locatie gemiddeld een 7, en beleidsprofessionals een 6.

Professionals ervaren verschillende belemmeringen rondom randvoorwaarden, zoals een gebrek aan kennis en vaardigheden of te weinig ruimte om te bewegen. Daarnaast is het zelfvertrouwen van professionals lager in complexere situaties, zoals bij weerstand van ouders of collega's, beperkte ruimte of kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

Dit sluit aan bij de duidelijke behoefte aan scholing, coaching, uitwisseling van kennis en ervaring, en reflectie binnen teams.

Samenwerking en ouderbetrokkenheid bieden kansen

Er zijn ook nog ontwikkelkansen op het gebied van samenwerking en ouderbetrokkenheid. Veel locaties werken samen met externe partners, zoals sport- en beweegaanbieders, buurtsportcoaches en de GGD. Deze samenwerkingen beoordelen professionals overwegend positief, maar ze verschillen sterk in intensiteit en rolverdeling.

Locaties informeren ouders daarnaast vooral over bewegen en beeldschermgebruik, maar betrekken en stimuleren ze minder vaak actief. Vanwege de sleutelrol die ouders spelen bij het bewegen van kinderen, is meer samenwerking tussen ouders en professionals belangrijk (Tucker et al., 2011).

Conclusie & aanbevelingen

In dit onderzoek brachten we de aandacht voor het thema bewegen binnen het kinderdagverblijf (KDV) en de peuteropvang (PO) in kaart: in het beleid, tijdens de dagelijkse praktijk en via samenwerkingen voor beweegstimulering. Ook keken we naar de kennis en vaardigheden van professionals op KDV- en PO-locaties en de belemmeringen die zij ervaren. Dit hoofdstuk begint met de conclusie. Vervolgens interpreteren we de resultaten en doen we aanbevelingen.

5.1 Conclusie

Dit onderzoek had als doel inzicht te krijgen in de manier waarop er aandacht is voor het thema bewegen binnen het KDV (n=382) en de PO (n=144). De resultaten laten zien dat bewegen binnen het overgrote deel van de KDV- en PO-locaties wordt gezien als een belangrijk onderdeel van een gezonde groei en ontwikkeling van jonge kinderen. Op veel locaties is bewegen opgenomen in het beleid, is er aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk en ervaren professionals vertrouwen in hun eigen handelen.

Tegelijkertijd blijken de verschillende elementen die bijdragen aan beweegstimulering, nog niet altijd met elkaar verbonden te zijn in een samenhangende, organisatiebrede aanpak. Zo worden professionals niet altijd betrokken bij beleid, krijgt bewegen nog weinig tot geen aandacht binnen bijvoorbeeld teamoverleggen of reflectiemomenten, en bestaat er behoefte aan verdere professionalisering en ondersteuning.

Om bewegen duurzaam te verankeren binnen KDV- en PO-locaties is een samenhangende, organisatiebrede aanpak nodig. Een aanpak waarin beleid, uitvoering, professionalisering en ouderbetrokkenheid elkaar versterken en bewegen een vanzelfsprekend onderdeel vormt van de dagelijkse praktijk.

5.2 Interpretatie van de resultaten

Van aandacht voor bewegen naar duurzame verankering

De resultaten suggereren dat de grootste uitdaging niet zozeer ligt in bewustwording over het belang van bewegen, maar in het duurzaam verankeren van beweegstimulering binnen organisaties.

Bewegen is vaak opgenomen in beleid, de waarde van bewegen wordt erkend, en in de dagelijkse praktijk worden beweegmomenten ingepland. Toch kan er nog structureler en tijdens meer onderdelen van de dagelijkse praktijk aandacht worden geschonken aan het integreren van bewegen. Bewegen duurzaam verankeren vraagt om een integrale benadering waarin beleid, de fysieke en sociale omgeving, en samenwerkingen met externe partners elkaar versterken (Daly-Smith et al., 2020).

Een duidelijke visie op bewegen en de verankering daarvan in beleid vormt het vertrekpunt. Die geeft richting aan randvoorwaarden zoals financiën voor spelmateriaal, tijd in de dagplanning en fysieke ruimte om te bewegen. Naast beleid bepalen de fysieke en sociale omgeving samen de mate waarin bewegen een vanzelfsprekend onderdeel is van de dagelijkse praktijk. Denk aan de mate waarin teams een ondersteunende sociale context bieden, of de toegankelijkheid van spelmaterialen.

Voor een optimale omgeving is ook professionalisering van professionals essentieel: hun kennis, vaardigheden, motivatie en handelingsbekwaamheid bepalen in hoge mate de daadwerkelijke uitvoering van beweegstimulatie in de praktijk. Dit wordt mede gevormd en versterkt door professionaliseringsactiviteiten zoals scholing, coaching, reflectie en kennisuitwisseling. Daarnaast versterkt de samenwerking tussen professionals, partners en ouders bewegen in de dagelijkse praktijk, zowel op als buiten de kinderopvang.

Behoefte aan professionalisering

Professionals zijn gemotiveerd en hebben vertrouwen in hun eigen handelen om bewegen te stimuleren, maar tegelijkertijd hebben ze behoefte aan (meer) ondersteuning. Vooral in complexe situaties ervaren ze onzekerheid. Bijvoorbeeld bij bewegen in een beperkte ruimte, weerstand van ouders of kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.

De duidelijke behoefte aan scholing, coaching en kennisuitwisseling onderstreept het belang van verdere professionalisering in zowel de KDV- als de PO-setting. Deze professionalisering gaat niet alleen over kennis, maar moet professionals ook ondersteunen bij het vertalen van kennis naar de dagelijkse praktijk. Daarmee wordt niet alleen de kwaliteit van beweegstimulering hoger, maar groeit ook het vertrouwen van professionals om bewegen in uiteenlopende situaties actief te stimuleren en faciliteren (Tonge et al., 2024; Peden et al., 2018).

In een eerder onderzoek onder pedagogisch professionals kwam ook naar voren dat zij behoefte hebben aan meer kennis en vaardigheden om bewegen binnen hun werkpraktijk te bevorderen (Westerbroek, Veldman & Singh, 2024a). Dit is deels te verklaren door een gebrek aan aandacht voor bewegen tijdens de opleiding. Op dit moment heeft het thema bewegen nog geen structurele plek binnen de opleiding tot pedagogisch professional (Westerbroek, Veldman & Singh, 2024b).

Naast professionalisering van de huidige professionals is het daarom belangrijk dat bewegen een plek krijgt in het curriculum van de opleiding tot pedagogisch professional. Opleidingen moeten zich niet uitsluitend richten op het vergroten van kennis over het thema bewegen, maar ook op het ontwikkelen van praktische vaardigheden en het wegnemen van handelingsverlegenheid van (toekomstige) professionals in de KDV- of PO-setting om bewegen te stimuleren.

Inzetten op samenwerkingen

Het merendeel van de professionals geeft aan dat diens locaties samenwerkt externe partners op het thema bewegen. Bijvoorbeeld met sport- en beweegaanbieders, de gemeente, buurtsportcoaches en de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Deze samenwerkingen beoordelen professionals positief, maar de intensiteit en structurele inbedding ervan verschilt sterk. Op veel locaties is er nog ruimte voor uitbreiding of intensivering van samenwerkingen om (meer) bewegen bij jonge kinderen te stimuleren.

Een ander aandachtspunt is de ouderbetrokkenheid. Op dit moment bestaat deze er vooral uit dat professionals ouders informeren over bijvoorbeeld activiteiten die ze hebben gedaan, maar worden ouders nog niet actief betrokken bij beweegstimulering. Terwijl ouders een belangrijke rol spelen bij het beweeggedrag van jonge kinderen, zoals bij actieve mobiliteit (lopen of fietsen) van en naar de opvanglocaties. Hier liggen kansen voor de KDV- en PO-locaties om ouders actiever te betrekken bij beweegstimulering. Samenwerkingspartners kunnen hierbij ook een belangrijke rol spelen.

Binnen het Nationaal Sportakkoord II is specifiek aandacht voor het belang van bewegen van 0-4-jarigen (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2022). Gemeenten vervullen hierbij een belangrijke verbindende rol tussen partijen zoals kinderopvangorganisaties, JGZ en sportverenigingen.

Uit de monitoring van het sportakkoord blijkt dat gemeenten de kinderopvang zien als een belangrijke vindplaats om deze doelgroep te bereiken (Kwaastaniet et al., 2026 nog te verschijnen). Tegelijk varieert de samenwerking tussen gemeenten en kinderopvanglocaties in de praktijk sterk in de mate van structurele inbedding en intensiteit. Daarnaast ontbreekt het vaak aan specifiek beleid gericht op kinderen van 0-4 jaar (Westerbroek & Popken, 2026, nog te verschijnen).

Naast de gemeenten en kinderopvang speelt de JGZ een belangrijke rol bij het bereiken van ouders. Zij zijn een van de weinige organisaties die 'alle' ouders van jonge kinderen kunnen bereiken. Daarmee kunnen ze een belangrijke rol spelen bij beweegstimulering.

Het netwerk van professionals rondom het jonge kind biedt dus nog veel mogelijkheden voor beweegstimulering, onder andere via ouders. Een voorbeeld hiervan is een gezamenlijke en structurele aanpak om actieve mobiliteit te stimuleren.

Kanttekening positief beeld

De resultaten schetsen een overwegend positief beeld van de aandacht voor bewegen binnen de kinderopvang. Wellicht hebben vooral professionals en locaties met interesse in of affiniteit met bewegen deelgenomen aan dit onderzoek (selectiebias). Het is mogelijk dat de resultaten daardoor een gunstiger beeld geven dan de werkelijke situatie in de hele sector.

5.3 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit onderzoek doen we aanbevelingen voor gemeenten, KDV- en PO-locaties, onderwijs en overige partners rondom het jonge kind.

Aanbevelingen voor gemeenten

- Versterk de samenwerking tussen gemeente, kinderopvang en andere vindplaatsen voor kinderen van 0-4 jaar, zoals de JGZ. Dit kan via JOGG-regisseurs, sport- en beweegaanbieders en gemeentelijke sportbedrijven. Leg hierbij de nadruk op structurele inbedding van bewegen in plaats van losse initiatieven.
- Stimuleer actieve mobiliteit rondom kinderopvanglocaties door in te zetten op een veilige en beweegvriendelijke omgeving. Bijvoorbeeld via veilige loop- en fietsroutes en samenwerking met ouders en lokale partners.
- Blijf inzetten op monitoring en stimulering van bewegen bij kinderen van 0-4 jaar om ontwikkelingen inzichtelijk te maken en beleid gericht te kunnen versterken en bijsturen.

Aanbevelingen voor KDV- en PO-locaties

- Werk vanuit een integrale visie waarin beleid, uitvoering, scholing en samenwerking met elkaar verbonden zijn.
- Betrek professionals actief bij beleidsontwikkeling. En zorg dat beleid zichtbaar en toepasbaar is, bijvoorbeeld via teamoverleggen en trainingen.
- Investeer in kennis en vaardigheden voor het stimuleren van bewegen. Bied scholing, training en verschillende vormen van interne kennisuitwisseling aan, zoals casusbespreking en reflectie. Besteed hierbij ook aandacht aan thema's, zoals beeldschermgebruik, ouderbetrokkenheid en actieve mobiliteit.
- Veranker bewegen in de dagelijkse pedagogische praktijk. Bijvoorbeeld door bewegen te integreren in routines zoals kringmomenten of door materialen vrij toegankelijk te maken voor kinderen.
- Versterk de samenwerking met externe partners voor professionalisering en ouderbetrokkenheid.

Aanbevelingen voor onderwijs

- Integreer bewegen in de opleiding tot pedagogisch professional, zodat bewegen een vanzelfsprekend onderdeel van de dag vormt. Zet hierbij in op het vergroten van zowel kennis als vaardigheden.

Aanbevelingen voor andere partners, zoals JGZ en sport- en beweegaanbieders

- Versterk de samenwerking rondom beweegstimulering tussen professionals die werken met kinderen van 0-4 jaar. Zet hierbij in op structurele inbedding in plaats van losse initiatieven.
- Betrek ouders actief bij beweegstimulering via kennisdeling, praktijkvoorbeelden en lokale initiatieven. Denk hierbij ook aan het stimuleren van actieve mobiliteit.



Bronnen

CBS (2025). *StatLine - Formele kinderopvang; kinderen, uren, soort opvang, vorm opvang, regio*. <https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20214NED/table?fromstatweb>

CBS (2026a). *StatLine - Jongeren (0 tot 25 jaar); geslacht, leeftijd, herkomst, regio's*. <https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20339NED/table?ts=1766501873048>

CBS. (2026b). *StatLine - Jongeren; geslacht, leeftijd, migratieachtergrond, regio's, 2000-2023*. <https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/71009ned/table?dl=21563&ts=1766501053653>

CBS (2024). *Aanbod kinderopvang in Nederland, 2017-2023*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2024/51/aanbod-kinderopvang-in-nederland-2017-2023>

Chong, K. H., Suesse, T., Cross, P. L., Ryan, S. T., Aadland, E., Aoko, O., Byambaa, A., Carson, V., Chaput, J., Christian, H., Cliff, D. P., De Craemer, M., De Lucena Martins, C. M., Nyström, C. D., Draper, C. E., Hamdouchi, A. E., Florindo, A. A., Guan, H., Ha, A. S., ... Okely, A. D. (2024). Pooled analysis of physical activity, sedentary behavior, and sleep among children from 33 countries. *JAMA Pediatrics*, 178(11), 1199. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2024.3330>

Coe, D. P. (2018). Means of Optimizing Physical Activity in the Preschool Environment. *American Journal of Lifestyle Medicine*, 14(1), 16–23. <https://doi.org/10.1177/1559827618818419>

Daly-Smith, A., Quarmby, T., Archbold, V. S. J., Corrigan, N., Wilson, D., Resaland, G. K., Bartholomew, J. B., Singh, A., Tjomsland, H. E., Sherar, L. B., Chalkley, A., Routen, A. C., Shickle, D., Bingham, D. D., Barber, S. E., van Sluijs, E., Fairclough, S. J., & McKenna, J. (2020). Using a multi-stakeholder experience-based design process to co-develop the Creating Active Schools Framework. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 17(13). <https://doi.org/10.1186/s12966-020-0917-z>

Farooq, A., Martin, A., Janssen, X., Wilson, M. G., Gibson, A., Hughes, A., & Reilly, J. J. (2019). Longitudinal changes in moderate-to-vigorous-intensity physical activity in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Obesity Reviews*, 21(1), e12953. <https://doi.org/10.1111/obr.12953>

Inspectie van het Onderwijs (2024). *Landelijk rapport Lokale Educatieve agenda en voor en vroegschoolse educatie 2023-2024*. <https://www.onderwijsinspectie.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2024/12/19/landelijk-rapport-lokale-educatieve->

Kariippanon, K. E., Chong, K. H., Janssen, X., Tomaz, S. A., Ribeiro, E. H. C., Munambah, N., Chan, C. H. S., Chathurangana, P. P., Draper, C. E., Hamdouchi, A. E., Florindo, A. A., Guan, H., Ha, A. S., Hossain, M. S., Kim, D. H., Van Kim, T., Koh, D. C. L., Löf, M., Pham, B. N., ... Okely, A. D. (2022). Levels and Correlates of Objectively Measured Sedentary Behavior in Young Children: SUNRISE Study Results from 19 Countries. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 54(7), 1123–1130. <https://doi.org/10.1249/mss.0000000000002886>

Krogager Albertsen, H., Aadland, K. N., Johannessen, K., Jones, R., & Aadland, E. (2023). Associations between the movement environment and preschooler's physical activity and sedentary time in Norwegian preschools. *European Early Childhood Education Research Journal*, 31(4), 562–576. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2022.2147562>

Kuzik, N., Poitras, V. J., Tremblay, M. S., Lee, E., Hunter, S., & Carson, V. (2017). Systematic review of the relationships between combinations of movement behaviours and health indicators in the early years (0-4 years). *BMC Public Health*, 17(S5), 849. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4851-1>

Kwaastenniet, R., Bronkhorst, P., Ruijscher, M.E., Koekkoek, M., van Eijk, J., Rappange, D., & Hoekman, R.H.A. (2026, nog te verschijnen). Monitor Sportakkoord II: lokale voortgang op de thema's inclusie & diversiteit en vaardig in bewegen. Mulier Instituut.

Maddren, C. I., Dhamrait, G., Byambaa, A., Mwase-Vuma, T. W., Veldman, S. L. C., Engberg, E., Subedi, N., Chia, M., El Hamdouchi, A., López-Gil, J. F., Venetsanou, F., Nygah-Etchutambe, I. B., de Lucena Martins, C. M., Abdeta, C., Zarghani, N. H., Lubree, H., Sultoni, K., Singh, P., Užičanin, E., ... Okely, A. D. (2026). Environmental factors associated with preschoolers' outdoor play and napping in childcare settings: The SUNRISE international study. *Child: Care, Health and Development*, 52(3), e70284. <https://doi.org/10.1111/cch.70284>

Ministerie van Algemene Zaken (2025). *Welke soorten kinderopvang zijner?* Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang/vraag-en-antwoord/soorten-kinderopvang>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2022). *Hoofdlijnen Sportakkoord II: Sport versterkt*. https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/kennisbank/publicaties/?hoofdlijn=n-sportakkoord-ii=&kb_id=27164

Mombarg, R., De Bruijn, A. G. M., Smits, I. a. M., Hemker, B. T., Hartman, E., Bosker, R. J., & Timmermans, A. C. (2021). Development of fundamental motor skills between

2006 and 2016 in Dutch primary school children. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 28(6), 583–600. <https://doi.org/10.1080/17408989.2021.2006621>

Peden, M. E., Okely, A. D., Eady, M. J., & Jones, R. A. (2018). What is the impact of professional learning on physical activity interventions among preschool children? A systematic review. *Clin Obes.* 8(4), 285–299. doi: 10.1111/cob.12253

Robinson, L. E., Stodden, D. F., Barnett, L. M., Lopes, V. P., Logan, S. W., Rodrigues, L. P. & D'hondt, E. (2015). Motor Competence and its Effect on Positive Developmental Trajectories of Health. *Sports Medicine*, 45, 1273–1284. <https://doi.org/10.1007/s40279-015-0351-6>

Reiner, M., Niermann, C., Jekauc, D. & Woll A. 2013). Long-term health benefits of physical activity – a systematic review of longitudinal studies. *BMC Public Health* 13, 813. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-813>

Tucker, P., Van Zandvoort, M. M., Burke, S. M. & Irwin, J. D. (2011). The influence of parents and the home environment on preschoolers' physical activity behaviours: A qualitative investigation of childcare providers' perspectives. *BMC Public Health*, 11, 168. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-11-168>

Tonge, K. L., Mavilidi, M., & Jones, R. A. (2024). An updated systematic review of correlates of children's physical activity and sedentary time in early childhood education services. *Child Care Health and Development*, 50(3), e13265. <https://doi.org/10.1111/cch.13265>

Veldman, S. L. C., Stanley, R. M., Okely, A. D., & Jones, R. A. (2020). The association between staff intention and pre-schoolers' physical activity in early childhood education and care services. *Early Child Development and Care*, 190(13), 2032–2040. <https://doi.org/10.1080/03004430.2018.1555824>

Veldman, S. L. C., Chin A Paw, M. J. M., & Altenburg, T. M. (2021). Physical activity and prospective associations with indicators of health and development in children aged <5 years: A systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 18(6). <https://doi.org/10.1186/s12966-020-01072-w>

Veldman, S. L. C., Westerbroek, M., Nouwens, S., & Singh, A. S. (2023). *Beweegmonitor kinderopvang 2022: vragenlijst over bewegen op het KDV en de buitenschoolse opvang*. Mulier Instituut.

Wenden, E. J., Pearce, N., George, P., & Christian, H. E. (2022). Educators' Barriers and Facilitators to Physical Activity Policy implementation in the childcare setting: Qualitative findings from the Play Active Project. *American Journal of Health Promotion*, 36(8), 1326–1334. <https://doi.org/10.1177/08901171221105052>

Westerbroek, M., & Popken, N. (2026, nog te verschijnen). *Aandacht voor beweegstimulering 0-4-jarigen: gemeenten en combinatiefunctionarissen*. Mulier Instituut.

Westerbroek, M., Veldman, S. L. C., & Singh, A. S. (2024a). *Door het oog van de professional: een kwalitatief onderzoek naar de integratie van het thema bewegen in de kinderopvang*. Mulier Instituut.

Westerbroek, M., Veldman, S. L. C., & Singh, A. S. (2024b). *De weg naar meer en beter bewegen in de kinderopvang: kwalitatief onderzoek naar de integratie van het thema bewegen in de opleiding tot (gespecialiseerd) pedagogisch medewerker*. Mulier Instituut.

Whitehead, M. (2013). Definition of physical literacy and clarification of related. *International Council of Sport Science and Physical Education*, 65, 28–33. https://www.icsspe.org/sites/default/files/bulletin65_0.pdf

Whitehead, M., & Almond, L. (2013). Creating learning experiences to foster physical literacy. *International Council of Sport Science and Physical Education*, 65, 73-80. https://www.icsspe.org/sites/default/files/bulletin65_0.pdf

Zeng, N., Ayyub, M., Sun, H., Wen, X., Xiang, P., & Gao, Z. (2017). Effects of physical activity on motor skills and cognitive development in early Childhood: a systematic review. *BioMed Research International*, 2017, 1–13. <https://doi.org/10.1155/2017/2760716>

Bijlage 1 – Verschillen op basis van achtergrondkenmerken van KDV-locaties

In deze bijlage presenteren we verschillen naar achtergrondkenmerken in de antwoorden op de vragenlijst. Om te voorkomen dat resultaten gebaseerd zijn op zeer kleine aantallen, maken we deze uitsplitsingen alleen voor antwoordcategorieën die minimaal vijftien respondenten hebben geselecteerd.

Beleid

Verschil in beleidsonderwerpen

Beleidsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, hebben vaker beleid over het gebruik van beeldschermen (65% vs. 46%) en professionalisering door training of scholing (44% vs. 26%) dan professionals op zelfstandige locaties.

Verschil in mening over het beleid

Groepsprofessionals die werken op een zelfstandige locatie, vinden vaker dat ze inspraak hebben in beleid (73%) dan groepsprofessionals op een organisatiegebonden locatie (45%). Deze laatsten geven vaker het antwoord 'neutraal' (38% vs. 13%).

Dagelijkse praktijk

Verschil in locatiebrede aandacht voor bewegen

- Beleidsprofessionals die werken op een zelfstandige locatie, besteden minder aandacht aan het thema beeldschermgebruik dan professionals op organisatiegebonden locaties. Zo praten professionals op zelfstandige locaties minder vaak over beeldschermgedrag (48% vs. 24% nooit of zelden). Ook reflecteren ze minder vaak op hun pedagogisch handelen rondom beeldschermgebruik (23% vs. 8% nooit).
- Beleidsprofessionals die werken op een zelfstandige locatie, besteden minder aandacht aan de leefstijl van medewerkers dan professionals op organisatiegebonden locaties (40% vs. 19% nooit of zelden).

Verschil in aandacht voor bewegen in de dagelijkse praktijk

Groepsprofessionals die werken op een locatie in (zeer) sterk stedelijk gebied, kijken minder vaak een filmpje op een tv/tablet/beeldscherm dan groepsprofessionals in weinig/niet-stedelijke gebieden (61% vs. 41% nooit).

Verschil in bewegen met baby's

- Groepsprofessionals die werken op een locatie in (zeer) sterk stedelijk gebied, zetten minder vaak baby's in een wipstoel, kinderstoel of iets vergelijkbaars gedurende de dag (buiten eetmomenten om) dan professionals die werken op een locatie in een matig stedelijk gebied (53% vs. 15% nooit).

- Groepsprofessionals die werken op een locatie in matig of weinig/niet-stedelijk gebied, leggen vaker baby's meerdere keren per dag op hun buik dan professionals in (zeer) sterk stedelijk gebied (resp. 69% en 61% vs. 38%).
- Groepsprofessionals die werken op een locatie in matig stedelijk gebied, gaan vaker meerdere keren per dag op handen en knieën zitten als een baby net leert kruipen dan professionals in (zeer) sterk stedelijke en weinig/niet-stedelijk gebieden (69% vs. 36% en 36%).
- Groepsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, zetten baby's minder vaak in een wipstoel, kinderstoel of iets vergelijkbaars gedurende de dag (buiten eetmomenten om) dan professionals op zelfstandige locaties (45% vs. 8% nooit).

Verschillen in gebruik voorzieningen

- Groepsprofessionals die werken op een locatie in weinig/niet-stedelijk gebied, maken vaker gebruik van een openbaar speelplein of grasveld dan in (zeer) sterk stedelijke gebieden (94% vs. 52% jaarlijks of vaker).
- Groepsprofessionals die werken op een zelfstandige locatie, gaan vaker naar een natuurgebied (bijv. bos of weiland) dan professionals op een organisatiegebonden locatie (83% vs. 50% jaarlijks of vaker).

Samenwerking

Verschil in samenwerkingen

- Beleidsprofessionals die werken op een locatie in weinig tot niet-stedelijk gebied, werken vaker samen met een (kinder)fysiotherapeut dan professionals in (zeer) sterk stedelijke gebieden (34% vs. 15%).
Beleidsprofessionals die werken in zeer stedelijke gebieden, werken vaker samen met JOGG (31% vs. 13%).
- Beleidsprofessionals die werken op een grote locatie, werken vaker samen met de GGD (31% vs. 6%) en scholen (19% vs. 6%) dan professionals op kleine locaties. Beleidsprofessionals die werken op een kleine locatie, hebben vaker geen samenwerkingspartners voor het beweegaanbod dan professionals op grote locaties (52% vs. 29%).
- Beleidsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, werken vaker samen met een organisatie voor het beweegaanbod dan beleidsprofessionals op een zelfstandige locatie (74% vs. 52%).
- Groepsprofessionals die werken op een locatie in matig stedelijk gebied, informeren ouders vaker over het thema beeldschermgebruik dan professionals in weinig/niet-stedelijke gebieden (33% vs. 12%).
- Groepsprofessionals die werken op een kleine locatie, informeren ouders vaker over beeldschermgebruik dan professionals op grote locaties (31% vs. 18%).

Kennis, vaardigheden en scholingsbehoeften

Verskil in ervaren kennis en handelingsmogelijkheden groepsprofessionals

- Beleidsprofessionals die werken op een locatie in matig stedelijk gebied, zijn het vaker eens met de stelling 'onze pedagogisch professionals zijn bekend met het beleid over het gebruik van beeldschermen' dan professionals in zeer sterk stedelijke en weinig/niet-stedelijke gebieden (86% vs. 72% en 63%).
- Beleidsprofessionals die werken op een locatie in matig stedelijk gebied, zijn het vaker eens met de stelling 'onze pedagogisch professionals kunnen het gesprek over beeldschermgebruik met ouders aangaan' dan professionals in (zeer) sterk stedelijke gebieden (68% vs. 36%).

Verschillen in kennis van het beweegadvies voor 0-4 jaar

- Beleidsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, zijn vaker bekend met het beweegadvies dan beleidsprofessionals op een zelfstandige locatie (61% vs. 42%).
- Groepsprofessionals die werken op een locatie in (zeer) sterk stedelijk gebied, weten vaker niet precies wat het beweegadvies voor 0-4-jarigen inhoudt dan professionals in weinig/niet-stedelijke gebieden (48% vs. 23%).

Verschillen in vertrouwen in eigen vaardigheden

- Groepsprofessionals die werken op een locatie in (zeer) stedelijk gebied, hebben vaker (zeer) veel vertrouwen in het stimuleren van bewegen gedurende de dag of tijdens overgangsmomenten dan professionals in weinig/niet-stedelijke gebieden (84% vs. 59%). Ook hebben ze meer vertrouwen in het stimuleren van bewegen bij kinderen die minder goed kunnen bewegen (78% vs. 44%).
- Groepsprofessionals die werken op een locatie in matig stedelijk gebied, hebben vaker (zeer) veel vertrouwen in het leiden van gestructureerde beweegactiviteiten (96%) dan professionals in stedelijke (75%) en weinig tot niet-stedelijke gebieden (69%).
- Groepsprofessionals die werken op een grote locatie, hebben vaker (zeer) veel vertrouwen in het stimuleren van bewegen wanneer er weinig ruimte beschikbaar dan groepsprofessionals op een kleine locatie (63% vs. 40%).
- Groepsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, hebben vaker (zeer) veel vertrouwen in het leiden van gestructureerde activiteiten dan groepsprofessionals op een zelfstandige locatie (78% vs. 53%).

Verschillen in aandacht voor professionalisering

- Groepsprofessionals die werken op een locatie in (zeer) stedelijk gebied, hebben vaker pedagogisch-inhoudelijk teamoverleg met aandacht voor bewegen dan professionals in weinig/niet-stedelijk gebied (52% vs. 23%). Ook hebben ze vaker ruimte voor reflectie op beweegactiviteiten (59% vs. 35%).
- Groepsprofessionals die werken op een grote locatie, hebben minder vaak pedagogisch-inhoudelijk teamoverleg met aandacht voor het thema bewegen

terwijl ze hier wel behoefte aan hebben, dan professionals op kleine locaties (53% vs. 33%).

- Groepsprofessionals die werken op locatie in weinig tot niet-stedelijk gebied, geven vaker aan dat er geen mogelijkheden zijn om cursussen of trainingen over bewegen te volgen terwijl zij hier wel behoefte aan hebben, dan professionals in (zeer) sterk stedelijk gebied (43% vs. 23%). Ook is de behoefte aan pedagogisch-inhoudelijk teamoverleg over bewegen op deze locaties groter dan in matig stedelijk of (zeer) sterk stedelijk gebied (65% vs. 33% en vs. 34%).
- Groepsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, hebben vaker de mogelijkheid om cursussen of trainingen te volgen over het thema bewegen dan professionals op een zelfstandige locatie (62% vs. 27%). Op zelfstandige locaties hebben professionals vaker wel behoefte hieraan (73% vs. 26%).
- Groepsprofessionals die werken op een zelfstandige locatie, hebben vaker behoefte om casussen rondom het stimuleren van bewegen te bespreken dan professionals op een organisatiegebonden locatie (67% vs. 30%). Ook hebben ze vaker behoefte om te reflecteren op beweegactiviteiten (60% vs. 34%).

Verskil in scholingsbehoeften

Groepsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, hebben vaker behoefte aan scholing over omgaan met beeldschermgebruik bij jonge kinderen dan professionals op zelfstandige locaties (53% vs. 17%).

Belemmeringen en behoeften

Verskil in tevredenheid

- Beleidsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, scoren vaker een middenscore (5-7) voor hun tevredenheid over de inzet en afspraken rondom beeldschermen dan professionals op zelfstandige locaties (45% vs. 18%), en minder vaak een hoge score (8-10; 53% vs. 77%).
- Groepsprofessionals die werken op een locatie in matig stedelijk gebied, scoren vaker hoog (8-10) voor de aandacht voor bewegen dan professionals op een locatie in (zeer) sterk stedelijk gebied (58% vs. 33%).

Verskil in ervaren belemmering bij het stimuleren van bewegen

- Beleidsprofessionals die werken op een locatie in weinig/niet-stedelijk gebied, ervaren vaker onvoldoende binnenruimte dan professionals in (zeer) sterk stedelijke gebieden (19% vs. 6%).
- Beleidsprofessionals die werken op een kleine locatie, ervaren vaker onvoldoende binnenruimte dan professionals op grote locaties (27% vs. 9%).
- Beleidsprofessionals die werken op een zelfstandige locatie, ervaren vaker geen belemmering dan professionals op organisatiegebonden locaties (51% vs. 23%).
- Beleidsprofessionals die werken op een organisatiegebonden locatie, ervaren vaker dan professionals op een zelfstandige locatie tijdsgebrek (35% vs. 14%), onvoldoende kennis/vaardigheden (35% vs. 12%) en minder enthousiasme bij medewerkers (38% vs. 18%).

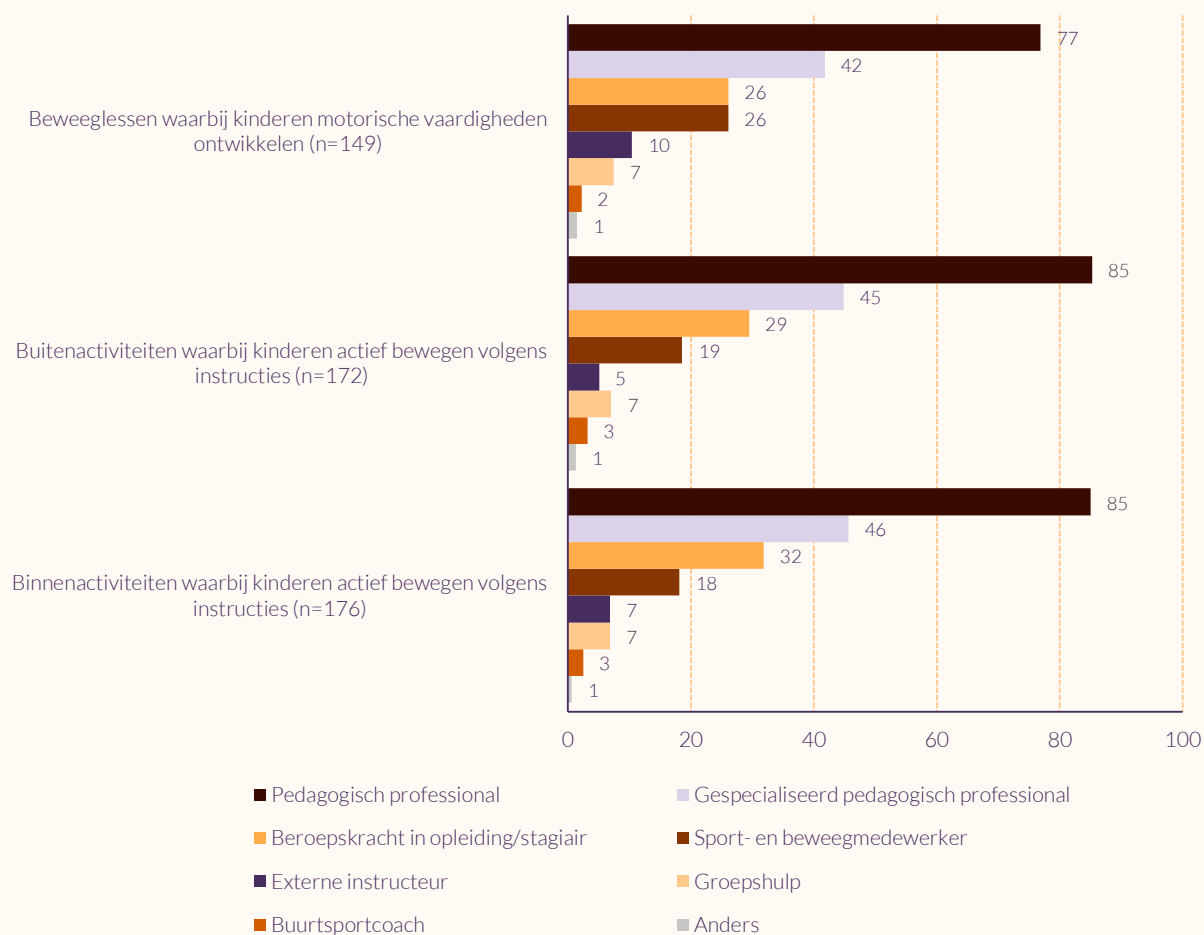
- Groepsprofessionals die werken op locatie in weinig/niet-stedelijk gebied, ervaren vaker slecht of verouderd sport- en spelmateriaal dan professionals op (zeer) sterk stedelijke locaties (17% vs. 5%).
- Groepsprofessionals die werken op een kleine locatie, ervaren vaker dan professionals op grote locaties tijdgebrek (58% vs. 31%), personeelstekort (27% vs. 8%) en gebrek aan opbergruimte voor sport- en spelmateriaal (45% vs. 21%).

Bijlage 2 – Aanvullende figuren kinderdagverblijf

Figuur 4.18

Verzorging van de beweegactiviteiten op KDV-locaties

(in procenten, n in figuur)

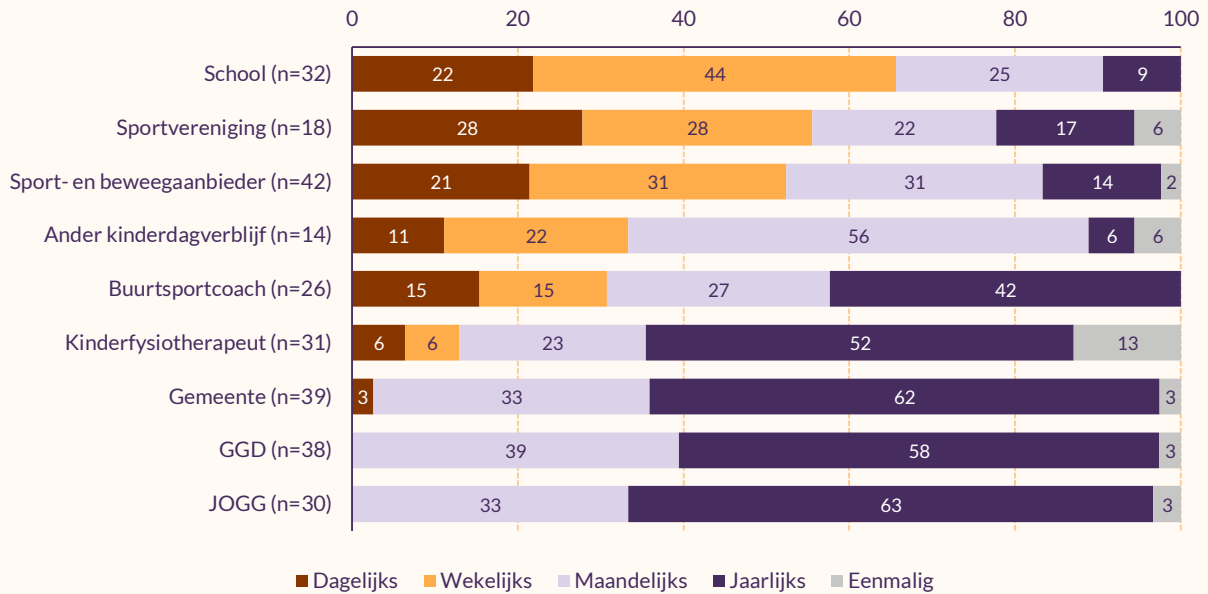


Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, 05- 2025.

Figuur 4.19

Frequentie van de samenwerking met externe partners op KDV-locaties

(in procenten, n in figuur)

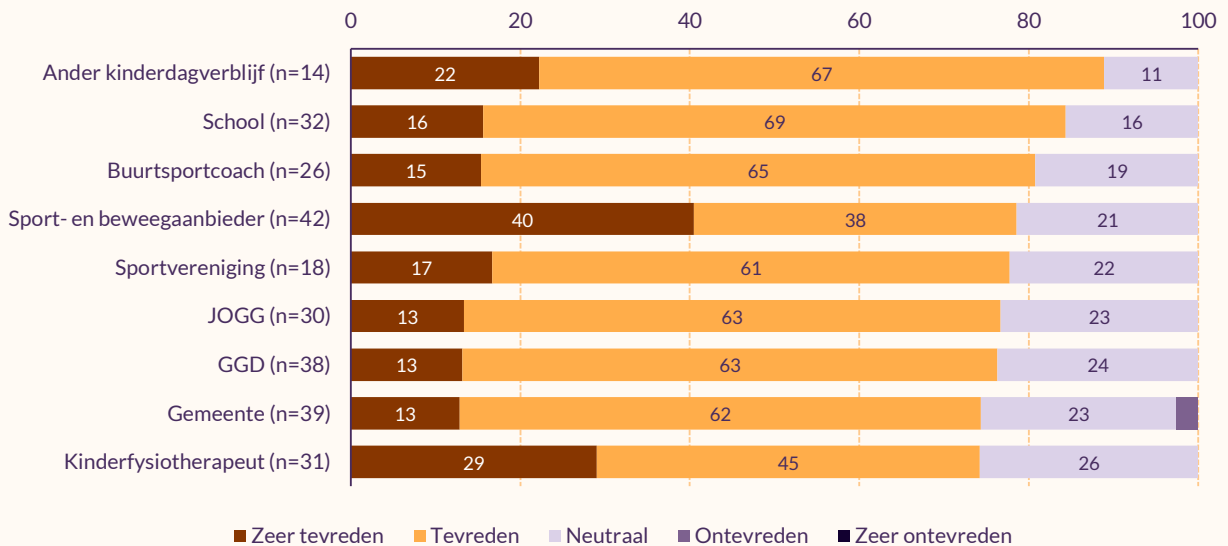


Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, 05- 2025.

Figuur 4.20

Tevredenheid met de samenwerking met partners op KDV-locaties, volgens beleidsprofessionals

(in procenten, n in figuur)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, 05- 2025.

Bijlage 3 – Verschillen tussen achtergrondkenmerken van professionals van PO-locaties

In deze bijlage presenteren we verschillen naar achtergrondkenmerken in de antwoorden op de vragenlijst. Om te voorkomen dat resultaten gebaseerd zijn op zeer kleine aantallen, maken we deze uitsplitsingen alleen voor antwoordcategorieën die minimaal vijftien respondenten hebben geselecteerd.

Samenwerkingen

Verschil in betrekken van ouders bij het stimuleren van bewegen

Groepsprofessionals die werken op een locatie in een (zeer) sterk stedelijk gebied, stimuleren ouders vaker om met hun kind te bewegen dan groepsprofessionals die in een weinig/niet-stedelijk gebied werken (54% vs. 6%)

Professionalisering

Verschillen in aandacht voor professionalisering

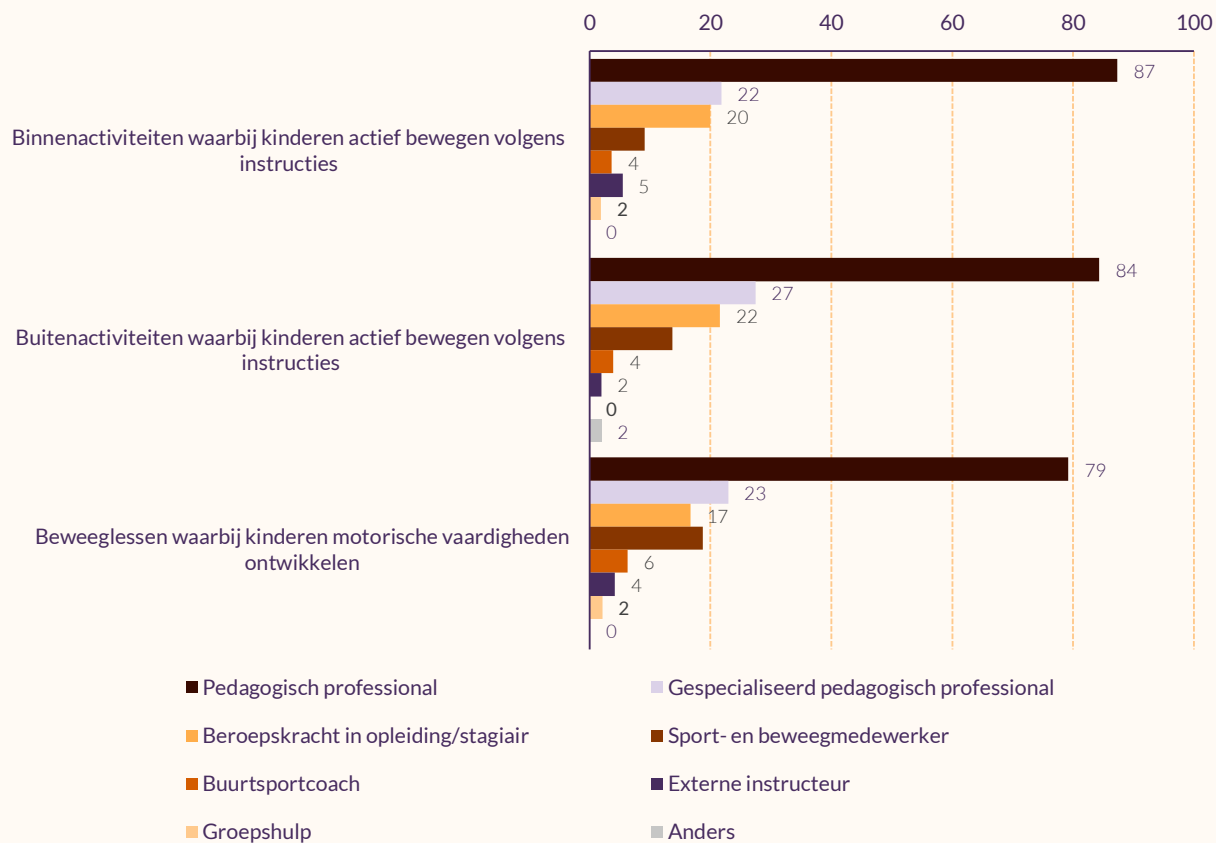
Groepsprofessionals die werken op een locatie in (zeer) sterk stedelijk gebied, hebben minder vaak pedagogisch inhoudelijke teamoverleggen met aandacht voor het thema bewegen terwijl ze dit wel zouden willen, vergeleken met groepsprofessionals in weinig/niet-stedelijke gebieden (58% vs. 25%)

Bijlage 4 – Aanvullende figuren peuteropvang

Figuur 4.21

Verzorging van de beweegactiviteiten op PO-locaties

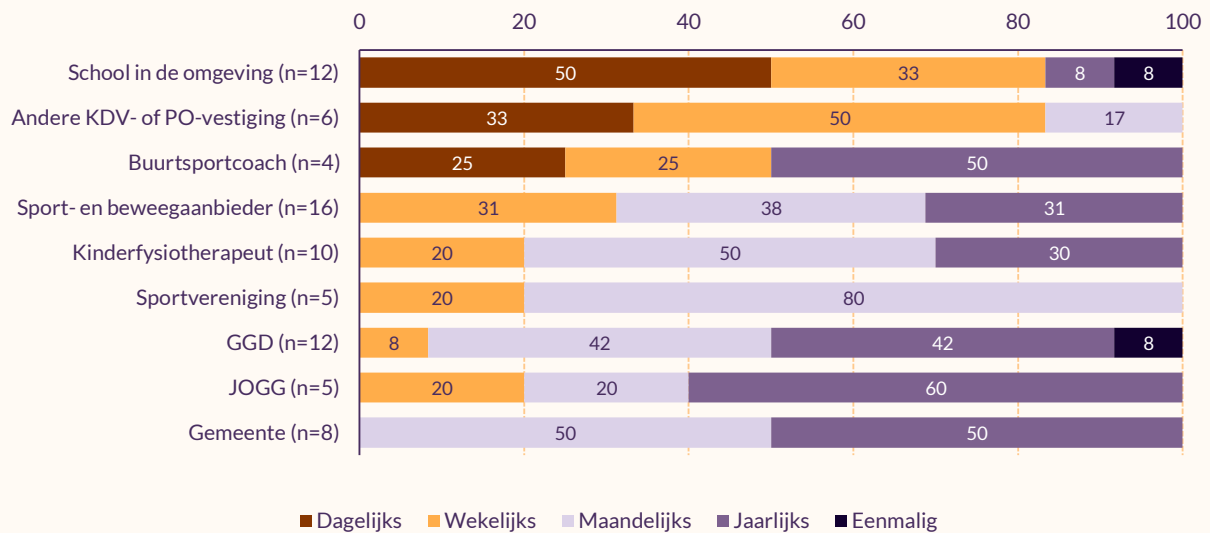
(in procenten, n=55)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, 05-2025.

Figuur 4.22

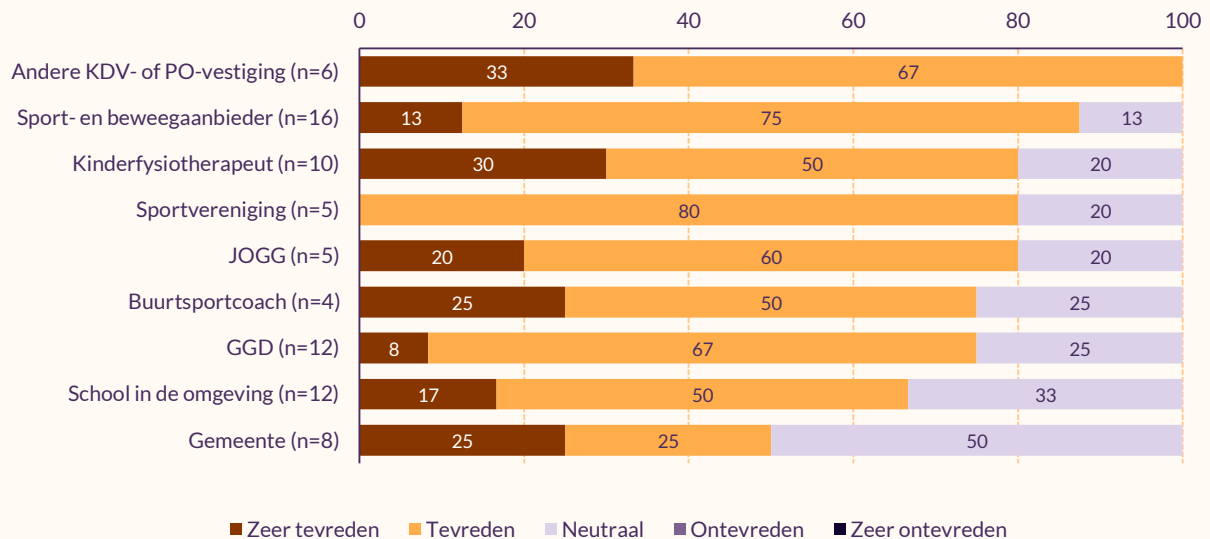
Frequentie van de samenwerking met externe partners op PO-locaties , volgens beleidsprofessionals
(in procenten, n in figuur)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, 05-2025.

Figuur 4.23

Tevredenheid met de samenwerking met partners op PO-locaties, volgens beleidsprofessionals
(in procenten, n in figuur)



Bron: Mulier Instituut, Kinderopvang in Beweging!, 05-2025.

Marthe Westerbroek
m.westerbroek@mulierinstituut.nl

Vieve Jaspers
v.jaspers@mulierinstituut.nl

Sanne Veldman
s.veldman@mulierinstituut.nl